

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Filozofická fakulta

Magisterská diplomová práce

**LOUTKOVÁ SCÉNA RADOST
VE STRAKONICÍCH (1950 – 1989)**

Bc. Kateřina Chudobová

Katedra divadelních, filmových a mediálních studií

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jiří Štefanides

Studijní program: Teorie a dějiny dramatických umění

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem tuto magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 10. dubna 2014

.....
Bc. Kateřina Chudobová

Děkuji svému vedoucímu práce doc. PhDr. Jiřímu Štefanidesovi za cenné rady a trpělivý přístup při vedení mé magisterské diplomové práce. Dále děkuji členům loutkového souboru Radost, především Jaroslavě Jílkové za zapůjčení archivního materiálu, pamětníkovi Ivanu Křešničkovi za ochotu a čas, který mi věnoval poskytnutím rozhovoru, Vítu Matasovi za zapůjčení vlastních archivních materiálů, Mgr. Milanu Hankovci za pomoc při bádání ve Státním okresním archivu Strakonice a pracovníkům Muzea středního Pootaví Strakonice.

OBSAH

1. Úvod.....	6
2. Loutkářství na Strakonicku	16
2.1. Loutkář Alois Křešnička.....	18
3. Situace v loutkovém divadle v letech 1945 - 1950	19
4. Počátky souboru Radost (1950 - 1953).....	21
5. Formování souboru – scéna U Lišek.....	24
5.1. Období 1953 – 1957	24
5.2. Období 1957 - 1961	26
5.3. Počátek nové éry.....	31
6. Situace v loutkovém divadle v šedesátých letech dvacátého století	35
7. Vývoj souboru v letech 1961 – 1969	37
7.1. Organizační struktura	37
7.2. První sezóny v Domě kultury	39
7.3. Divadlo malých forem.....	42
7.4. Dětský soubor	44
7.5. Úspěchy na festivalech a hostování v zahraničí	45
7.6. Vrcholná inscenace <i>Toman a lesní panna</i>	48
7.7. Dramaturgie	51
8. Loutkové divadlo v období normalizace.....	52
9. Činnost souboru v letech 1969 - 1989.....	54
9.1. Nová generace	54
9.2. Dětská Radost.....	59
9.3. Výrazné inscenace osmdesátých let	61

9.4. Mládežnický soubor C. K. Theatr Múza Radost	65
9.5. Dramaturgie	67
9.6. Současnost	67
10. Osobnosti.....	69
10.1. Josef Křešnička.....	69
10.2. Ivan Křešnička.....	71
10.3. Jan Moravec.....	71
11. Skupovy Strakonice.....	73
11.1. První ročníky	73
11.2. Sedmdesátá léta	77
11.3. Osmdesátá léta.....	79
12. Shrnutí.....	82
13. Závěr.....	84
14. Prameny.....	86
15. Literatura	92
16. Přílohy	94

1. Úvod

Jižní Čechy mají velmi dlouhou loutkářskou historii. Působil zde již Matěj Kopecký, nyní pochovaný v Týně nad Vltavou, poté loutkářský rod Dubských a také se zde narodil a trávil své rané dětství Josef Skupa. Jihočeské město Strakonice v loutkářství proslulo především díky dlouholeté tradici rodu Křešničků, působícímu v souboru Radost, a rovněž díky krajské přehlídce Skupovy Strakonice, jejíž první ročník se konal v roce 1965. Amatéřský soubor Radost patřil v období druhé poloviny šedesátých let až první poloviny let osmdesátých mezi nejvýraznější loutkářské soubory v jižních Čechách. Sama ze Strakonice pocházím a soubor Radost jsem navštěvovala od dětství. Dětská představení, která jsem zhlédla, byla mým prvním seznámením s divadlem vůbec. Po delší době jsem se začala zajímat o loutkové divadlo na Strakonicku hlouběji, a překvapilo mě, že o souboru s tak dlouhou historií doposud nevznikla žádná podrobnější studie, která by se zabývala jeho vývojem. Proto jsem si jako téma své diplomové práce zvolila právě loutkovou scénu Radost. Vzhledem k jejímu dlouholetému působení jsem téma ohraničila časovým rozmezím od roku 1950 do roku 1989. Rok 1950 byl rokem založení a rok 1989 jsem zvolila z toho důvodu, že po sametové revoluci prošlo amatérské i profesionální divadlo velkými změnami, které by zasloužily vlastní studii. Navíc je u historických prací podobného zaměření potřeba mít jistý časový odstup od zkoumaného období, a proto jsem se zaměřila na takto vymezenou dobu činnosti souboru.

Hlavním cílem práce bylo zmapování historie loutkové scény Radost, její organizace, dramaturgie, významných osobností a dalších divadelních složek a porovnání těchto informací s dobovým kontextem vývoje amatérského loutkového divadla. Práce nejdříve přiblíží působení loutkářů na Strakonicku a počátek tvorby hlavního představitele a zakladatele Radosti Aloise Křešničky. Protože se text zabývá delším časovým obdobím, ve kterém proběhlo několik zásadních politických a společenských změn, uvozují každé toto období dobovým kontextem, v němž se zaměřuji na situace, které přímo ovlivnily amatérské loutkové soubory. Vzhledem k tomu, že jsem měla ve výsledku k dispozici menší množství materiálů, než jsem původně očekávala, především informací týkajících se konkrétních inscenací a tvorby jednotlivých osobností, strukturovala jsem práci chronologicky a soustředila jsem

se na jednotlivá období působnosti souboru Radost. Nejdříve jsem se zaměřila na vznik loutkové scény a její počátky v sále Oskořinka. Poté jsem podrobně zpracovala působení souboru na scéně U Lišků, kde započala éra tradičního loutkového divadla pro děti a členové souboru měli možnost postupně proniknout do podstaty vodičského a mluvičského umění. Následně jsem se orientovala na fungování souboru v sále Domu kultury ve Strakonících, které jsem rozdělila do kapitol na šedesátá léta a období normalizace. Pro tyto etapy již bylo dochováno více materiálů, a proto jsem jednotlivé podkapitoly rozčlenila dle individuálního zaměření. Představila jsem organizační strukturu a dramaturgii, které se v šedesátých letech výrazně změnily. V této době také vzniklo při Radosti divadlo malých forem a dětský soubor, jimž věnuji vlastní podkapitoly.

Období sedmdesátých a osmdesátých let vynikalo příchodem nových mladých loutkářů, o kterých pojednává podkapitola s názvem Nová generace. Rovněž jsem v tomto období věnovala jednotlivé kapitoly vzniklému dětskému souboru Radost a mládežnickému souboru C. K. Theatr Múza Radost. Součástí tohoto okruhu je také podkapitola Současnost souboru Radost. Přestože tvorba po roce 1989 není cílem této práce, pokládala jsem za důležité alespoň ve stručnosti zmínit aktuální stav souboru, aby byl text ucelený. Poté jsem se zaměřila na jednotlivé osobnosti, jež v loutkové scéně Radost působily. V této kapitole již znovu nezmiňuji zakladatele souboru Aloise Křešničku, kterého jsem představila v podkapitole na začátku práce a na jehož působení v souboru je nahlíženo především v části s názvem Počátek nové éry. Naopak jsem do osobností zařadila Josefa Křešničku, hlavního autora her, Ivana Křešničku a Jana Moravce - oba byli představiteli nové generace v souboru Radost a spolu vytvářeli moderní loutkové divadlo. Poslední samostatná kapitola této práce se zabývá festivalem Skupovy Strakonice. Do výkladu jsem ho zařadila především z toho důvodu, že od jeho prvního ročníku se o organizaci starají členové souboru Radost. Tato přehlídka byla dosud zcela nezmapována, žádná publikace ani jiný text se jí detailněji nevěnoval. Podrobně jsem probádala vznik festivalu a jeho první ročníky, které proběhly v druhé polovině šedesátých let. Poté jsem se věnovala již jen ročníkům, které se něčím odlišovaly nebo vynikaly, a také jsem musela vzít v potaz dochované materiály. Měla jsem k dispozici zápisy ze schůzí přípravného výboru Skupových Strakonice z roku 1965 a z let 1976 - 1982, proto tyto ročníky rozvádím podrobněji.

Loutkové scéně Radost se dosud nikdo detailněji nevěnoval. Vznikl pouze krátký příspěvek ve sborníku *Strakonice: vlastivědný sborník – Kapitoly ze společenského života*,¹ který napsal Jan Tříška, jeden ze členů souboru. Text sám o sobě však nepřináší žádné nové poznatky, neboť pouze shrnuje informace vydané v almanaších souboru Radost. Tyto výroční brožury sloužily jako důležité prameny pro tuto práci. První byla vydána k dvacátému výročí existence souboru, poté každých pět let vznikla nová publikace, pouze mezi lety 1990 a 2000 byla vydána jen jedna.² Do roku 1990 psal většinu textů Josef Křešnička spolu s dalšími přispěvateli, pamětníky nebo členy souboru. Po jeho smrti se neměl kdo o tyto pamětní brožury starat, a tak almanach vydaný k padesátému výročí již pouze shrnuje doposud napsané texty v předchozích vydáních. Přestože se jednalo o velmi důležité prameny, jejich problém tkvěl v tom, že je psali přímo členové souboru Radost, tedy zainteresovaní účastníci. Také se jednalo o výroční publikace, které měly sloužit především k bilanci všech úspěchů a ocenění, tudíž je doprovázela jistá neobjektivita. Navíc vycházely v době, kdy fungovala cenzura a často také autocenzura. Proto jsem musela tyto materiály podrobit kritickému čtení a informace v nich uvedené dát do dobového kontextu. Většina těchto almanachů se nachází v archivu souboru Radost a některé jsou rovněž k dispozici ve Šmidingerově knihovně ve Strakonících a v Muzeu středního Pootaví Strakonice.

Velkou část archivních materiálů mi poskytla sama loutková scéna Radost. Bohužel vzhledem k tomu, že se soubor v roce 2010 přestěhoval do nových prostorů kulturního zařízení U Mravenčí skály, které nenabízí již tolik místa jako sál Domu kultury, byla nucena se zbavit většiny věcí, tedy i některých zásadních materiálů.

---

¹ TŘÍŠKA, Jan. Loutkářský soubor Radost. In PARKOSOVÁ, Ivana (ed.). *Strakonice: vlastivědný sborník – Kapitoly ze společenského života*. 1. vyd. Strakonice: Městský úřad, 2003, s. 303-313.

² KŘEŠNIČKA, Josef aj. *Dvacet let Radosti*. Strakonice: Dům kultury Strakonice, 1970.

KŘEŠNIČKA, Josef aj. *25 let loutkové scény Radost*. Strakonice: Dům kultury Strakonice, 1975

KŘEŠNIČKA, Josef aj. *30 let Radosti*. Strakonice: Dům kultury Strakonice, 1980.

KŘEŠNIČKA, Josef aj. *Zpráva o stavu Radosti 1950 – 1985*. Strakonice: ZK ROH ČZM Strakonice, 1985.

KŘEŠNIČKA, Josef aj. *Příliš krátká čtyřicítka 1950 - 1990*. Strakonice: DK ČZ Strakonice, 1990.

50 let Radosti s Radostí 1950 – 2000. Strakonice: Loutková scéna Radost, 2000.

Hlavní problém nastal s kronikou souboru, která se ztratila pravděpodobně při stěhování. Další materiály ze staršího období byly předány do rodin bývalých členů a některé se vyhodily. Podařilo se mi spojit s Vítem Matasem, vnukem Aloise Křešničky, do jehož vlastnictví byly darovány některé prameny, které mi poskytl k bádání. Jednalo se především o fotografie a diplomy z padesátých let. Dále jsem díky ochotě Jaroslavy Jílkové ze souboru Radost navštívila starý sál Domu kultury, ve kterém soubor dříve působil. Zde jsme našly větší množství nezpracovaného a nerozříděného materiálu, který jsem mohla podrobně prostudovat. V těchto pramenech jsem objevila několik tiskopisů a rukopisů, korespondenci, novoroční přání, plakáty ke Skupovým Strakonicím, zpravodaje a programy k festivalům nejen ve Strakonicích, ale i v dalších městech, především k Loutkářské Chrudimi, a velké množství fotografií. Bohužel jsem po konzultaci s pamětníky zjistila, že většina fotografií zachycuje jiné loutkové soubory, pravděpodobně vystupující na Skupových Strakonicích, jež si soubor dokumentoval. Přesto se dochovalo i několik desítek fotografií Radosti. V současném působišti souboru U Mravenčí skály se nachází především novější materiály z devadesátých let dvacátého století a desátých let století jednadvacátého. Jak jsem již zmínila, kronika souboru se nedochovala, přesto jsem U Mravenčí skály objevila rukopis knihy s názvem *Přehled činnosti loutkového souboru Radost*,³ který zachycuje činnost souboru v letech 1950 – 1968 a jenž mi v určitém ohledu suploval funkci kroniky. Psala ho tehdejší členka Ema Havlová a podrobněji je v něm rozepsána činnost souboru v letech 1958 – 1963. Dřívějšímu a pozdějšímu sledovanému období se věnuje jen velmi přehledově. Rovněž v něm nepopisuje činnost dětského souboru a divadla malých forem, které v této době při Radosti fungovaly. Tento dokument mi sloužil především ke zpracování kapitoly Formování souboru – scéna U Lišků. Mezi další stěžejní pramenný materiál patřila *Knihy soupisu představení*.⁴ Jednalo se opět o rukopis, který psali různí členové souboru, a jenž zaznamenává veškerá odehraná představení. Bohužel jsem při jeho podrobném zkoumání zjistila některé nepřesnosti, zejména v datech premiér, které

---

³ HAVLOVÁ, Ema. *Přehled činnosti loutkového souboru Radost*. Rukopis. Archiv souboru Radost.

⁴ *Knihy soupisu představení*. Rukopis. Archiv souboru Radost.

se lišily od informací uvedených v almanaších.⁵ Nesrovnalosti v této knize jsem našla také ve jménech některých autorů her.

Tuto heuristickou práci komplikoval nedostatek materiálů z některých období činnosti souboru, především z druhé poloviny šedesátých let a let osmdesátých. Práce vychází zejména ze dvou zmíněných rukopisů, nezpracovaného materiálu souboru Radost, dobového tisku a rovněž z rozhovorů se členy daného souboru a pamětníky.

Dalším velmi důležitým zdrojem informací se stal Státní okresní archiv ve Strakonících. Ve spolupráci s archivářem Milanem Hankovcem, jenž se zároveň věnuje amatérskému divadlu na Strakonicku, mi byl umožněn přístup ke dvěma nezpracovaným fondům týkajícím se Skupových Strakonice, ve kterých se nacházely zápisy ze schůzí festivalového přípravného výboru. Žádnými dalšími prameny souvisejícími se souborem Radost či s loutkovým divadlem na Strakonicku archiv nedisponuje. V okresním archivu jsou také uloženy veškeré městské kroniky, v současnosti je k dispozici na stránkách archivu i jejich digitální podoba. Tyto kroniky byly pro tuto práci velmi přínosné. Zde zapsané události jsem mohla ověřit s informacemi zaznamenanými samotným souborem a s daty z dobových periodik. Konkrétně jsem se zaměřila na kroniky města Strakonice z let 1945 – 1990. Jediný problém nastal s kronikami z let 1980 – 1989, které zatím nejsou nalezeny. Přesto existuje oficiální zápis z tohoto období, jenž dodatečně v letech 1997 - 2000 zapsal kronikář Vlastislav Toman. Informace zde uvedené vycházejí z archivních materiálů, především z okresního archivu, regionálního tisku a městského úřadu.

Okresní archiv Strakonice rovněž disponuje veškerým regionálním tiskem vycházejícím v období 1950 až 1989 na území Strakonicka. Publikované články v těchto periodikách se staly dalším zdrojem informací pro tuto práci. Podrobně jsem probádala regionální týdeníky *Naše noviny* 1950 – 1989⁶, *Strakonický budovatel* 1950 - 1960⁷, *Jiskra* 1960 – 1967⁸, *Budovatel* 1987 – 1989⁹ a měsíčníky *Strakonice: Kultura, historie, vlastivěda* 1967¹⁰ a *Kulturní kalendář Strakonice* 1958 – 1959¹¹.

---

⁵ Tyto nesrovnalosti přikládám skutečnosti, že některá odehraná představení se do knihy nezapisovala bezprostředně po jejich odehrání, ale soupis se většinou prováděl až na konci sezóny.

⁶ *Naše noviny* vycházely v letech 1945 – 2005. Od roku 1967 do roku 1987 plnily roli okresních novin. Poté je vystřídal týdeník *Budovatel*.

⁷ *Strakonický budovatel* vycházel jako okresní noviny v letech 1950 – 1960.

Dále jsem se zaměřila na noviny a časopisy vydávané celostátně. Jednalo se o deník *Rudé právo* a časopisy *Amatérská scéna* a *Květy*. Z těchto periodik jsem čerpala pouze konkrétní články, na které odkazovaly almanachy souboru Radost, a v případě Amatérské scény jsem vyhledávala konkrétní ročníky Šrámkova Písku, na nichž vystupoval mládežnický soubor C. K. Theatr Múza Radost. Podrobně jsem také probádala časopis *Československý loutkář* z let 1951 – 1991. Články publikované v těchto periodikách jsem využila především pro získání informací o podobě inscenací, výtvarném ztvárnění loutek i scén a o festivalu Skupovy Strakonice. Shromáždila jsem velké množství novinových a časopiseckých článků, většina z nich informovala o programu přehlídky Skupovy Strakonice nebo o některém z výročí souboru Radost.

Vzhledem k nepříznivé situaci, ve které se soubor Radost ocitl během stěhování do kulturního zařízení U Mravenčí skály, byl nucen se vzdát některých svých starých loutek. Ty obdrželo Muzeum středního Pootaví ve Strakonících. Po domluvě s Blankou Jirsovou, vedoucí oddělení odborných pracovníků, a schválení ředitelkou muzea mi byl umožněn vstup do depozitáře, ve kterém jsem mohla zhlédnout a vyfotografovat vybrané loutky. Fotodokumentaci příkládám v přílohách. V muzeu také zůstaly uchovány některé dobové fotografie ze souboru a několik plakátů a programů ke Skupovým Strakonícím. Soubor Radost rovněž poskytl k prozkoumání veškeré své aktuální loutky. Několik málo starších loutek zůstalo uloženo ve starém sálu Domu kultury, kde jsem opět provedla jejich fotodokumentaci.

Během shromažďování pramenů jsem uskutečnila několik rozhovorů s pamětníky souboru. Také jsem se několikrát zúčastnila divadelních zkoušek, na kterých se mi většina členů snažila poskytnout veškeré informace. Bohužel aktuální členská základna Radosti sestává z velké většiny z nových členů či ze členů, kteří do souboru přišli až po roce 1989. Přesto mi cenné informace poskytly v rozhovoru Jaroslava Jílková, působící v souboru od roku 1970 s přestávkami až dosud, a Marta Nováková, jež byla členkou v letech 1958 – 1968. Největší informační přínos však

---

⁸ *Jiskra* nahradila *Strakonického budovatele* a vycházela v letech 1960 – 1967.

⁹ *Budovatel* vycházel v letech 1987 – 1989.

¹⁰ V roce 1967 vycházely samostatně, poté jako příloha *Našich novin*.

¹¹ Vycházel pouze v letech 1958 – 1959.

znamenal rozhovor s Ivanem Křešničkou, vedoucím souboru v letech 1975 – 2000, který s ochotou vyprávěl o činnosti divadla během svého působení.

Všeobecné informace o vývoji amatérského loutkového divadla jsem čerpala z knihy *Cesty českého amatérského divadla*, konkrétně z kapitol *Ochotnické loutkářství v letech 1945 – 1969*¹² a *Loutkové divadlo v letech 1970 – 1989*¹³. Z publikace *Místopis českého amatérského divadla N – Ž*¹⁴ jsem čerpala informace k získání přehledu o činnosti loutkového divadla ve Strakonících, které zpracoval archivář Milan Hankovec. Stejně tak jeho *Excerptce z různých pramenů SOkA atp. I. díl*¹⁵ a *Excerptce z různých pramenů SOkA atp. II. díl*¹⁶, dostupné online v Databázi českého amatérského divadla, poskytly informace potřebné pro přehled o okresním loutkovém divadle. Rovněž v knize *Významní rodáci Strakonicka*¹⁷ téhož autora jsem našla potřebné údaje k jednotlivým osobnostem ve Strakonících. Obecné informace o strakonickém ochotnickém divadle, včetně loutkářství, a o okresních periodikách jsem získala ze sborníku *Strakonice: vlastivědný sborník, z příspěvků Dějiny ochotnického divadla ve Strakonících*¹⁸ a *Noviny v historii města - město v historii novin*¹⁹.

---

¹² SOKOL, František. Ochotnické loutkářství v letech 1945 – 1969. In CÍSAŘ, Jan aj. *Cesty českého amatérského divadla*. 1. vyd. Praha: IPOS - Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1998, 235 s.

¹³ VAŠÍČEK, Pavel. Loutkové divadlo v letech 1970 - 1989. In CÍSAŘ, Jan aj. *Cesty českého amatérského divadla*. 1. vyd. Praha: IPOS - Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1998, s. 235.

¹⁴ VALENTA, Jiří, ŠRÁMKOVÁ, Vítězslava aj. *Místopis českého amatérského divadla N - Ž*. 1. vyd. Praha: IPOS - Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 2002, s. 489 – 490.

¹⁵ HANKOVEC, Milan. *Excerptce z různých pramenů SOkA atp. I. díl*. [online]. Databáze českého amatérského divadla. [cit. 8. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=5398>>.

¹⁶ HANKOVEC, Milan. *Excerptce z různých pramenů SOkA atp. II. díl*. [online]. Databáze českého amatérského divadla. [cit. 8. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=5399>>.

¹⁷ HANKOVEC, Milan. *Významní rodáci Strakonicka*. 1. vyd. Strakonice: Milan Hankovec vlastním nákladem, 2005. 433 s.

¹⁸ HANKOVEC, Milan. Dějiny ochotnického divadla ve Strakonících. In PARKOSOVÁ, Ivana (ed.). *Strakonice: vlastivědný sborník – Kapitoly ze společenského života*. 1. vyd. Strakonice: Městský úřad, 2003, s. 245-272.

Převážnou část pramenných materiálů shromážděných v průběhu psaní práce spojoval problém týkající se dobové ideové podmíněnosti, cenzury a také autocenzury. Všechny publikované články v novinách a časopisech, oficiální zápisy i výroční almanachy musely podléhat určitým podmínkám. Citelně je tato praxe znát především v období padesátých let. Také u divadelních představení byla kladena váha na ideové poslání namísto uměleckého ztvárnění. Proto jsem musela podrobit tyto prameny kritice a vlastní interpretaci.

Nedílnou součástí této práce jsou přílohy, které obsahují mimo fotografií loutek a inscenací také soupis všech souborů účastnících se Skupových Strakonic. Soupis je doplněn poznámkami, zda se jednalo o soubory hostující nebo nesoutěžní. Jako hostující soubory jsem uvedla ty, jež byly v pramenech označeny přímo jako „hosté přehlídky“. Nesoutěžní jsem určila soubory, které na Skupových Strakonicích vystupovaly, ale neúčastnily se soutěže. Jednalo se především o dětské soubory nebo soubory učitelek mateřských škol, výjimečně také některé další krajské scény, které tvořily doprovodný program. V případě, že někteří účastníci hráli dvě představení, bylo zpravidla jedno soutěžní a druhé nikoliv. Při sestavování tohoto seznamu jsem vycházela z dochovaných programů, zpravodajů a plakátů. Ročníky, ke kterým se tyto materiály nedochovaly, jsem zpracovala z novinových článků, kronik města Strakonice a článků v Československém loutkáři. V internetové databázi amatérského divadla ARTAMA lze najít několik ročníků zpracovaných, jedná se však pouze o roky 1980 a pozdější.²⁰ Navíc veškeré informace zde uvedené pocházejí pouze z Československého loutkáře, jak lze vysledovat z jednotlivých údajů a také z doložené bibliografie.

V přílohách se dále nachází seznam premiér loutkové scény Radost, který rovněž obsahuje tituly uvedené v přidružených dětských a mládežnických souborech. Při vytváření tohoto seznamu jsem pracovala především s Knihou soupisu představení. Jak jsem již zmínila, některé uvedené informace zcela nekorespondovaly s daty

---

¹⁹ MORAVEC, Jan. Noviny v historii města - město v historii novin. In PARKOSOVÁ, Ivana (ed.). *Strakonice: vlastivědný sborník – Kapitoly ze života města*. 1. vyd. Strakonice: Městský úřad, 2005, s. 209-217.

²⁰ Konkrétní dohledatelné ročníky Skupových Strakonic, které obsahují informace o účinkujících souborech, jsou 1980 – 1986, 1988, 1989 a některé pozdější.

publikovanými v almanaších či na oficiálních internetových stránkách souboru Radost, kde je sice uveřejněn seznam premiér, ale s některými faktickými nedostatky. Jsou to například nepřesné názvy inscenací, chyby ve jménech autorů her či data premiér. Proto jsem vytvořila seznam vlastní, který jsem doplnila poznámkami s informacemi o nepřesnostech.

Při popisu jednotlivých inscenací jsem vycházela z dostupných pramenů, především z fotografií, článků v novinách a časopisech, popisů z programových brožur festivalů a rozhovorů s pamětníky. Většina informací však náležela inscenacím, které byly účastníky festivalů nebo získaly nějaké ocenění. Například v regionálních novinách a v Československém loutkáři se píše zejména o Skupových Strakonících, popřípadě byly publikovány články k některému z výročí souboru Radost. Jednotlivé recenze na představení se bohužel nevyskytují. Výjimkou byl článek o pohádce *O bílé huse a modré housence* uveřejněný v *Jiskře*²¹ a recenze na hru *Barevné pohádky* vydanou v nakladatelství Dilia²². V Přehledu činnosti loutkového souboru Radost se také nacházela určitá hodnocení odehraných představení, ale spíše se jednalo o kritiku technického rázu, která měla soubor upozornit na jednotlivé chyby při hře.

Pro lepší přehlednost textu uvádím kurzívou všechny názvy loutkových her a inscenací. Pokud v práci poprvé zmiňuji název knihy či jiné publikace, rovněž jej uvádím kurzívou. Jestliže je v textu zmínka o některém konkrétním obrázku v přílohách odkazuji na něj číslicí uvedenou v závorce. V kapitole Formování souboru – scéna U Lišků zvýrazňuji pro lepší orientaci jednotlivé sezóny souboru Radost tučně.

Při významu pojmů amatérský (ochotnický) a profesionální vycházím z publikace *Základní pojmy divadla: teatrologický slovník*, kde nejsou tyto výrazy chápány v hodnotícím smyslu, ale ve smyslu technickém. Hlavní rozdíl mezi amatérem či ochotníkem oproti profesionálovi je ten, že amatér za práci není honorován a nemá zaměstnanecký status v divadle. Původní české označení ochotník (dělat něco z ochoty) se využívalo především do konce padesátých let. A od začátku let šedesátých ho pomalu vystřídal termín amatér (z latinského „amare“ – milovat;

---

²¹ Premiéra v Radosti. *Jiskra*, 11. 4. 1963, s. 4.

²² Josef Křešnička *Barevné pohádky*. *Československý loutkář* 17, 1967, č. 3, s. 53. Podepsáno O.B.

dělat něco z lásky).²³ V textu využívám oba pojmy a jejich využití odvozují z dobových pramenů nebo literatury.

---

²³ PAVLOVSKÝ, Petr aj. *Základní pojmy divadla: teatrologický slovník*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004, s. 19 – 22.

2. Loutkářství na Strakonicku

Záznamy o kočovných loutkářích na Strakonicku jsou dochovány od druhé poloviny osmnáctého století. Působilo zde několik známých loutkářských rodů: Lagronové, Kopečtí, Finkové, Dubští a Kludští.²⁴ Mezi nejvýraznější osobnosti konce devatenáctého století patřil Antonín Lagron (1852 – 1928), potomek známého loutkářského rodu Lagronů. Začínal jako artista u cirkusu Berousek, poté působil jako loutkoherec ve společnosti svého otce. Po návratu z vojny se oženil s dcerou šumavského loutkáře Josefa Kludského a založil vlastní loutkové divadlo, se kterým jezdili se svou ženou především po jižních a západních Čechách. Loutkářství se věnovala i jejich dcera Marie Kopecká (rozená Lagronová) společně se svým manželem Antonínem Kopeckým, potomkem Matěje Kopeckého.

Okres Strakonice je také spjat s osobností Josefa Skupy. Tento loutkář se narodil 16. ledna 1892 na strakonickém náměstí v hostinci U Varausů.²⁵ Své útlé dětství strávil Skupa ve Strakonících až do té doby, než se v pěti letech s rodiči přestěhoval do Plzně. Na plzeňské škole se však u něj začaly objevovat určité prospěchové nedostatky, a tak přešel na školu do jihočeských Mladějovic.²⁶ Zde byl řídícím učitelem jeho strýc Antonín Kubeš, ke kterému již dříve jezdil na prázdniny. Jedenáctiletý Skupa nakonec pátý ročník obecné školy dokončil na Strakonicku pod dohledem svého strýce. V Mladějovicích si také vyrobil své první loutkové divadlo. Skupa na toto období vzpomíná v knize Jana Malíka: „Stloukl jsem si spolu s Vaškem Soukopouc z bedničky jeviště, namaloval papírové loutky (dva kluky a starého Hajzera) a kulisy a zavěsil kus oranžového hadříku jako oponu – a už to bylo. Hrál se na stráni za školou, tam, kde se rozděluje silnice do Štěkně a Sudoměře, u bílých božích muk. Zdramatizoval jsem si článek z čítanky, takové prostinké vyprávění o tom, jak kluci šli na hrušky a jak jeden z nich spadl ze stromu dolů – a přitom i opona šla dolů. Jmenovalo se to docela přitažlivě *Jdeš z té hrušky dolů...*“²⁷

---

²⁴ FROHLICH, Jiří, ŠILHANOVÁ, Jana. *Loutky*. Strakonice: Muzeum středního Pootaví, 1984, s. 3.

²⁵ Později hostinec U Švehlů (dům č. p. 140). V roce 1958 zde byla odhalena pamětní deska Josefa Skupy.

²⁶ Mladějovice je vesnice, která je součástí obce Čejetice a nachází se ve strakonickém okrese.

²⁷ MALÍK, Jan. *Úsměvy dřevěné Thálie*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1965, s. 36.

O několik let později už jezdíval Skupa do Strakonice a blízkého okolí se svým plzeňským loutkovým divadlem.

O strakonickém loutkovém divadle v meziválečném období nalezneme jen velmi málo pramenů. Víceméně se jedná jen o jednoduché záznamy o tom, že loutkové divadlo pro děti se hrálo a bylo hojně navštěvováno. Avšak mezi nejvýznamnější divadelní scény v tomto období patří divadelní odbor Sokola, který dne 9. listopadu 1930 zřídil loutkové divadlo. Sezóna začala hrou *Pan Franc ze zámku*. V tomtéž roce 13. května do Strakonice také zavítalo Plzeňské loutkové divadlo prof. Skupy. Josef Skupa poté navštívil se svými loutkami Strakonice ještě mnohokrát a jeho představení měla vždy velký úspěch.

V období druhé světové války pokračoval ve své činnosti divadelní odbor Sokola. Během let 1939 až 1940 sehrál více než dvě desítky loutkových představení až do dubna roku 1941, kdy okupanti zastavili veškerou činnost Sokola, včetně všech strakonických jednot. Podobný osud měl i loutkový soubor Junáka, který hrál představení pro děti každou neděli v letech 1939 – 1941. Loutková představení pořádala také sdružení dětí a mládeže. Učňovská besídka sehrála v roce 1942 v sále U Bílého vlka pět představení s živými herci a ve stejném roce Scéna mladých hrála s loutkami Josefa Dubského v sále Oskořinka trilogii loutkových dramát od Maurice Maeterlincka.²⁸

V roce 1947 zřídila diecéze Svazu katolické charity stálé loutkové divadlo v místnosti strakonického hradu. Představení se hrála každou neděli a svátek a u diváků se těšila velké oblibě. V sále U Dlohošů zase pořádal nedělní představení Ženský odbor KSČ v letech 1947 – 1948. Také byl obnoven loutkářský odbor Sokola, který působil ve strakonické sokolovně.²⁹ V roce 1950 založil Alois Křešnička loutkové divadlo Radost, jež se později stalo nejvýraznějším loutkářským souborem v celém strakonickém okrese.

---

²⁸ Fond Archiv města Strakonice. *Kronika města Strakonice 1927–1945 (1950)*, kniha č. 105. Archiv města Strakonice.

²⁹ Tamtéž, s. 160.

2.1. Loutkář Alois Křešnička

Mezi nejvýznamnější osobnosti loutkové tradice na Strakonicku nesporně patří Alois Křešnička, zakladatel loutkového souboru Radost. Poprvé se Alois Křešnička setkal s loutkovým divadlem, když mu bylo sedm let. Do Strakonic přijel Antonín Kopecký s představením *Žižkova smrt* a malý Alois jím byl uchvácen. Ještě jako dítě začal pomáhat s loutkami místnímu loutkáři, již zmíněnému Antonínu Lagronovi, u kterého pracoval i na stavbě jeviště, a dokonce některé loutky i vodil. Později se svým kamarádem Jaroslavem Veverou³⁰ hráli již sami loutková představení pro děti z okolí. K loutkám se Alois Křešnička opět vrátil až během druhé světové války, kdy opustil své zaměstnání zubaře a převzal hostinec po rodičích, o který se staral se svou ženou. Již 17. února 1942 měl v hostinci U Tří lip premiéru *Strakonický dudák*, nacvičený na oslavu osmdesátých narozenin místního divadelního ochotníka Václava Štěpána, který si v inscenaci zahrál tři role. Tylův *Strakonický dudák* měl ještě několik repríz, na které chodili děti i rodiče z celého okolí. U Tří lip se poté hrála ještě další představení na provizorním jevišti s dvacet pět centimetrů vysokými marionetami až do července 1944, kdy Václav Štěpán zemřel.

---

³⁰ Později herec v činoherní společnosti Josefa Burdy, poté člen Východočeského divadla v Pardubicích, Kladenského divadla a nakonec divadla v Plzni.

3. Situace v loutkovém divadle v letech 1945 - 1950

Po konci druhé světové války začíná pro profesionální i amatérské divadlo nová éra. Již v roce 1945 se rodí období takzvané „divadelní revoluce“, ve kterém se pilně připravuje půda pro nové, politicky podmíněné, divadlo. V červnu 1945 podepsal Zdeněk Nejedlý, ministr školství a osvěty, Dekret o znárodnění československých divadel, jenž znamenal definitivní konec divadel provozovaných jako soukromý podnik. O necelé tři roky později vešel v platnost divadelní zákon stanovující divadlo jako veřejnou instituci zřizovanou státem a zároveň podléhající dobovému režimu. Tento zákon z roku 1948 zároveň poprvé v historii zrovnoprávnil loutkové divadlo s ostatními divadelními druhy, čímž umožnil jeho profesionalizaci a současně jej ustanovil kulturní institucí, která na jednu stranu získala organizační a finanční státní podporu a na stranu druhou byla nucena naplňovat požadavky socialistického realismu.

Jan Malík, který se podílel již na znění divadelního zákona, přednesl v lednu 1949 na konferenci Divadelní a dramaturgické rady v Bratislavě návrh týkající se rozvoje československého loutkářství. Na jeho základě již o šest měsíců později vzniklo v Praze Ústřední loutkové divadlo s pobočkami v Liberci, Brně, Kladně a Českých Budějovicích - profesionalizace loutkového divadla se tímto dovršila. V roce 1949 se amatérské a profesionální loutkové divadlo oddělilo a amatérské divadlo bylo převedeno na nové organizační zřízení. Docházelo k rušení spolkových a školních loutkových divadel, nebo k jejich převádění na závodní kluby Revolučního odborového hnutí (dále ROH), Československého svazu mládeže, zemědělská družstva a další organizace. Loutkové soubory tak získaly ekonomické zabezpečení, které však bylo vykoupeno ideologickou podmíněností a ztrátou nezávislosti.

Během snah o emancipaci loutkového divadla se poprvé v historii dostaly na devatenáctý ročník Jiráskova Hronova (1949) dva loutkářské soubory. I přes své zkušenosti nakonec oba soubory skončily na stejném předposledním místě z šestnácti

soutěžících.³¹ O rok později se Jiráskova Hronova (1950) ještě zúčastnily další dva loutkářské spolky,³² opět však nesklidily příliš pozitivní ohlasy kritiků. Bylo jasné, že loutkáři potřebují vlastní přehlídku, na které mohou soutěžit v kategorii sobě vlastní. A tak se v červenci roku 1951 uskutečnil první ročník celostátní přehlídky amatérských loutkářských souborů Loutkářská Chrudim.

Návrh na založení samostatné přehlídky amatérských loutkářů se diskutoval již v roce 1950 na jedenáctém valném sjezdu Loutkářského soustředění v Chrudimi. Založení přehlídky však nebylo jediným tématem zasedání, debatovalo se rovněž o ideových a uměleckých otázkách, o problémech s loutkářskou dramaturgií nebo o práci výtvarníka na loutkovém divadle. Kromě přednášených referátů se dostalo ke slovu i samotné loutkové divadlo, když Loutková scéna Chrudim sehrála inspirativní představení *Bankrotář* Josefa Kajetána Tyla. Tato inscenace podnítila dlouhou diskuzi na téma pojmu „loutkovosti“, která pokračovala i na stránkách časopisů. O rok později se již konala oficiální I. Loutkářská Chrudim se zaměřením na Jiráskovy hry, neboť rok konání byl zároveň stým výročím narození Aloise Jiráska. V této době byl rovněž založen loutkový soubor Radost ve Strakonících.

---

³¹ Soutěžícími byla Kašpárkova říše z Olomouce-Hejčína, která uvedla inscenaci Vojtěcha Cinybulka *Ostrov splněných přání*, a Divadlo umělecké výchovy Praha s inscenacemi Grigorije Gradova *Směšná práce* a *Fraška o kádi*. Viz Databáze českého amatérského divadla. *Ročníky přehlídek: Hronov, Jiráskův Hronov* [online]. [cit. 5. 3. 2014]. Dostupné z WWW:

<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=prehlidka_rocnik&id=36>.

³² Tentokrát byly účinkujícími soubory s poměrně kratší tradicí: Loutková scéna závodního klubu ROH Vsetín s inscenací podle pohádky Boženy Němcové *O dvanácti měsíčkách* a Maňáskový soubor osvětové besedy Leděč nad Sázavou uvedl dětskou hru Josefa Horkovce *Ježeček Ouborek*.

4. Počátky souboru Radost (1950 - 1953)

V rámci potírání soukromého podnikání, které bylo důsledkem komunistického převratu v únoru 1948, byla Aloisi Křešničkovi zabavena hospoda, jediný zdroj jeho obživy, a tak byl nucen vrátit se ke své původní profesi zubního laboranta. Zaměstnání získal na zubním oddělení Okresní nemocenské pojišťovny (dále ONP) ve Strakonících. Zde se poznal s Karlem Lebedou³³ a několika dalšími mladými kolegy, které spojoval zájem o loutky a divadlo. Karel Lebeda dříve navštěvoval Křešničkova vystoupení v hospodě U Tří lip a naléhal na něj, aby založili vlastní loutkový soubor. Křešnička souhlasil, a tak tehdy teprve sedmnáctiletý Karel Lebeda zařídil od vedení ONP povolení hrát přímo v poliklinice ve velké hale. S tímto prostorem byly spojeny určité komplikace. Členové souboru³⁴ museli například vždy v sobotu snášet divadlo z půdy do haly a v neděli po představení zase vše uvést do původního stavu. Ale i tak byli loutkáři rádi, že mohou někde tvořit. Prvním uskutečněným představením nově vzniklého souboru byla *Sněhurka a sedm trpaslíků*. Hru napsal ještě za války Alois Křešnička. Hrál se s marionetami, které patřily přímo Křešničkovi ještě z dob jeho her U Tří lip. V hale ONP bylo sehráno v sezóně 1950/1951 ještě dalších pět premiér: *Vodníci na vandru* a *Červená Karkulka* Karla Lebedy, *Čert a Káča* Pavly Wenzigové a *Kašpárek námluvčím* Matěje Kopeckého, vše v režii Karla Lebedy. Celkem bylo odehráno osm představení. S inscenací *Čert a Káča* se soubor zúčastnil okresní soutěže tvořivosti a získal své první ocenění – pochvalný diplom (obrázek 1).

Na podzim roku 1951 zakoupilo vedení ONP pro soubor dvacet loutek a jevištní konstrukci. Karel Lebeda zajistil místnost v bývalé pivovarské restauraci Oskořinka,³⁵ která se tak stala první stálou loutkovou scénou ve Strakonících. Alois Křešnička soubor oficiálně pojmenoval Divadélko Radost. Svůj nový sál v Oskořince

---

³³ Karel Lebeda poté v Radosti působil jako autor, režisér i loutkoherec. Později pracoval na kulturní komisi ve Strakonících a poté se stal náměstkem ministerstva kultury v Praze.

³⁴ Vedoucím souboru byl Alois Křešnička, zástupcem Karel Lebeda a dalšími členy byli Jaroslav Brousil, Karel Křešnička, Jan Křešnička, Ivan Křešnička, Karel Krákora, Karel Král, Josef Krtek, Rudolf Večeřa, Ladislav Votánek, Růžena Kratochvílová, Marie Richterová.

³⁵ V Oskořince již dříve často hostovala kočovná divadla, která do Strakoníc přijela.

si soubor nechal vymalovat od strakonických amatérských malířů Antonína Ševíta staršího³⁶ a Miroslava Škardy. Hlediště bylo vyzdobeno pohádkovými motivy od Walta Disneyho, konkrétně je dochována i fotografie malby z pohádky o Sněhurce (obrázek 2). V novém sále již bylo devadesát míst k sezení, ale často chodilo dětí mnohem více. Vybudované jeviště bylo klasického kukátkového typu, na kterém dobře vynikala iluzivnost předváděné akce. Nad jevištěm se nacházela vodicí lávka, jež hercům umožňovala animaci loutek s horním vedením. Hrál se s padesát centimetrů vysokými marionetami. Podařilo se mi dohledat nejspíše jedinou dochovanou fotografii ze *Sněhurky a sedmi trpaslíků*, která zobrazuje dřevěnou loutku krále s bílým plnovousem, honosnými šaty s hermelínovým kabátem a jen několika málo vodicími provázky (obrázek 3). A poté fotografii z inscenace *Začarováný les*, která byla první nacvičenou již v novém prostoru Oskořinky. Les byl vytvořen dvourozměrnými kulisami stromů a dotvořen reálnou trávou a pařezy. (obrázek 4) Hrál se s marionetami animovanými z vodicí lávky. Loutky měly typické pohádkové kostýmy s propracovanými detaily.

Protože měl soubor velmi malý počet loutek a na zakoupení nových nebyly prostředky, začal si je vyrábět sám. Alois Křešnička vyrobil loutky pro inscenaci *Sněhurka a sedm trpaslíků*, hranou v Oskořince. Do souboru také vstoupili noví členové³⁷ včetně Zdeňka Cedla, režiséra ochotnického divadla ve Strakonících, a amatérského herce Jindřicha Měšťana. Zřizovatelem souboru byl od roku 1952 Okresní ústav národního zdraví,³⁸ a tak se druhou hrou uvedenou na novém jevišti stal *Bacilínek* Karla Drimla se zdravotnickou tematikou poplatnou zřizovateli. *Bacilínek* byla moderní pohádka, pro kterou Alois Křešnička vyrobil nové loutky. Scénu měli na starosti Bohuslav a Zdeněk Zábranský a Bohuslav Zeman. Samotná pohádka však příliš úspěšná nebyla a po dvou představeních byla stažena z repertoáru.

Na Oskořince také vznikla nová tradice aktivizace malých diváků, kterou sami členové souboru Radost nazývají „ventilací“. Děti byly před představením vyzvány

---

³⁶ Antonín Ševít se také stal výtvarníkem a loutkohercem v souboru.

³⁷ Jiří Bažata, Bohuslav Zeman, Bohuslav Zábranský, Zdeněk Zábranský, Jitka Cheníčková, Ema Havlová, Libuše Havlová, Karel Ploch, Marie Krtková, Miroslav Zelenka, František Žoudlík, Jana Nebesářová, Dana Nováková a Eva Masopustová, Jiří Joza, Jaroslav Drobný.

³⁸ Podle nového zákona (č. 103/1951 Sb.) uvedeného v platnost 1. 1. 1952 se všechna zdravotnická střediska musela sdružit v okresní ústavy národního zdraví.

pomocí loutky Kašpárka, aby přednesly básničku nebo písničku, za což dostávaly odměnu, většinou ve formě obrázku, letáčku nebo sladkosti. Tyto improvizované výstupy, později dokonce režirované a přesně zaměřené na určitá témata (například roční období), měly velkou oblibu a diváci je začali vyžadovat. Forma ventilací senakonec ustálila do podoby výstupu loutky Kašpárka s živým hercem na forbíně, který s dětmi rozmlouvá na určité téma nebo o představení, které je čeká.

Přestože soubor působil na Oskořince jen dvě sezóny, tak si tuto svou vůbec první oficiální scénu velmi oblíbil. Vzhledem k celkovému rozšíření souboru jak na členské základně, tak ve využívání více loutek, bylo nezbytné Radost přestěhovat do větších prostor. V Knize soupisu představení se nachází tento zápis: „Sbohem milá Oskořinko. Odcházíme od Tebe, co jiného si přát. Jedem do hotelu Liška na náměstí. Stěhujeme se. Snad nám nové působiště udělá zas takovou radost, jakou jsme měli u Tebe, milá Oskořinko.“³⁹

---

³⁹ *Knihy soupisu představení*, cit. 4.

5. Formování souboru – scéna U Lišků

5.1. Období 1953 – 1957

Novou scénou se v roce 1953 stal sál v hotelu U Lišků a novým zřizovatelem souboru pak Jednotný závodní klub (dále JZK). V **sezóně 1953/1954** se však divadlo nehrálo, a to z několika důvodů. Ve většině zpráv o činnosti vydaných do roku 1989 je psáno, že za tento útlum mohlo samotné stěhování souboru k Liškům. V almanachu z roku 1990 vydaném ke čtyřicátému výročí Radosti je však popsán další důvod nečinnosti souboru.⁴⁰ Jak je známo, 1. června 1953 byla provedena měnová reforma, která měla za následek obrovské znehodnocení měny. Lidé v celé zemi byli nespokojeni a nejinak tomu bylo i ve Strakoncích, kde se konaly protestní průvody, kterých se zúčastnil i Alois Křešnička. Byl zatčen a poslán na nucené práce na Lipenskou přehradu, která se tehdy stavěla. Za necelý rok a půl se vrátil zpět do Strakonic a také ke svému souboru. Z tohoto důvodu Radost bez svého vedoucího souboru sice existovala, ale netvořila. Naštěstí se jí v tomto mezidobí dostalo nového zázemí a vlastní scény v zadním traktu hotelu U Lišků, ve kterém získala sál s místem pro dvě stě diváků.

Sezóna 1954/1955⁴¹ proběhla již v novém prostředí a členové souboru se scházeli prakticky denně. Soubor sehrál v tomto období celkem dvacet šest představení, z toho pět premiér, čímž zatím drží svůj standard z předchozích let. Hrály se hry autorské i hry cizích tvůrců⁴², největšímu úspěchu se ale těšila hra Aloise Křešničky *Perníková chaloupka*⁴³. Inscenovala se s marionetami a na jevišti se nacházela velká chaloupka ozdobená papírovými perníky (obrázek 5). V inscenaci *Povídání o zubárně* se soubor vrátil ke svým kořenům a zavzpomínal na své kolegy

---

⁴⁰ KŘEŠNIČKA, Josef. *Přiliš krátká čtyřicítka 1950 - 1990*. Strakonice: Loutková scéna Radost, 1990, s. 3.

⁴¹ První představení proběhlo až 1. 1. 1955. Byla to premiéra *Ošklivého kačátka*.

⁴² Tři autorské hry: Alois Křešnička - *Perníková chaloupka*; Ema Havlová - *Jak šel Kašpárek do světa*; Kolektiv - *Povídání o zubárně*. A dvě hry cizích autorů: Josef Kopanec - *Nespokojený kohoutek*; Nina Gernětová/Gurevičová Tařana - *Ošklivé kačátko*.

⁴³ Hra *Perníková chaloupka* se uvádí doposud, většinou jako představení zahajující aktuální sezónu.

ze zubního oddělení. Jednalo se o pásmo výstupů a soubor pro inscenaci vyrobil nové loutky, které svou podobou odpovídaly skutečným osobám. Hrála se pouze dvě představení, ale zato s velkým úspěchem. Jednalo se spíše o inscenaci určenou samotnému souboru, pro jakousi „vnitřní potřebu“.⁴⁴

U Lišků se také vyvíjely i takzvané „ventilace“ Radosti. V prvních sezónách měl živý herec k dispozici maňáska Zuzanu, kterého vyrobil Miroslav Vadlejch a také se často staral o jeho animaci. Zuzanu později vystřídala loutka chlapce a nakonec se podoba loutky ustálila ve stylizované formě Kašpárka. Děti před představením říkaly básničky, říkanky nebo zpívaly, a tím se učily vystupovat na veřejnosti. Za odměnu dostaly zdravotnický letáček, pohádku nebo obrázek. U Lišků se také zrodil nový způsob komunikace s divákem, nazývaný „Kašpárkova pošta“. Děti předávaly Kašpárkovi obrázky scének a loutek, které se jim nejvíce při představení líbily, nebo nelíbily. Jednalo se o jednoduchou formu reflexe, které byli schopni i malí diváci. Později se od této praktiky upustilo a zůstal pouze výstup živého herce s loutkou.

Radost si také zakládala na hodnocení svých inscenací. Pravidelně po zkoušce nebo po představení se soubor sešel, každý řekl svůj názor a prezentoval své poznámky na předvedené výkony. Pro soubor byly tyto diskuze velice podstatné, neboť na nich mohli všichni členové sdílet své názory, které byly často kritické a bouřlivé, ale jejich cílem bylo zlepšit úroveň divadla a jeho inscenací. Zkoušelo se v úterý a v pátek, ale většina členů docházela do divadla prakticky denně. Bylo potřeba vyrábět a převazovat loutky, kreslit kulisy a rekvizity nebo jenom poklízet a připravovat vše na představení.

Od roku 1956 se soubor pomalu snažil nalézt svůj vlastní styl. Také díky lepším podmínkám, jež měl v novém zázemí, mohl vytvářet originální náměty, loutky, kulisy, rekvizity a soustavně se připravovat na všechna představení. V **sezóně 1955/1956** se Radosti dostalo prvního významnějšího ocenění. Soubor získal diplom za druhé místo v krajské soutěži aktivity souborů lidové umělecké tvořivosti a Alois Křešnička byl oceněn titulem „Zasloužilý loutkářský pracovník“. Ema Havlová a Alois Křešnička se také zúčastnili dálkového školení v Českých Budějovicích a vedoucí

---

⁴⁴ KŘEŠNIČKA, Josef (ed.). *25 let loutkové scény Radost*. Strakonice: Dům kultury Strakonice, 1975, s. 7.

souboru absolvoval ještě další školení ve Štíříně. Z těchto nově nabytých znalostí Křešnička čerpal v další sezóně. Členové souboru byli také poprvé vysláni na Loutkářskou Chrudim, zatím pouze jako pozorovatelé. Jednalo se o vůbec první snahu o konfrontaci Radosti s ostatními loutkářskými soubory. V těchto letech si soubor stále vyráběl své loutky sám. Vytvářel je Alois Křešnička a kostýmy šila Ludmila Křešničková. Také vznikaly nové rekvizity, kulisy i nábytek do všech představení.

5.2. Období 1957 - 1961

V sezóně 1957/1958 se již výrazně projevila snaha souboru o svou vlastní stylizační jednotu. Důležitou inscenací byla *Popelka*, zdramatizovaná členkou souboru Marií Moravcovou a režírovaná Aloisem Křešničkou. Výpravu měl na starosti výtvarník souboru Antonín Ševít starší, který vytvořil dekorace v rokokovém stylu. Při jejich vzniku se inspiroval některými památnými objekty ve Strakonících. V tomto období také Radost objevila sílu propagace. Antonín Ševít starší vytvářel plakáty k inscenacím s malovanými pohádkovými motivy.⁴⁵ Výraznou výtvarnou osobností se také ukázala Libuše Havlová, která spolupracovala na výpravě k některým inscenacím a později rovněž malovala plakáty k jednotlivým představením.

Na vizuální styl *Popelky* navázala inscenace hry Václava Sojky *Brokát, princ z pohádky*. Loutky vyrobil opět vedoucí souboru a snažil se o výrazné výtvarné prvky. Kostýmy navazovaly na předchozí styl barokních až rokokových rób. Královna měla nadýchanou sukni s krinolínou a šaty zdobené krajkami, podobně jako král s výrazně zdobeným oblekem. Členové souboru se v inscenaci snažili o kultivovanost jevištní mluvy, která měla korespondovat s dobovým zařazením. Za mluvičské výkony jmenujme především Karla Křešničku, který ztvárnil prince Brokáta, Libuši Havlovou jako cikánku Doru a Antonína Ševíta staršího jako tuláka Jíru.

---

⁴⁵ Plakáty se bohužel nedochovaly.

V této sezóně se sehrálo třicet devět představení, z toho deset premiér.⁴⁶ Návštěvnost byla v průměru sto až sto padesát diváků na jedno představení. V souboru Radost aktivně pracovalo dvacet čtyři členů. Hudební doprovod a osvětlení u všech inscenací měl na starost Vlastislav Toman. Na výpravě se podíleli současně všichni členové souboru a stavbu scén obstarávala Ema Havlová. Plakáty na všechna představení opět navrhl a nakreslil Antonín Ševít starší.

V následující sezóně (1958/1959) přišlo velké zklamání. Soubor začal již v srpnu 1958 aktivně nacvičovat inscenaci *Brokát, princ z pohádky*, se kterou měl jet na krajskou loutkářskou přehlídku v Týně nad Vltavou. Přípravy kulis, rekvizit a nácvič inscenace trvaly až do konce září. Radost přijela na festival s velkým očekáváním, které mělo být vyvrcholením několikaměsíčních příprav. Pro soubor byla významná i jen ona účast na krajské přehlídce. Bohužel díky špatné organizaci festivalu jejich představení nakonec nemohlo být právoplatně ohodnoceno. Pro upřesnění cituji zápis z Přehledu činnosti souboru Radost: „Hrála se dvě představení, od půl desáté a od půl druhé. Na obou představeních bylo celkem čtyři sta dětí, ale marně jsme všichni hledali loutkářské pracovníky, kteří by naši hru mohli ohodnotit a poradit nám v naší práci. Stalo se jen tolik, že vedoucí činitel Domu osvěty v Týně nad Vltavou zhlédl pouze jeden ze sedmi obrazů pohádky, ze kterého pak dával hlášení do rozhlasu.“⁴⁷ Úsilí celého souboru nebylo ve výsledku zhodnoceno ani kladně ani záporně. Několik členů bylo natolik frustrováno, že chtělo ze souboru odejít. Naštěstí se tak nestalo, protože Alois Křešnička dal loutkářům novou motivaci a Radost pokračovala dál ve své činnosti.⁴⁸

---

⁴⁶ Premiéry byly: *Princezna na hrášku* (Jarmila Stehlíková), *Princezna Rozmařilka* (Zdeněk Pokorný), *Ponocný a strašidlo* (Josef Žemla), *Honza a zlá princezna* (Milan Novák), *Popelka* (Marie Moravcová), *Smolíček* (Ema Havlová), *O kohoutkovi a slepičce* (Zdeněk Skořepa), *Sněhová královna* (Josef Křešnička), *Brokát, princ z pohádky* (Václav Sojka), *Ponocný a strašidlo* (Josef Žemla).

⁴⁷ HAVLOVÁ, cit. 3.

⁴⁸ Na schůzi konané 10. října 1958, po příjezdu z festivalu, se také odsouhlasilo, že další krajské přehlídky se již soubor neúčastí a ani nebude hrát tak výpravné hry. Všichni členové byli z inscenace vyčerpáni a díky tomu, že se jim nedostalo žádné satisfakce, lze toto rozhořčení chápat. Naštěstí toto rozhodnutí nevydrželo dlouho a v šedesátých letech soubor dokázal své loutkářské umění v nových inscenacích.

Nová sezóna byla nakonec zahájena 18. října 1958 večerním představením pro dospělé, inscenací *Brokát, princ z pohádky*. Strakoničtí diváci však nebyli na večerní představení zvyklí a propagace byla také velmi slabá, celkem dorazilo pouze dvacet diváků. Následující nedělní odpolední představení *Popelky* již mělo návštěvnost dvě stě čtyřicet diváků.⁴⁹ Po zklamání, které přišlo v Týnu nad Vltavou, se soubor rychle vzpamatoval a v dalších inscenacích již začal opět experimentovat a využívat nové formy. Při odpoledních představeních *O Smolíčkovi* a *O kohoutkovi a slepičce* byla namísto kulis na scéně použita pouze kniha s obrázky, jež dotvářela prostředí pohádky. Rovněž hlasy všech postav byly při obou představeních reprodukovány z předem nahraných magnetofonových pásek. Po představení byli diváci tázáni, zda se jim tyto inovace líbily, a převážná většina ohlasů byla příznivá.⁵⁰

V této sezóně soubor nacvičil celkem pět premiér. Jednalo se především o klasické pohádky: *Statečný Honza* Františka Kožíka, *Šípková Růženka* Josefa Křešničky a *Kašpárek dvorním lékařem* Jaroslava Průchy. Výjimkou byla humorná pohádka *O veselém hrobaři*, která byla cílena jak na dětské, tak na dospělé publikum. Klíčovou inscenací této sezóny se však stala *Rusalka* nastudovaná podle libreta Jaroslava Kvapila. Příprava inscenace byla pro Radost opět velmi náročná, Ema Havlová ji v Přehledu činnosti loutkové scény Radost přirovnává k pohádce *Brokát, princ z pohádky*. Režisér *Rusalky* Alois Křešnička také pro inscenaci spolu se synovcem Karlem Křešničkou vytvořil nové loutky. Celkem jich bylo dvacet jedna, přičemž *Rusalka* byla vyrobena ve čtyřech ztvárněních a *princ* ve dvou. Kostýmy a paruky loutkám ušily sestry Libuše a Ema Havlovy a Jarmila Kovářiková. Loutky byly oblečeny ve velmi honosných kostýmech, jejichž propracovanost byla patrná především v důsledné péči o detaily jednotlivých paruk, klobouků, náušnic a dalších doplňků. Mezi nejvýraznější postavy patřila loutka Vodníka, která svým vzezřením působila až hororovým dojmem. Výpravu měli na starosti Ema Havlová a Karel

---

⁴⁹ Představení se hrála dvě, první od půl třetí a druhé od půl páté odpoledne. Číslo 240 je součtem návštěvníků za obě představení.

⁵⁰ Další technologická inovace byla provedena na začátku listopadu 1958, kdy byla na přání vedoucího souboru zavedena telefonní linka ze sálu do zákulisí, čímž se značně zlepšila kvalita všech zkoušek. Alois Křešnička vždy sledoval hru ze sálu a nyní mohl řídit celou zkoušku a ihned reagovat na případné chyby.

Křešnička, kteří pro *Rusalku* vyrobili dvě scény – les s jezírkiem a interiér zámeckého paláce. Detailnost obou prostředí lze vyčíst z dochovaných fotografií inscenace (obrázky 9, 10). Scény se snažily být co nejvíce realistické, byly ozdobeny papírovými girlandami s květinami a pravým mechem. Tato doslovná popisnost však ubírala na možnosti vyniknutí animovaných loutek.

Rusalka měla premiéru 15. února 1959, kdy byla hrána dvě představení pro celkem dvě stě dvacet pět dětí. Inscenace využívala hudbu z opery Antonína Dvořáka reprodukovanou z gramofonových desek a magnetofonových pásek. Následující měsíc byla *Rusalka* také sehrána pro dospělé publikum již s větším úspěchem než *Brokát, princ z pohádky*. Návštěvnost byla sto dvacet pět diváků a podle reakcí bylo představení dobře sehrané, jak po stránce vodičské, tak po stránce mluvičské. Až dva roky po premiéře *Rusalku* čekala osudová cesta na jihočeský loutkářský festival v Týně nad Vltavou. O této kauze se podrobněji rozepíší v následující podkapitole.

V této sezóně také soubor řešil problém s organizací kulturních akcí pro děti ve Strakonici. Vzhledem ke špatně vytvořenému harmonogramu se ve městě stávalo, že během jednoho dne se sešly i čtyři akce věnované dětskému diváku a další týden nebyl program žádný. Také díky těmto organizačním problémům se kvůli malé návštěvnosti nehrála jeden týden nedělní představení Radosti, na jedno přišlo jen třináct dětí a na druhé šest dětí. Důvodem nízké návštěvnosti byla s největší pravděpodobností probíhající dětská estráda v Sokolovně a současně promítaný film o Hurvínkovi v městském kině. Po této zkušenosti soubor jednal s orgány jednotného uspořádání kulturního života ve Strakonici na sladění jednotlivých kulturních akcí. Výsledky snah o souhru kulturních akcí se nakonec projeví až v následujících letech.

Desátá sezóna (1959/1960) se nesla v duchu tradiční poetiky souboru, přinesla pět nových inscenací, zahájena byla pohádkou Karla Drimla *Šuki a Muki čili Čarovné bačkory* v režii Aloise Křešničky. V představení vynikl především výkon postavy Rybáře, mluveného Jiřím Bažatou a animovaného Václavem Smrčkou. Soubor také poprvé angažoval dětského herce Tomáše Horeckého, který namluvil postavu Mukiho, a dle záznamů Emy Havlové zvládl svou roli velice dobře.⁵¹ Dalšími dvěma premiérami byly pohádky na motivy Boženy Němcové *Moudrý zlatník* a *Potrestaná*

---

⁵¹ HAVLOVÁ, cit. 3.

pýcha. Na začátku prosince 1959 byl soubor vyzván, aby během nadílky dětem zaměstnanců místních závodů připravil krátké představení. Tyto nadílky byly nazývané „akce Děda Mráz“. Vedoucí souboru Alois Křešnička pro tuto příležitost napsal hru *Pohádka zimní noci*. Sehrána byla celkem pětkrát, z toho čtyřikrát v rámci akce Děda Mráz.⁵²

Poslední sezóna v sále U Lišků **1960/1961** přinesla důležité změny, které měly vliv na následující vývoj souboru. Sezóna začala schůzí 30. srpna 1960, na které Alois Křešnička poreferoval o školení loutkářů, jehož se zúčastnil v červenci v Chrudimi. Také byly rozděleny funkce v souboru. Dramaturgii měli na starost Karel Sýkora, Alois Křešnička, Libuše Havlová a Jiří Bažata. Výtvarníky byli Milan Vadlejch, Libuše Havlová, Ema Havlová, Karel Křešnička a Dana Nováková. Loutky a rekvizity vyráběli Ema Havlová a Karel Křešnička a inspicí byli pověřeni Alois Křešnička, Pavel Smrčka a Anna Faměrová.⁵³

V prosinci pokračovala série představení akce Děda Mráz. Alois Křešnička napsal novou hru s názvem *Kašpárek a čertík Žertík*. Šlo o veselou hříčku, které měla u dětí velký úspěch. Další premiérou sezóny se stala *Lucerna* Aloise Jiráka. *Lucerna* měla premiéru 19. února 1961, čímž se stala třístým představením v historii souboru. Režisérem byl Jiří Bažata, který inscenaci svou poetikou zařadil mezi pohádky *Brokát, princ z pohádky* a *Rusalka*. Inscenace byla opět velmi náročná svým obsazením i výpravou. Měla také mnohem více zkoušek než běžné představení a vzhledem k tomu, že byli obsazeni všichni loutkoherci, byly to zkoušky velmi náročné. Nejzřetelnější vliv dvou předchozích her byl znát na propracovaných kostýmech loutek a na malovaných kulisách (obrázky 11, 12). Také postavy obou vodníků připomínaly Vodníka z *Rusalky*. Rovněž *Lucerna* byla jednou hrána jako večerní program pro dospělé publikum, a sice dva dny po své premiéře. Navštívilo ji sto diváků.

Sezónu zakončila Radost soutěžním představením, které mělo být vysláno na okresní přehlídku loutkářských souborů. Byla to právě Kvapilova *Rusalka*. Představení proběhlo 19. března 1961 a zúčastnily se ho okresní loutkové soubory

---

⁵² Hrálo se pro národní podnik Teplárny, Komunální podnik Strakonice, Okresní ústav národního zdraví a Okresní stavební podnik. Pro akci Děda Mráz hrál soubor Radost představení již od roku 1956, kdy uvedl zdarma jedno představení pro Stavební závody Strakonice.

⁵³HAVLOVÁ, cit. 3.

(Blatná, Radomyšl, Volyně),⁵⁴ zástupci z dramatického souboru ČZM (České závody motocyklové), předsedkyně závodního výboru ROH a porota pro okresní kolo soutěže. Přestože dle záznamů Emy Havlové se představení povedlo sehrát jen průměrně díky nervozitě, která panovala mezi loutkoherci, postoupilo a bylo doporučeno na okresní přehlídku.

5.3. Počátek nové éry

Nyní objasním, proč měla inscenace *Rusalky* Jaroslava Kvapila tak výrazný vliv na pozdější vývoj souboru Radost. Skutečnost, že soubor byl opět vyslán na jihočeský loutkářský festival, se stala pro Radost novou příležitostí k reflexi své práce. Přestože po minulé účasti v roce 1958 byli členové souboru přesvědčeni, že do Týna nad Vltavou už nikdy nepojedou, touha po ohodnocení jejich úsilí byla silnější. Soutěžní představení nakonec sehráli 8. června 1961, a dle jejich hodnocení se jim povedlo. Opačný názor však měla porota přehlídky, jež jejich inscenaci tvrdě zkritizovala. Celý soubor byl touto kritikou zaskočen a ještě večer odjel zpátky do Strakonice.⁵⁵ Nepochopení a nesouhlas s touto kritikou a také potřeba se k problémům vyjádřit, ale nakonec způsobily, že se soubor na zakončení přehlídky vrátil. V závěrečné diskuzi, která měla ukončit celou loutkářskou přehlídku, se „rozproudila rušná debata, která se po delší asi hodinové rozpravě jmenovala Strakonice versus porota – zpravodaj“.⁵⁶ Zmíněný zpravodaj festivalu se mi podařilo dohledat ve Vědecké knihovně v Českých Budějovicích. Píše se v něm: „Soubor Radost RK ROH OÚNZ Strakonice doplatil stejně jako včera třeboňští na nevhodnou volbu hry. Libreto Kvapilovy *Rusalky*, které beze zbytku převzali pro svou inscenaci, dává loutkám minimální možnosti. A o to přece při výběru her pro loutkové divadlo musí jít v první řadě. Že se o tuto možnost strakoničtí připravili, jest jejich hlavním nedostatkem. I když přihlídneme k jejich snaze seznámit dítě s obsahem Dvořákovy opery, nemůžeme souhlasit, jakým způsobem to bylo provedeno. [...] Vůbec celý

⁵⁴ Z Blatné přijelo 14 členů marionetového souboru, z Radomyšle 18 členů maňáskového souboru a z Volyně 20 členů marionetového souboru.

⁵⁵ Na přehlídce zůstal po celou dobu pouze Karel Křešnička, který tam absolvoval školení pro loutkáře.

⁵⁶ HAVLOVÁ, cit. 3.

ústřední konflikt nemohou loutky přesvědčivě vyjádřit, naopak jej zesměšňují. Navíc celému představení chyběl vkus a spád. Bylo to zaviněno i písňovým textem s opakujícími se slovy. To, co jsme viděli, nebylo divadlem, ale statickou ilustrací špatně recitovaných veršů a necitlivě a v mnoha místech neúnosně zařazené reprodukované hudby. [...] Chceme se zmínit ještě o jedné věci, která nemá, nebo by neměla mít, s loutkovým divadlem nic společného. Bylo to při diskuzi se členy souboru o jejich představení, kde ve snaze pomoci jim najít správnou cestu jsme zcela otevřeně, jako se všemi předcházejícími soubory, hovořili o všech nedostatecích jejich představení. Reakce několika členů souboru na tuto oprávněnou kritiku byla zarážející nejen pro porotu, ale i pro další zúčastněné zástupce jiných souborů. Porota se totiž dozvěděla, že prý pořadí souborů, podle názoru těchto uražených jedinců, bylo už dávno určeno a oni, že byli předem odsouzeni k neúspěchu. Domníváme se, že k tomu není třeba dalších komentářů. Přejeme souboru, aby se brzo dostal ze své dramaturgické a interní krize a aby se nám na V. festivalu představil jako soubor opravdu loutkářský a nejen hrající loutkami. Porota“.⁵⁷ Z těchto řádek je patrné, že mezi aktéry a porotou došlo k otevřenému konfliktu. Ze strany poroty se rozhodně nejednalo o konstruktivní kritiku a naopak ze strany souboru o umírněné přijetí hodnocení. Nyní je zbytečné hledat zpětně viníky a ani to není účelem tohoto textu. Podstatné bylo, jakým způsobem se soubor s touto kritikou později vyrovnal.

Po návratu z festivalu se konala schůze, na které se každý člen souboru vyjádřil, jakým směrem by se mělo divadlo ubírat. Výsledné rozhodnutí bylo, že se budou hrát hry jednoduché, které mají prostou výpravu. Divadlo se chystalo být náročnější na dramaturgii a na scénografii. Šlo o kompletní přerod souboru jako takového, vše navíc dovršila nová scéna, na kterou se Radost později přestěhovala. Josef Režný⁵⁸ tuto situaci komentoval v Československém loutkáři: „Rozhodující a pro soubor takřkajíc historický zlom nastal po IV. krajském loutkářském festivalu v Týně nad Vltavou roku 1961. Soubor tehdy vkládal do své úpravy a inscenace Kvapilova libreta *Rusalky* veliké naděje. Vzpomínám, jak někteří členové po návratu rozčileně, ukřivděně a s trpkostí vyprávěli, že je porota doslova "roznesla". Bylo to strašné zklamání, nějaký čas hrozil i rozpad souboru. Teprve po několika dnech bylo možno

---

⁵⁷ *Festival – Zpravodaj 4. loutkářského festivalu v Týně nad Vltavou*. Týn nad Vltavou. 8. 6. 1961, č. 5

⁵⁸ Josef Režný byl dlouholetý divák souboru Radost a přítel všech jeho členů.

postupně klidněji a věcněji znovu rozebírat poznámky a názory poroty. Myslím, že nepřezenu, řeknu-li, že tehdy se vlastně zrodila ta Radost, kterou známe z posledních let.“⁵⁹ Syn vedoucího souboru Ivan Křešnička zpětně s mnohaletým odstupem při soukromém rozhovoru uznal, že porota v Týně nad Vltavou měla pravdu: „Ale oni měli pravdu. Tenkrát to divadlo bylo úplně jiné než dnes. Tenkrát se tam daly girlandy anebo mech, který jsme s bráchou a s klukama přivezli z Holic, což je čtyři kilometry od Strakonice. A holky Havlů, které dělaly výpravu, tam daly zelené girlandy a do toho kytičky, a když šla loutka, tak se za to chytla. No oni měli pravdu, scéna musí být náznaková. Ovšem taková doba byla, s něčím se začít muselo...“⁶⁰

Soubor se své plány rozhodl plnit hned a ještě v červnu se zúčastnil semináře Výtvarnictví na loutkovém divadle, který vedl scénograf Zdeněk Juřena.⁶¹ Seminář se konal v divadle loutkové scény Radost a zúčastnily se ho všechny aktivní soubory okresu (Strakonice, Vodňany, Blatná, Volyně, Štěkeň, Radomyšl). Členové Radosti se také začali aktivně zajímat o ostatní loutkářské soubory a 1. července 1961 vyjelo osmnáct členů souboru na týdenní pobyt na X. Loutkářskou Chrudim.

Po osmi sezónách v Oskořince se soubor přestěhoval na novou scénu do Domu kultury. Divadlo za tuto dobu po některých neúspěších nakonec našlo cestu, kterou se vydat. Zpočátku svého působení hrálo osvědčené dětské hry, později se snažilo o starší klasické hry, jež se vyznačovaly především okázalou výpravou. I přes několik výjimek se v Radosti hrály především současné hry od českých autorů. Po několika nezdarech nakonec zcela přehodnotila svou dosavadní práci a hledala novou cestu, která bude oproštěna od popisnosti na scéně a také od všech nadýchaných kostýmů, umělých květin a honosných paruk. Soubor dal konečně velký prostor dramaturgii, která je důležitá pro celou sezónu. Dříve se rozhodovalo teprve po každém představení, co bude následovat příště a jaké bude obsazení, od následujícího roku byl plán hotový již na první schůzi. Jako nejvýraznější osobnost uplynulé dekády se projevil vedoucí souboru Alois Křešnička, který nejenže psal hry a režíroval, ale

---

⁵⁹ REŽNÝ, Josef. Dvacetiletá Radost. *Československý loutkář* 20, 1970, č. 11, s. 219.

⁶⁰ Záznam rozhovoru s Ivanem Křešničkou, narozeným 1939, synem Aloise Křešničky, zakladatelem souboru Radost. Zvukový záznam učiněn na diktafon 10. 3. 2014 ve Strakonících. Archiv autorky.

⁶¹ Zdeněk Juřena začínal jako amatér v pražském souboru Zelená liška a později spolupracoval se souborem z Bystřice u Benešova a se souborem Jitřenka. Později začal pracovat na profesionálních scénách. Od roku 1966 působil jako šéf výpravy v Divadle Spejbla a Hurvinka.

také vyráběl loutky, rekvizity, kulisy, dokázal se při představení postarat o zvuk i osvětlení a vůbec se staral o celý soubor i v době, kdy byl na rozpadnutí. Uměl všechny povzbudit a dát souboru nový cíl, za kterým musí jít. Mezi výrazné tvůrčí osobnosti patřil mimo Aloise Křešničku také Karel Křešnička a Ema Havlová, kteří stáli za výrobou převážné většiny scén. Plakáty pro představení tvořili Antonín Ševít starší a později také Libuše Havlová, o jejich propagaci se starali všichni členové souboru.

6. Situace v loutkovém divadle v šedesátých letech dvacátého století

Na začátku šedesátých let se KSČ nadále snažila o udržení kontroly nad společenským a kulturním děním. V první polovině šedesátých let však docházelo k postupnému uvolňování, opouštěl se styl socialistického realismu, popisných tendencí a přecházelo se k novým jevištním formám. Později se již plně směřovalo k novým poetikám, především díky mladé generaci, která přicházela nejen do divadla, ale také do filmu a ostatních umění. Byl větší prostor pro improvizaci, experimentování a nalézání nových výrazových prostředků. Také se upouštělo od tradiční iluzivnosti na divadle. Zároveň bylo snadnější vycestovat a tak se mnoho amatérských souborů dostalo na zahraniční festivaly a přehlídky. Ke konci šedesátých let začal na loutkové jeviště pronikat živý herec, který již neplnil jen roli animátora, ale stával se plnohodnotným partnerem loutky. V šedesátých letech také vznikalo po celé republice velké množství souborů, které se vyznačovaly experimentálními výrazovými prostředky, komunikací s diváky, humorem a satirou. Jednalo se o takzvané hnutí malých jevištních forem. Tyto scény vznikaly jak v profesionální, tak v amatérské rovině. Zlom pro všechny přišel 21. srpna 1968, kdy do Československa vpadla vojska Varšavské smlouvy, což pro některé umělce znamenalo zákaz tvorby nebo nutnost podrobit se vládnoucímu režimu.

Důležitým technologickým mezníkem bylo rozšíření televize do mnoha domácností. Divadelníci museli čelit konkurenci, kterou televizní vysílání představovalo. Pravidelné vysílání Československé televize bylo sice už od roku 1954, ale markantní rozšíření televizních přijímačů do domácností přišlo až na přelomu padesátých a šedesátých let.⁶²

František Sokol v publikaci *Cesty českého amatérského divadla* píše: „Příznačným rysem 60. let bylo i jisté prozření mnohých amatérů, kdy se začalo s porovnáváním uměleckých výsledků loutkářství s ostatními druhy umění pro děti. Mnohé z tohoto prozření spadá i na vrub doby, kdy se už nemuselo jen chválit, ale začalo se také razantněji kritizovat.“⁶³ Tomuto schématu odpovídá i strakonická

---

⁶² V roce 1961 mělo koncesi již více než jeden milion domácností.

⁶³ SOKOL, cit. 12.

Radost, která byla zkritizována na festivalu v Týně nad Vltavou a díky následné sebereflexi byla schopná obrodit svůj soubor a najít novou cestu.

7. Vývoj souboru v letech 1961 – 1969

7.1. Organizační struktura

Soubor Radost se v průběhu října 1961 stěhoval do nově postaveného kulturního domu, jehož oficiální otevření proběhlo 7. října.⁶⁴ Zřizovatelem souboru Radost se tak stal Dům kultury ROH Strakonice. V kulturním domě se nacházel i moderní loutkový sál, který souboru připadl. Nová scéna měla o polovinu menší kapacitu než sál U Lišků, divákům bylo k dispozici pouze sto míst a navíc stál v hledišti uprostřed sálu honosný sloup zdobený mozaikou, jenž byl bezesporu zajímavým uměleckým dílem, ale jeho umístění přímo v hledišti bylo značně nepraktické. Také jevištní scéna měla své nedostatky. Byla sice vybavena dvěma posuvnými scénami na vozících, ale jeviště končilo stěnou a s druhým vozíkem nebylo kam zajet. Všechny nedostatky nakonec vyvážily prostory, které k divadelnímu sálu přiléhaly. Soubor získal prostornou uměleckou dílnu pro tvorbu loutek, rekvizit i kulis a také novou klubovnu, kde mohl pořádat setkání a porady.

Schůze o novém rozdělení divadla na sezónu 1961/1962 se konala 13. července 1961, ještě ve starých prostorech sálu U Lišků. Funkce byly rozděleny a zapsány do Přehledu činnosti loutkové scény Radost následovně:

Umělecký vedoucí: Alois Křešnička

Politický vedoucí: Josef Křešnička

Režie: Libuše Havlová, Karel Křešnička, Josef Křešnička, Alois Křešnička,

Jiří Bažata, Karel Sýkora, Jan Dvořák

Dramaturgická rada: Alois Křešnička, Jan Dvořák, Ema Havlová, Karel Lexa

Výtvarník: Libuše Havlová

Loutky: Karel Křešnička, Ema Havlová

---

⁶⁴ Státní okresní archiv ve Strakonících. *Kronika města Strakonice 1956 – 1967*, s. 203. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:

<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&lang=cs&doctree=1kjosqcb&id=90013>>.

Stavba scény: Karel Křešnička, Libuše Havlová, Ivan Křešnička

Zvuk: Pavel Smrčka

Osvětlovač: Pavel Smrčka, Karel Šmejkal

Pracovní četa: Karel Křešnička, Věra Dvořáková, Ema Havlová, Karel Lexa

Kronika: Ema Havlová

Reklama: Libuše Havlová, Věra Dvořáková

Pokladna: Marie Moravcová, Milada a Marie Smrčkovy

Knihovník: Milada Smrčková

Inventář: Václav Smrčka

Jak lze vidět ze zápisu, většina členů souboru zastávala více funkcí, především pokud se jednalo o tvůrčí pozice. Soubor měl v této sezóně celkem dvacet osm dospělých členů, sedm dětí a šest členů hostujících. V Radosti se začínal stále výrazněji uplatňovat Josef Křešnička, synovec Aloise Křešničky a také Aloisův syn Ivan Křešnička.

Se souborem spolupracovali také externí spolupracovníci, kteří byli zároveň přátelé souboru a snažili se o jeho prosazení. Mezi nimi byl Josef Režný, známý především jako strakonický dudák a zakladatel Prácheňského souboru lidových písní a tanců.⁶⁵ V padesátých a šedesátých letech také působil na okresním kulturním středisku jako metodik. Měl na starosti zájmovou uměleckou činnost ve Strakonících, včetně divadla a loutkářství. Josef Režný byl zároveň jedním z organizátorů Skupových Strakoníc. Podobně se souborem spolupracoval také Zdeněk Fál, pracovník Akademie kulturní a osvětové činnosti strakonického okresu, a Karel Lebeda.

---

⁶⁵ Josef Režný založil v roce 1949 Národopisný soubor, ze kterého o rok později vznikl Prácheňský soubor lidových písní a tanců a Josef Režný se stal jeho vedoucím. Zajímal se o různé kulturní činnosti, především o hudbu a tanec. Stal se zakladatelem a spoluorganizátorem Mezinárodního dudáckého festivalu, který se ve Strakonících koná od roku 1967 dodnes. Po roce 1970 byl z programové rady festivalu vyřazen a mohl se zpět vrátit až po roce 1989. V tomto mezidobí se plně věnoval své další činnosti – sběratelství lidových písní a tanců na Prácheňsku. Za svůj život nasbíral více jak tisíc písní a zapsal více než sedmdesát lidových tanců.

Soubor Radost rovněž udržoval spoustu přátelských vztahů s ostatními loutkovými soubory nejen v Jihočeském kraji. Vzájemně se navštěvoval se soubory z Volyně, Blatné a Vodňan. Alois Křešnička si také pravidelně dopisoval s Václavem Barthem z pražské Říše loutek, dochováno je několik dopisů z jejich korespondence. Také další osobnost Říše loutek Jan Novák napsal do almanachu vydanému k pětatřicátému výročí Radosti nostalgickou vzpomínku na seznámení s Aloisem Křešničkou na Loutkářské Chrudimi v roce 1959.⁶⁶ Říše loutek dodnes uvádí ve svém repertoáru hru *Pták Ohnivák a liška Ryška* v úpravě Josefa Křešničky. O přátelských vztazích s Vojtěchem Cinybulkem svědčí další zápis z téhož almanachu,⁶⁷ a také fakt, že Vojtěch Cinybulk částečně ilustroval dvě vydání almanachů Radosti z let 1985 a 1990.

7.2. První sezóny v Domě kultury

První inscenací uvedenou v nových prostorech byla autorská hra Josefa Křešničky *Pohádka o posledním sněhu*. Jednalo se o zahajovací pohádku pro sezónu 1961/1962. Dočkala se pouze tří představení, všechna se konala v rámci akce „Děda Mráz“. Inscenací sezóny určenou pro ty nejmenší děti byla pohádka Josefa Křešničky *Tři prasátka*, která se hrála s maňásky, vyrobenými metodou kašírování.⁶⁸ Při pohledu na dochované fotografie z představení je naprosto jasné, že Radost se vydala zcela jiným směrem než doposud (obrázek 13). Jeviště bylo téměř prázdné s využitím pouze minimálního počtu kulis. V případě scény v lese se na jevišti nacházel jeden malovaný strom, který zastupoval celý les a dvě menší kulisy květin. Dějství, které se odehrávalo ve světnici, bylo také prosté těžkopádných malovaných kulis a nahrazeno jen zavěšeným oknem z papíru a několika rekvizitami.

---

⁶⁶ NOVÁK, Jan. Vzpomínka nostalgická. In KŘEŠNIČKA, Josef aj. *Zpráva o stavu Radosti 1950 – 1985*. Strakonice: ZK ROH ČZM Strakonice, 1985.

⁶⁷ KŘEŠNIČKA, Josef aj. *Zpráva o stavu Radosti 1950 – 1985*. Strakonice: ZK ROH ČZM Strakonice, 1985, s. 26.

⁶⁸ Kašírování je technika pro ruční výrobu loutek, rekvizit kulis či jiných předmětů. Spočívá ve spojování papíru pomocí lepidla nebo škrobu.

Podobného stylu se držela i druhá inscenace této sezóny *Dřevěný vojáček* Zdeňka Bezděka. Scéna byla opět náznaková bez jakýchkoliv kulis, na jevišti vystupovali pouze aktéři příběhu vojáček, panenka, míč, čertík, koníček a dělo. Hrál se s dřevěnými loutkami, které vyrobili členové souboru. Loutky využívaly jen velice málo vodičích provázků, většinou byly pohyblivé jen ruce a nohy. Důraz byl kladen na samotnou loutkovost a animaci. Důležitým mezníkem v této inscenaci bylo využití živých herců na jevišti. Režisér Alois Křešnička vyšel z textu hry, ve které vystupují dvě děti a maminka, a nechal herce na jevišti hrát spolu s loutkami (obrázky 14, 15). Zároveň využil techniku černého divadla, kdy herec v černém obleku pohyboval jednotlivými předměty na černém pozadí, čímž vznikl nový způsob animace. Zatím byla tato technika využita jen minimálně, ale později se soubor tímto typem divadla proslavil. Celá inscenace tak kombinovala několik způsobů animace - vedení přímo i nepřímo, závěsné i černodivadelní praktiky. *Dřevěný vojáček* byl vybrán za okres Strakonice na pátý ročník krajského loutkářského festivalu v Týně nad Vltavou. Zde se umístil na prvním místě. Dle krátkého záznamu Emy Havlové z hodnocení po představení se celé porotě líbilo: „...představení, které má svěžest a pohodu. Děti na předscéně pěkně rozehrávaly. Dramatičnost hry velmi dobře zachována. Nejlepší vodičský výkon za míč, který měl rytmus. Černým divadlem otáčené dělo při napojení na koně a závěr při plížení čerta k dělu. Výprava byla něco úplně nového. Scéna pěkná, účelná, výtvarník stavěl kulisy vzhledem k loutce – rozehraní na celém jevišti“.⁶⁹

V roce 1962 Radost opět pokračovala ve své snaze zdokonalovat své loutkářské umění a členové absolvovali okresní seminář Marie Šaškové s tématem Jevištní mluva v loutkovém divadle.⁷⁰ Po skončení semináře bylo na programu Domu kultury představení pohádky *Ponocný a strašidlo*, kterého se zúčastnila i Marie Šašková a mohla tak členům souboru poradit, co konkrétního bylo možno v jejich projevech zlepšit. Další loutkářské školení, kterého se soubor zúčastnil, byl seminář s tématem Výtvarná práce na loutkovém jevišti pod vedením Jarmily Majerové, jež v padesátých

---

⁶⁹ HAVLOVÁ, cit. 3.

⁷⁰ Marie Šašková v té době působila jako profesorka na loutkářské katedře AMU v Praze. V dřívějších letech také vedla přednáškové semináře na Loutkářské Chrudimi.

letech působila jako výtvarnice v loutkovém divadle Radost v Brně. Soubor tak opět dostal odborné rady, které mohl uplatnit v následujících letech.

V další sezóně se mimo nových inscenací pokračovalo v reprízování některých starších titulů. Vzhledem ke změně jeviště bylo potřeba některé pohádky upravit. Například pro inscenaci *Ošklivého kačátka* připravil soubor zcela novou výpravu, která byla jednodušší a funkční. Pro pohádku *Perníková chaloupka* vyrobili nové loutky, které korespondovaly s moderní výpravou. Soubor také začal střídát marionetová představení s inscenacemi, které využívaly maňásky. Pro maňáskovou pohádku *Mlsný král* připravili Ivan a Alois Křešničkovi, Milada Smrčková a Libuše Havlová nové loutky vyrobené z polystyrenu a látky šité na obě ruce. Radost také využila v této sezóně nového druhu loutek, a sice loutek spodových – javajek. Poprvé se objevily v autorské hře Miroslava Vadlejcha *Konec zlého vládce*, kterou režíroval Josef Křešnička. Ozvláštňením bylo v této pohádce užití stínohry a doprovodných zvukových efektů. Loutky si soubor vyrobil sám, bohužel jsem nenalezla jejich fotografie ani žádný dochovaný popis. Inscenace se hrála pouze jeden den ve dvou představeních a navštívilo ji sto třicet čtyři dětí. Po představeních následovala schůze, v níž pohádku zkritizoval vedoucí souboru, ale zároveň ocenil snahu o nové výtvarné prvky. Ze zápisu z Přehledu činnosti souboru Radost je patrné, že pohádka nebyla schválena všemi členy, a přesto byla uvedena. Dále se Josef Křešnička vyjádřil k počtu premiér v sezóně, který si soubor stanovoval. Tento počet byl příliš velký a tím pádem náročný jak na zajištění loutek, tak výpravy.⁷¹ Bylo jasné, že takovýto dramaturgický plán byl do budoucna neudržitelný. V dalších sezónách se proto Radost držela dvou, maximálně tří premiér, s výjimkou sezóny 1964/1965, ve které bylo uvedeno pět nových titulů.⁷²

Mezi dalšími premiérami byla hra Vojtěcha Cinybulka *Ostrov splněných přání*, která se hrála s marionetami, a dvě maňáskové hříčky *Tři sněhuláci* Milana Pavlíka a *Dva mrazíci* od Ljuby Jaglové. Výpravu pro tyto dvě inscenace vytvořila Libuše Havlová a loutky vyrobil kolektiv divadla. Nejzajímavější premiérou sezóny byla hra Miroslava Zelenky *O bílé huse a modré housence*, kterou inscenoval Alois Křešnička.

---

⁷¹ HAVLOVÁ, cit. 3.

⁷² Tento počet je daný konkrétními inscenacemi. Byly odehrány dvě hry od Aleny Tomasové, které se připravovaly současně. Premiéra *Lancelota a Alexandriny* proběhla v rámci divadla malých forem.

Hra byla původně napsána pro Československou televizi, pro podmínky televizního studia. Jednalo se o jednoduchý příběh vývoje housenky v motýla. Vynikla proto především výtvarná složka inscenace. Hrál se s javajkami, které vytvořili Ivan Křešnička a Václav Smrčka. Byly vyrobeny z polystyrenu, stejně jako všechny kulisy a rekvizity (obrázek 16). Za výpravou stála tradičně výtvarnice Libuše Havlová. Pro tuto inscenaci byla již sepsána vlastní hudba, kterou složil skladatel souboru Josef Hrdina. Na okresní loutkářské přehlídce ve Strakonících byla tato inscenace vybrána pro krajské kolo VI. loutkářského festivalu v Týně nad Vltavou a také do Umělecké soutěže k oslavám dvacátého výročí Dne osvobození Československé socialistické republiky. V porotě byli Erik Kolár a Dalimil Klapka, kteří hodnotili inscenaci *O bílé huse a modré housence* jako jednu z nejlepších ve svém oboru, a tak si pohádka odnesla první místo. Jednoho představení se také zúčastnil autor hry Miroslav Zelenka, aby viděl, jak byla jeho hra pojata. Byl velmi spokojen a s Radostí si do budoucna domluvil další spolupráci.⁷³

7.3. Divadlo malých forem

Sezóna 1963/1964 byla pro Radost zásadní. Nejen proto, že při souboru vzniklo divadlo malých forem, ale také díky tomu, že byla naplno využita technika černého divadla. Do divadla malých forem, které fungovalo při souboru Radost jen velmi krátce, se zařadily inscenace *Ranč X v kruhu* a *Lancelot a Alexandrina*. Na chodu divadla malých forem se podíleli členové Radosti a několik nových herců: František Klečka, Pavel Vlach a Vladimír Bláha. Hrál se pro dospělé diváky, nejčastější věkové složení publika bylo šestnáct až třicet let. Pro inscenaci *Ranč X v kruhu* upravil Alois Křešnička grotesku Vojtěcha Cinybulka *Černý mstitel z houbce ranche X v kruhu* a doplnil ji o texty písní. Výsledná inscenace byla parodií na kovbojky, ve které se zpívalo, tančilo a také vystupovala živá kapela, složená ze tří kytar, saxofonu a klavíru.⁷⁴ Výtvarníkem inscenace byl Antonín Ševít mladší, který navázal na úspěšné

---

⁷³ Další pohádka Miroslava Zelenky se nakonec hrála až v roce 1974 a jednalo se o inscenaci s názvem *Strejček Strach*.

⁷⁴ Kapelu pro inscenaci sehnal Ivan Křešnička, kterému se podařilo oslovit mladou strakonickou skupinu.

výtvarné počiny svého otce. Na jevišti byla umístěna dřevěná kulisa westernového baru a kulisa s nápisem „román do kapsy“, odkazující na populární sešitové vydání dobrodružného čtení (obrázek 17). Na scéně účinkovali živí herci i herci s maskami. Velkou atrakcí byla klisna Albi, kterou utvářeli herci oblečení do kostýmu koně s maskou (obrázek 18). Mezi charakteristické výrazové prvky inscenace patřilo černé divadlo. Pozadí celého jeviště bylo zakryto černou látkou, na které se uplatňovala černo-divadelní technika. Ta se poté stala typickým prvkem pro divadlo malých forem v Radosti a zároveň se jednalo o první takto výrazně využitě černé divadlo v historii souboru. Groteska *Ranč X v kruhu* byla divácky velice populární, hrálo se celkem deset večerních představení a zhlédlo ho více jak tisíc dvě stě diváků. Alois Křešnička se v novinovém týdeníku Jiskra o inscenaci vyjádřil, že se nejedná o loutkové divadlo, i když loutkových principů využívá.⁷⁵ Z dnešního pohledu by se *Ranč X v kruhu* dal zařadit do takzvaného divadla „třetího druhu“.⁷⁶

Dalším titulem z tvorby divadla malých forem byl *Lancelot a Alexandrina* uvedený rok po *Ranči X v kruhu*. V této inscenaci Radost dovršila své experimentování a prosadila zde luminiscenční divadlo.⁷⁷ Jednalo se o černé divadlo se znakem luminiscence. Základem bylo rozzáření látek nebo materiálů natřených luminiscenční barvou pomocí ultrafialového světla. Tímto světlem se nasvítilo černé pozadí, na kterém byly natřené loutky, předměty nebo i oblečení živých herců. V inscenaci *Lancelot a Alexandrina* měli na sobě herci oblečené černé pláště a viditelné jim byly ponechány jen tvář a ruce, vše ostatní bylo skryto na černém pozadí. Kolem krku jim vystupovaly velké bílé límce a na ruku zářily bílé rukavice, čímž vznikly jakési lidské obrazy pohybující se na černém jevišti. Většina herecké akce byla soustředěna

---

⁷⁵ KŘEŠNIČKA, Josef. Radosti je 15 let. *Jiskra*, 11. 2. 1965, s. 4.

⁷⁶ Divadlo třetího druhu popsal poprvé Jan Císař, který se snažil najít pro tento specifický druh divadla vlastní označení. V tomto divadle je kladen větší důraz na animátora než na loutku, která může mít jakoukoliv podobu a může být vyrobena z jakéhokoliv materiálu, důležitým však zůstává společný pohyb. Divadlo třetího druhu je multižánrové, objevují se v něm živí herci i loutky a výrazná je také hudební a výtvarná složka. Viz CÍSAŘ, Jan. Třetí druh !??. *Československý loutkář* 37, 1987, č. 2, 3, 4, s. 34 – 35, 58 – 59, 82 – 23.

⁷⁷ S luminiscenčním divadlem je spojován především František Tvrdek, který s touto technologií začal experimentovat v roce 1958. V roce 1959 již provedl rozsáhlejší pokusy ve Scénografické laboratoři a tehdy vzniklo luminiscenční divadlo. Viz TVRDEK, František. ABC luminiscenčního divadla. *Československý loutkář* 14, 1964, č. 6, s. 214 - 215.

na obličej, kterým museli herci vyjádřit své niterní pochody při recitování lyrické poezie. Autorem textu hry je neznámý nizozemský autor ze čtrnáctého století a pro loutkové jeviště ji upravil Jan Malík. Inscenace byla určena pro dospělé publikum díky své textové náročnosti a také tomu, že veškeré dialogy byly veršované. V inscenaci *Lancelot a Alexandrina* bylo luminiscenční techniky využito jen okrajově, ale následující rok se plně uplatnila v *Barevných pohádkách*.

Celkově vzato inscenace *Ranč X v kruhu* svou poetikou připomínala kabaretní divadlo, oproti tomu inscenace *Lancelot a Alexandrina* odpovídala svou formou divadlu poezie. Tyto dvě inscenace posunuly soubor Radost novým směrem. Vyzkoušel si v nich všechny praktiky, které se pro něj v následujících letech staly určujícími. Divadlo malých forem poté samovolně zaniklo a soubor se navrátil zpět k pohádkám pro děti, které byly od té doby ozvláštněné o luminiscenční prvky.

V roce 1965 vznikla ještě malá scéna, která ale fungovala jen krátce a nezávisle na Radosti. Člen souboru Jan Tříška⁷⁸ založil spolu s Vladimírem Bláhou kabaretní skupinu CASAPIS, která byla postavena pouze na výkonech obou herců. Ve stejném roce se také zúčastnili IX. Šrámkova Písku.⁷⁹

7.4. Dětský soubor

V roce 1962 bylo založeno dětské studio souboru Radost s názvem Pohádka. Soubor fungoval pod záštitou Základní školy Františka Ladislava Čelakovského ve Strakonících, ale působil v loutkovém sále souboru Radost. S dětmi nacvičovali Milada Smrčková a Richard Albrecht a uměleckým vedoucím souboru byl Josef Křešnička. S dětmi připravili inscenace *O domečku na kopečku* (1963) Samuila Maršaka v úpravě Jana Malíka, *Statečný koníček* a *Kohout Světapán* (1965) Milana Pavlíka, pásmo veršů Františka Hrubína *Hrajte si s námi*, veršované pásmo strakonického básníka Miloše Tůmy *Okolo Strakonic*, dále hru dvanáctiletého člena

---

⁷⁸ Jan Tříška byl také členem ochotnického Divadelního spolku Čelakovský, ve kterém působí dosud.

⁷⁹ HANKOVEC, Milan. Dějiny ochotnického divadla ve Strakonících. In PARKOSOVÁ, Ivana (ed.). *Strakonice: vlastivědný sborník – Kapitoly ze společenského života*. Strakonice: Městský úřad, 2003, s. 265.

souboru Jaromíra Prokopa *O dědkovi Babkovi* a v neposlední řadě inscenaci podle Christiana Morgensterna *Ferda Páv – fotograf* (1965), se kterou se soubor účastnil I. Skupových Strakoníc. Soubor *Pohádka* byl složen z dvanácti dětí ve věku devět až dvanáct let.⁸⁰ Většina z inscenací byla jednoduchými hříčkami nebo pásmy, které byly blízké spíše dětským hrám než pečlivě nacvičovanému divadlu. Děti v souboru mohly uplatnit své výtvarné umění, protože veškeré loutky a scény si navrhovaly i vyráběly samy. Hrál se s jednoduchými plošnými loutkami a využívalo se papírových skládanek a obrázků (obrázek 20). V roce 1966 soubor vystupoval na desátém ročníku Šrámkova Písku. Poté přešel pod záštitu Okresního domu pionýrů a mládeže, kde po poslední inscenaci s názvem *Mrtvola na prkýnku* zanikl.

7.5. Úspěchy na festivalech a hostování v zahraničí

Od *Ranče X v kruhu* a *Lancelota a Alexandriny* byla už jen krátká cesta k *Barevným pohádkám*, k inscenaci, se kterou Radost vyhrávala na festivalech a přehlídkách a definitivně potvrdila svou vlastní poetiku. Mezitím soubor ještě stihl inscenovat dvě hry Aleny Tomasové *Lízinka* a *At' žije Esmeralda*, které na sebe volně navazovaly. Hrál se s maňásky a pohádky byly určeny pro děti předškolního věku. Inscenace s názvem *Barevné pohádky* bylo pásmo tří her, které byly hrány bez návaznosti na sebe. Vybrané části se později uváděly i samostatně. Pásmo se skládalo z pohádek *Žlutá čepice*, *Pohádka z barevného listí*, které napsal Josef Křešnička a také ze *Sněhuláci nocturno* od Vojtěcha Cinybulka. Každá pohádka měla svou vlastní poetiku, ale ve všech bylo naplno uplatněno černé a luminiscenční divadlo. Pohádka *Žlutá čepice* vyprávěla o čepici, která se vydala do světa, aby nakonec zjistila, že doma je nejlépe. Všechny loutky i rekvizity byly vyrobeny z papíru ve formě dětských skládanek – lodě, letadla, čepice a další předměty. Ve formě papírové skládanky ve tvaru čepice se také prezentoval program k inscenaci. *Pohádka z barevných listů* zase byla sehraána pomocí papírových vystřihovánek, které na černém pozadí oživaly. Jednalo se o pantomimickou hru, v níž vynikala hudba a doprovodné zvuky. Hudbu k celému pásmu pohádek složil skladatel Josef Hrdina. Posledním výstupem bylo

---

⁸⁰ Údaj z roku 1966. Viz KŘEŠNIČKA, Josef. Strakonická „pohádka“. *Jiskra*, 5. 5. 1966, s. 3.

Cinybulkovo *Sněhuláčí nokturno* využívající jednoduché loutky vyrobené z látky a polystyrenu. Příběh se odehrával okolo milostného trojúhelníku sněhuláků a vyznačoval se situační komikou a dojemnou satirou na stáří. Výrazným prvkem byla hudba, která dotvářela vzniklé dramatické situace. Jednotícím prvkem *Barevných pohádek* byla luminiscence, jež měla na diváky rozhodně výrazný efekt. Navíc v té době šlo o novinku, která nebyla běžná v amatérském divadle, ale zatím se neobjevovala ani na profesionálních scénách. Dalším důležitým prvkem inscenace byla práce s diváckou fantazií, kterou podněcovalo černé divadlo a také výrazná hudba.

Luminiscenční pásmo *Barevné pohádky* dostalo pozvání na XV. Loutkářskou Chrudim a soubor Radost se tak poprvé zúčastnil přehlídky nejen jako divák, ale také jako soutěžící. Tato první účast konečně Radosti přinesla ocenění, na které tak dlouho čekala. Na Chrudimi vyhráli první místo v kategorii mládežnických a dospělých souborů a psalo se o nich jen v superlativech, na což soubor rozhodně zvyklý nebyl. Vyzdvihovalo bylo především černé a luminiscenční divadlo, ale také dokonalá souhra dramaturgie a režie. Kladně se hodnotil i autorský text Josefa Křešničky. V Československém loutkáři se psalo: „Účin, jaký mělo toto představení na chrudimské diváky, jen dosvědčil, že nové technické prostředky mohou být velmi jednoduché a právě svou prostotou okouzlit diváka a zavést ho do říše poezie, což je dar nad jiné vzácný, i když právě na loutkovém divadle by měl být pravidlem. [...] Zkrátka i soubor, který má za sebou tradicionalistické pojetí divadla, dokáže udělat představení, které je mladé a vpravdě moderní. A to vystupovali na Chrudimi poprvé a léta minulá nás přesvědčila, že Strakoničtí jsou schopni velmi prudkého vývoje. Zvláště mají-li mezi sebou tak výrazný autorský talent, jakým je člen strakonického souboru Josef Křešnička, jehož libreto *Pohádky z barevného listí* dosáhlo všeobecného uznání.“⁸¹ Rovněž i Vojtěch Cinybulk ve zpravodaji Loutkářské Chrudimi hodnotil inscenace velmi pozitivně: „...trojdílná *Barevná pohádka* ze Strakonic byla totiž vpravdě divadelním představením a velmi působivou černodivadelní a luminiscenční technikou. Dramaturgicky citlivě a s žánrovou pestrostí sestavená trojice hříček byla provedena pohybově přesně se smyslem pro rytmus [...] Co však hlavně chytilo za srdce, to byla poezie, jemný cit básnického obrazu, náznakové a přitom téměř vždy

---

⁸¹ Jak šla představení. *Československý loutkář* 16, 1966, č. 7-8, s. 150.

sdělné vyjádření vztahů a situací. Uměřenými a výtvarně prostými prostředky se tu dosáhlo velkého účinku“.⁸²

V roce 1966 se Radost s *Barevnými pohádkami* zúčastnila spolu s dětským souborem Pohádka přehlídky Šrámkův Písek, jehož tématem byla problematika dětských a mládežnických souborů. Pohádka vedená Josefem Křešničkou vystoupila s inscenacemi her Milana Pavlíka *Kohout Světapán* a *Statečný koníček*. Dále se soubor Radost jako host zúčastnil krajského loutkářského festivalu Západočeského kraje v Rokycanech, kde zaujal natolik, že získal pozvání do Plzně. V lednu 1967 se tak soubor s *Barevnými pohádkami* účastnil I. Skupovy Plzně, organizované jako výroční akce k nedožitému pětasedmdesátému jubileu Josefa Skupy. Jednalo se o nesoutěžní čtyřdenní přehlídku, na které vystoupily dva amatérské soubory a čtyři soubory profesionální. Druhým amatérským souborem byl Mespac z Prahy a profesionální divadla byla z Hradce Králové, Liberce, plzeňské Divadlo dětí a Divadlo Spejbla a Hurvínka. S *Barevnými pohádkami* podnikl soubor také první zahraniční zájezd do tehdejší Německé demokratické republiky (dále NDR). Němečtí loutkáři se nejprve na Radost přijeli podívat do Strakonice a po zhlédnutém představení pozvali soubor na návštěvu. O měsíc později v říjnu 1967 už Radost hrála *Barevné pohádky* v Altenburgu na ochotnické konferenci. Poté v Lipsku, kde byli hosty Domu učitelů. A třetí německou destinací byl tehdejší Karl-Marx-Stadt, nynější Saská Kamenice, kde se hrálo v experimentálním dětském divadle (Pioniertheater) pět představení. Všechna sedm odehraných vystoupení vidělo přes sedmnáct set diváků. Pro německé publikum bylo u *Žluté čepice* potřeba zajistit překlad do němčiny. Zbylé dvě části, *Sněhuláčí nokturno* a *Pohádky z barevného listí*, byly beze slov, takže překlad nebyl nutný. Nikdo ze souboru však německy neuměl, a tak *Žlutou čepici* přeložil přítel souboru Josef Režný a překlad byl poté namluven na zvukový záznam. V Karl-Marx-Stadtu byl navíc na přání pořadatelů před každým představením promítán film o lidovém umění jižních Čech s krátkou ukázkou hry na dudy.

Barevné pohádky se dále hrály ve Strakonici pro několik návštěvníků ze zahraničí, většinou za jejich pozváním stál Josef Režný. V únoru a dubnu 1968 se hrálo pro Holanďany a Belgičany, kteří soubor také zvali do svých divadel, ale do těchto destinací Radost nakonec vycestovat nestihla. Komunisté se báli, že by tam

---

⁸² CINYBULK, Vojtěch. Včerejší představení. *Zpravodaj 15. loutkářské Chrudimi*, 1966, č. 4.

někdo ze členů mohl zůstat, a navíc měla Marta Nováková sestru emigrantku, což souboru také moc nepomohlo. Nakonec se členové vyjádřili, že pokud by měl někdo ze souboru zůstat doma, tak raději nepojedou vůbec.⁸³ Scéna Radost také dostala několik korespondenčních pozvání do zahraničí – od Finů, Švédů a z tehdejší Spolkové republiky Německo (dále SRN), ale ze stejných důvodů vycestovat nemohla.

Po úspěchu moderně pojatých *Barevných pohádek* měl nejspíš vedoucí souboru Alois Křešnička pocit, že by se do repertoáru měla vrátit klasická dětská pohádka. Také patrně pod určitým tlakem strakonických rodičů, kteří neměli moc pochopení pro loutkářské experimenty a dožadovali se obyčejné české pohádky, se v sezóně 1966/1967 objevila *Zlatovláska* Josefa Kainara. *Zlatovláska* se v té době hojně uváděla i na jiných amatérských a profesionálních scénách a její oblíbenost přetrvala až do současnosti. Radost ji hrála s javajkami na jevišti využívajícím jednoduché kulisy, jež pro inscenaci navrhla a vyrobila Libuše Havlová. Loutky připravila Marie Křešničková, dcera Aloise Křešničky. *Zlatovláska* byla sice na III. Skupových Strakonicích doporučena na Loutkářskou Chrudim, kam byla také vybrána, nejspíše i díky úspěchu z předchozího roku s *Barevnými pohádkami*, ale na Chrudimi ji s lítostí hodnotili jako totální selhání. Kompletní nesouhra loutek a vodičů tak v kombinaci s poetickým Kainarovým textem musela působit značně bizarním dojmem. Ukázalo se, že návrat ke klasickým pohádkám souboru nesvědčí. V této sezóně (1966/1967) byly uvedeny jen dvě nové hry a tou druhou byla stará hříčka podle Matěje Kopeckého *Pan Franc ze zámku*. Hrál se pouze jedno představení, ale soubor se k této látce v roce 1976 vrátil a přetvořil ji do zcela nové inscenace.

7.6. Vrcholná inscenace *Toman a lesní panna*

Nebylo proto překvapením, když po jednom velkém neúspěchu soubor následující sezónu připravil inscenaci, jež ho opět vrátila mezi uznávané loutkáře. A navíc to byla inscenace, jež v sobě skloubila veškeré praktiky a dovednosti, ke kterým Radost dosud směřovala. Jednalo se o hru Josefa Křešničky *Toman a lesní*

---

⁸³ Záznam rozhovoru s Martou Novákovou, narozenou 1950, členkou souboru Radost v letech 1958 – 1968. Zvukový záznam učiněn na diktafon 9. 3. 2014 ve Strakonicích. Archiv autorky.

panna v režii vedoucího souboru Aloise Křešničky. Šlo o dramatizaci básně strakonického rodáka Františka Ladislava Čelakovského, ze sbírky *Ohlas písní českých*. Souboru Radost očividně vyhovovala forma lyrického textu, se kterým si vždy dokázal poradit Josef Křešnička. V inscenaci bylo opět použito černé divadlo s luminiscencí a hrálo se zcela beze slov, jen s využitím doprovodné hudby Josefa Hrdiny. Loutky si soubor vyrobil sám, především z kaširovaného polystyrenu, látek a tylu. V archivu strakonického muzea jsou dochovány loutky Lesní panny a jelenů (obrázky 24, 25).

Inscenace *Toman a lesní panna* získala na Skupových Strakonících doporučení na XVII. loutkářskou Chrudim, ale vybrána nebyla. Porotci měli k inscenaci určité výhrady, například se jim nelíbil pomalý rytmus celé balady. A pravděpodobně měli ještě v paměti nepovedenou inscenaci *Zlatovlásky* z minulého ročníku. Nicméně nedlouho poté byla Radost ministerstvem kultury delegována na I. mezinárodní loutkářský festival v maďarské Békéscsabě, který se konal pod patronací UNIMA.⁸⁴ Soubor byl nominován s inscenací *Barevné pohádky*, ale protože si byl vědom jistých nedostatků skrývajících se v této inscenaci, chtěl na festival vycestovat s *Tomanem a lesní pannou*. Proto do Strakoníc přijela na posouzení porota, která měla rozhodnout o vhodnosti daných představení. Ivan Křešnička tuto situaci v rozhovoru komentoval takto: „Oni nás vybrali s *Barevnými pohádkami*, ale my jsme řekli, že tam pojedeme jedině s *Tomanem*. Jinak že nepojedeme vůbec. Tak sem poslali nějakou paní Novotnou, přijela a my jí zahráli obě pohádky a řekli jsme, ať si vybere. A ona řekla, že tomu nerozumí, ale že se jí líbí víc *Toman*. Tak tam napsala *Tomana* a jeli jsme. *Barevné pohádky* nebyly špatné, ale *Toman* už byl daleko výš.“⁸⁵ Vzhledem k délce *Tomana a lesní panny* (pouze třicet minut) přivezla nakonec Radost na festival ještě i *Pohádku z barevného listí a Sněhuláci nokturno*, čímž bylo vytvořeno nové jednotné pásmo.

Festival v Békéscsabě se konal 27. – 30. června 1968 a soutěžily soubory z Jugoslávie, NDR, SRN, Rumunska, Československa a domácího Maďarska. Předsedou poroty, která nakonec udělila první místo souboru Radost, byl Sergej Obrazcov. Druhé a třetí místo uděleno nebylo. Josef Křešnička v Československém

---

⁸⁴ UNion Internationale de la MArionette - Mezinárodní loutkářská unie.

⁸⁵ Záznam rozhovoru s Ivanem Křešničkou, cit. 60.

loutkáři napsal o zájezdu článek, a jak sám uvádí, přestože si soubor ze soutěže dovezl první místo a spoustu diplomů a plaket, nejcennější věc, kterou převezl přes hranice s Maďarskem, byl poznámkový blok se zápisem závěrečné řeči Sergeje Obrazcova. Cituji úryvek z tohoto proslovu vztahující se k souboru Radost: „Já sám jsem režisér, a říká se o mně, že jsem velký a uznávaný. Přesto se snažím co nejvíce se přiučít od jiných. A musím říci, že jsem se přiučil i v tomto případě. Překvapilo mě, z jakých maličkostí vytvořil tento režisér (Alois Křešnička – pozn. aut.) tak pěkné představení, plné jemného humoru, vkusu, poezie a neobyčejně půvabné lyriky.“⁸⁶ Další zaznamenaný výrok byl: „Amatéri? Nemožné! To není soubor z Brna? Ne? Tak to je nějaká pobočka? Nemají ani profesionálního režiséra? No to je ohromné.“⁸⁷ Většina z účinkujících měla problém pochopit, že soubor Radost je „pouze“ amatérský a Sergej Obrazcov upozornil na to, že se původně domníval, že se jedná o profesionální soubor Radost z Brna. Sergeje Obrazcova také zaujala loutka koně, již při představení vedlo pět lidí, a proto vypadala jako živá. Po představení proto přišel do zákulisí, aby mu členové souboru předvedli, jak koně animují.

Inscenace *Toman a lesní panna* byla také v roce 1969 vybrána na XVIII. Loutkářskou Chrudim, pořádanou jako II. Mezinárodní festival loutkářů amatérů. Přehlídka nebyla soutěžní, takže umístění nezískala, ale dle hlasů festivalových diváků se umístila na třetím místě.⁸⁸ Nutno dodat, že Miroslav Langášek a Bořivoj Hrnčíř napsali v Československém loutkáři o přehlídce dosti nelichotivé řádky, které kritizovaly především špatnou loutkářskou úroveň všech zúčastněných souborů.⁸⁹

---

⁸⁶ KŘEŠNIČKA, Josef. Mezinárodní úspěch strakonické Radosti. *Československý loutkář* 18, 1968, č. 10, s. 190.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Hlasovalo pouze 35 diváků. Viz Nejlepší představení II. mezinárodního festivalu loutkářů amatérů. *Československý loutkář* 19, 1969, č. 8-9, s. 158.

⁸⁹ LANGÁŠEK, Miroslav, HRNČÍŘ, Bořivoj. XVIII. LCH – II. mezinárodní festival loutkářů amatérů. *Československý loutkář* 19, 1969, č. 8-9, s. 152-156.

7.7. Dramaturgie

Šedesátá léta byla obdobím, kdy soubor prošel razantním převratem. Stěhování do nových prostorů rovněž přineslo změnu jeviště a s tím spojené nové možnosti hraní. Bylo možné naplno využít spodových loutek, které do té doby soubor využíval jen okrajově. Také se změnilo publikum. Při souboru vzniklo již zmíněné divadlo malých forem, které hrálo výhradně večerní představení pro dospělé. Nebylo ale zapomínáno ani na mladší diváky. Soubor začínal podrobně promýšlet, které hry bude uvádět a pro jak staré diváky se má hrát. Díky tomu se začínaly v jednotlivých sezónách objevovat vyvážené inscenace jak pro děti předškolního věku a děti starší, tak pro dospělé. V tomto období se naplno ukázal talent Josefa Křešničky, který se stal hlavním autorem her. Jeho cit pro poezii byl patrný především v pohádkách *Žlutá čepice*, *Pohádka z barevného listí* a *Toman a lesní panna*. Ovšem stejně důležitou složkou těchto inscenací byla výtvarná stránka, kterou měli na starost především Libuše Havlová a Antonín Ševít mladší

Připravované inscenace začaly být také časově náročnější než dříve. Jednalo se i o technickou náročnost, obzvlášť co se týkalo luminiscenčního divadla, u kterého bylo nutné vyzkoušet veškeré barvy a látky a zjistit, jak na světlo reagují. Většinou se v divadle zkoušelo až do nočních hodin. Díky těmto změnám se rovněž zmenšil počet premiér uváděných v jednotlivých sezónách, z počtu čtyři až pět na dvě až tři inscenace. Celkově byly uváděny hry současných českých autorů nebo autorské hry Josefa Křešničky. Jedinou výjimku tvořila hra *Pan Franc ze zámku* Matěje Kopeckého, uvedená v sezóně 1966/1967, jež patří ke starým českým titulům, které měl soubor v repertoáru především v počátku svého působení. Nejčastěji byly na programu hry Vojtěcha Cinybulka *Ostrov splněných přání*, *Ranč X v kruhu* a *Sněhuláci nokturno*. Dvakrát byly uvedeny hry Aleny Tomasové *Lízinka* a *Ať žije Esmeralda*. A dále dvě pohádky *O domečku na kopečku* a *Lancelot a Alexandrina*, které upravil pro loutkové divadlo Jan Malík. Mezi další uváděné autory patřili Zdeněk Bezděk, Josef Kainar, Miroslav Zelenka a Zdeněk Skořepa.

8. Loutkové divadlo v období normalizace

Po krátkém období relativní tvůrčí svobody se navrátilo období zákazů a neustálého dohledu. Opětovné zavedení cenzury, která byla v roce 1968 nakrátko zrušena, mělo velký vliv na dramaturgii v profesionálních divadlech, ale amatérské loutkové soubory nepostihlo tak razantním způsobem. Nové i staré loutkové texty, které se do té doby hrály, byly většinou povoleny, i když se více kontrolovaly inscenace pro dospělé, které mohly obsahovat „nevyhovující“ vsuvky a narážky. V tomto období se také začínaly rozvíjet debaty o podstatě loutkového divadla a vznikaly teoretické úvahy, ať u ž jen v diskuzích na festivalech, nebo písemnou formou na stránkách časopisů. Především se jednalo o spory mezi zastánci „tradičního a netradičního“ loutkového divadla - můžeme také říci iluzivního a antiiluzivního divadla. Současně se diskutovalo o autorském loutkovém divadle, které mělo být autorské nejen svými texty, ale rovněž mělo pracovat s autorským pojetím textu na jevišti. A debaty se nevyhnuly ani tématu herce a loutky, tedy problému, zda je na jevišti určujícím prvkem loutkoherce, nebo sama loutka. Většina těchto debat vyvrcholila v roce 1988, kdy Československý loutkář uveřejnil *Otevřený dopis k současnému stavu a vývoji amatérského loutkářství*, který zaslal Krajský poradní sbor pro amatérské loutkářství Středočeského krajského kulturního střediska, jehož předsedou byl Miroslav Langášek. Hlavní myšlenky v dopisu byly: „V posledním pětiletí se začaly v amatérském hnutí prosazovat tendence, které jednoznačně působí proti tradici jako proti údajné brzdě dalšího pokroku. A jdou až tak daleko, že loutku [...] prakticky degradují – téměř jako zbytečnost – na pouhý výtvarný artefakt. [...] Ve znamení tzv. autorského divadla se souborům i na vrcholných přehlídkách promíjejí základní loutkovodičské neznalosti a mluvičské prohřešky se zdůvodněním, že to nevadí, protože hrají co říci“. Principy platné pro divadlo hrané dětmi, spočívající zejména na zásadě, že děti divadlo nehrají, ale "hrají si" na divadlo, jsou násilně uplatňovány i v činnostech mnohých souborů mládežnických a dospělých.[...] Tyto tendence jdou až tak daleko, že na Loutkářské Chrudimi jsou prezentovány a chváleny soubory s pouhými improvizovanými etudami, které se vydávají za skutečnou a hotovou tvorbu. [...] Domníváme se, že nastal čas k otevřené diskuzi, která by měla vyústit ve vyjasnění názorů a stanovisek a též k ozdravení celkového

ovzduší současného amatérského loutkářství...“⁹⁰ Dopis byl odeslán již v lednu 1988, ale Československý loutkář jej otiskl až v srpnu téhož roku s velkým množstvím odpovědí. K opozičním reakcím patřilo stanovisko Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze a krajských poradních sborů za Severočeský, Východočeský a Jihočeský kraj. Také bylo uveřejněno několik osobních reakcí dalších výrazných osobností loutkářství. Podstatný ale byl fakt, že velká část divadelníků se k tomuto problému otevřeně vyjádřila, čímž dala najevo své stanovisko.

Ohledně organizace loutkového divadla došlo jen k menší změně, a sice že do roku 1971 dohlížel na amatérské divadlo Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti, který byl poté sloučen v Ústav pro kulturní výchovnou činnost. Jeho hlavní činností bylo mimo řízení, kontroly a metodické činnosti také pořádání okresních přehlídek, často věnovaných některému z tehdejších významných výročí. Rovněž vzniklo několik nových festivalů, mimo jiné také Čechova Olomouc, a dětské divadelní soubory dostaly příležitost vystupovat na vlastní loutkové přehlídce s názvem Kaplické divadelní léto, jejíž první ročník se konal v roce 1974. Ještě do roku 1978 měly děti svou kategorii na Loutkářské Chrudimi a poté bylo dětské divadlo přesunuto do Kaplice.

---

⁹⁰ Otevřený dopis k současnému stavu a vývoji amatérského loutkářství. *Československý loutkář* 38, 1988, č. 8, s. 170-171.

9. Činnost souboru v letech 1969 - 1989

Soubor Radost měl za sebou několik úspěšných sezón a také zahraničních výjezdů. Mezi ty poslední patřila sezóna 1967/1968, kdy vznikla inscenace *Toman a lesní panna*. Doba ale nebyla příznivá a tak v sezóně 1968/1969 nebyla uvedena žádná nová premiéra. Reprízy se ale hrály, celkem bylo odehráno čtyřicet jedna představení. V roce 1970 slavila Radost dvacáté výročí. Do Strakonice se sjelo velké množství loutkářů a přátel souboru. Soubor si na oslavu připravil dvojprogram o strakonických dudácích, představení se hrálo pod názvem *Dudák – Muzikanti*. Jednalo se o kratší výstupy se spodovými loutkami, které byly později ještě uvedeny jako součást jiných představení.⁹¹ Dochovaly se dva barevné snímky, na kterých jsou znázorněny loutky dudáků a také kulisy využívající typické strakonické lokace včetně charakteristického panoramatu hradu s rumpálem (obrázek 26).

9.1. Nová generace

Od počátku sedmdesátých let se v souboru začala postupně projevat krize. V roce 1973 zemřel Karel Sýkora, velmi zkušený loutkoherec, který vynikal především v komických rolích. Rovněž častokrát vystupoval s Kašpárkem před představeními, při takzvaných ventilacích, a bavil děti i dospělé. Další komplikace nastaly s Josefem Křešničkou, jenž pracoval mimo soubor jako novinář a některé z jeho uveřejněných článků se staly natolik nepohodlnými, že v roce 1972 byl v politickém procesu odsouzen na 18 měsíců vězení.⁹² Souboru bylo doporučeno, aby jeho hry nehrál. Josef Křešnička se zpět do souboru vrátil až v roce 1975 a začal psát nové hry. V první polovině sedmdesátých let ze souboru odešlo několik starších členů, většinou díky pracovní vytíženosti. Jediné řešení tedy bylo přijmout členy nové.

---

⁹¹ V roce 1973 byli *Muzikanti* uvedeni s *Kůzlátky a vlkem* a poté s pohádkou *Jak koníček ztratil barvy*. O rok později se *Dudák* i *Muzikanti* hráli spolu se *Sněhuláčím nokturnem* pro natáčení okresní televize.

⁹² Záznam rozhovoru s Ivanem Křešničkou, cit. 60.

Do souboru tak přišla nová generace mladých lidí, což se ukázalo do budoucna jako velmi přínosné.⁹³

Zpočátku se většina nováčků musela seznámit s prací s loutkami a s černým divadlem. V prvních pěti sezónách sedmdesátých let se proto především reprízovalo a vzniklo jen několik nových inscenací. Výjimkou byla autorská pohádka Josefa Křešničky *Kůzlátka a vlk* v režii Ivana Křešničky, která vzbudila na Loutkářské Chrudimi četné diskuze. Jednalo se o zábavnou hříčku se zpěvem a tancem. Koza a Vlk byli živí herci s velkými maskami na hlavách, kůzlátka se hrála s javajkami pomocí černého divadla s luminiscenčními barvami (obrázky 28, 29). Ovšem skutečně zásadním bylo v této inscenaci použití zadní projekce. Celá výprava se promítala z diapozitivů na tylový pruh látky. Marie Křešničková, sestra Ivana Křešničky, nakreslila pozadí na papír, které se nafotografovalo a pomocí diaprojektoru se promítalo na látku. Důležité bylo přesné nastavení úhlu promítání. Malba pozadí byla jen velmi jednoduchá a náznaková, muselo se počítat s místem pro loutky, jež musely být vidět skrz světlo promítačky. *Kůzlátka a vlk* získali na VI. Skupových Strakonických řadu ocenění, včetně ceny za režii, scénografii a autorsky objevený text a zároveň byli doporučeni na Loutkářskou Chrudim. V Chrudimi se některým porotcům nelíbilo naturalistické ztvárnění „císařského řezu“, jak byla označena scéna, kdy vlk pozře kůzlata, koza mu rozřízne břicho a naplní ho kamením. Scéna byla údajně pro děti příliš drastická a mohla je psychicky poznamenat. Tyto argumenty, ač se z dnešního pohledu mohou zdát lehce absurdní, tehdy vyprovokovaly velký spor, jehož účastníkem byl především Josef Křešnička, který s tímto tvrzením nesouhlasil. Nicméně mezi porotci byli i tací, kteří představení ocenili, především zadní projekci, která byla doposud nevyužívaná. Předseda poroty Jan Malík Ivanu Křešničkovi řekl, že by bylo vhodné, kdyby o této technice napsal nějaký text nebo

---

⁹³ V souboru v roce 1975 aktivně působili Zdeňka Calabová, Libuše Voldřichová (rozená Havlová), Milena Walterová, Zdeňka Heranová (rozená Křešničková), Josef Hrdina, Pavel Hrdina, Jaroslava Jílková, Ivan Křešnička, Josef Křešnička, Marie Křešničková, Miroslava Kubešová, Helena Moravcová, Jan Moravec, Zdeněk Moravec, František Pacula, Ivana Prantlová, Alena Prunerová, Petr Pruner, Milada Smrčková, Milada Ševitová, Milada Tomášová, Tomáš Valentin, Bohuslav Uhříček, Jiřina Uhříčková, Marie Uhříčková, Miroslav Vadlejch, Milan Vadlejch, Anna Vítková (rozená Faměrová), František Voldřich, Eva Vydrová. Celkem 30 členů.

návod, dokonce se vyjádřil, „že je povinen“⁹⁴ tak učinit pro další generace. Ivan Křešnička se ale psaní příliš nevěnoval, a proto žádný text nevznikl. Z Chrudimi si Radost odvezla „pouze“ individuální ocenění za objevnou techniku luminiscenčního divadla, využitelnou pro profesionální scény pro Ivana Křešničku. S inscenací *Kůzlátka a vlk* soubor Radost vycestoval do Bulharska na reciproční výměnný zájezd. Bulharský soubor hrál ve Strakonících 1. – 8. září a ve dnech 17. – 27. září 1971 účinkovala Radost v bulharské Sofii. Čtyři dny strávila také ve Varně.⁹⁵ Ještě jeden zahraniční zájezd se uskutečnil v roce 1973 opět do německého Karl-Marx-Stadtu, kde soubor již dříve navázal přátelské styky s tamním Pionýrským divadlem.

V sedmdesátých letech se v souboru Radost začal plně prosazovat Ivan Křešnička. Alois Křešnička v polovině šedesátých let odešel do důchodu, a dle jeho slov, tím tak měl více času na divadlo. Bohužel stáří si začalo vybírat svou daň, a tak nechal vedoucí souboru svého syna Ivana uplatňovat veškeré své znalosti, které se do té doby naučil. V roce 1975 Alois Křešnička zemřel a zanechal po sobě bohatý tvůrčí odkaz, včetně pohádek, loutek a idejí, které postupně začal naplňovat Ivan Křešnička. Jeho nejvýraznější inscenací v prvních sezónách byla již zmíněná pohádka *Kůzlátka a vlk*. Krize souboru, kterou zavinila především dlouhodobá nemoc a následná smrt Aloise Křešničky, uvěznění Josefa Křešničky a také odchod některých stálých členů souboru, měla vliv především na dramaturgii. Soubor již nebyl zásobován hrami Josefa Křešničky, které na nějakou dobu musel vyřadit z repertoáru. Nové inscenace vznikaly jen omezeně, většinou se reprízovaly starší tituly. Výraznější inscenací se v roce 1973 stala pohádka Zdeňka Skořepi *O koníčkovi, který ztratil barvy*. Režirovala ji Libuše Voldřichová (rozená Havlová) a Marie Křešničková. Na Skupových Strakonících ale soubor nepostoupil, získal pouze cenu za mluvičský výkon pro Marii Křešničkovou.

Radost také zkoušela navázat na dřívější etapu klasických pohádek. Autor hry *O bílé huse a modré housence* Miloslav Zelenka napsal již dříve pro soubor pohádku s názvem *Strejček Strach*. Soubor se v této inscenaci po dlouhé přestávce vrátil opět k marionetám. Marionety si poprvé soubor nevyrobil sám, ale zakoupil je od výroby loutek v Únanově. Využito bylo opět černého divadla a zadní projekce. *Strejček Strach*

---

⁹⁴ Záznam rozhovoru s Ivanem Křešničkou, cit. 60.

⁹⁵ V Bulharsku uvedli dvě inscenace *Kůzlátka a vlk* a *Sněhuláčí nokturno*.

se také stal jubilejním tisícím představením v historii souboru, které proběhlo 16. února 1975 v Domě kultury. Inscenaci režíroval Ivan Křešnička za spolupráce s výtvarníkem Janem Moravcem. Toto duo se poté stalo typickými představiteli nové generace v Radosti. Jejich první spolupráce přinesla vítězství na Skupových Strakonických a pochvalné kritiky v tisku i časopisech. Ivan Křešnička vytvořil dynamickou inscenaci se souhrou všech jejích složek. Jan Moravec zase navrhl funkční scénu, pracující především s náznakem a prostorovou jednoduchostí.

Celková dramaturgie jednotlivých sezón mířila k jednoduchosti. Uvádělo se méně premiér, většinou jedna až tři za sezónu, a především hry s menším hereckým obsazením. V druhé polovině sedmdesátých let se naplno projevila tvůrčí souhra Ivana Křešničky a Jana Moravce. V roce 1976 připravili další inscenaci podle hry Oldřicha Augusta *Ponorka na dvorku*. Jednalo se o známou, ale nepříliš uváděnou hru, mezi amatéry byla hrána vůbec poprvé a na profesionální scéně se představila pouze jednou v Naivním divadle Liberec.⁹⁶ Text hry měl téměř devadesát stran, které se svolením autora upravil pro potřeby souboru Josef Křešnička. Především hru zbavil velkého množství vedlejších postav, jež seskupil do jednoho charakteru – komického kuchaře. Hlavním tématem hry byla dětská fantazie, která dokáže přeměnit předměty všední denní potřeby na pohádkové postavy, s čímž se dokázal originálním způsobem vypořádat Jan Moravec, jenž pro inscenaci navrhl loutky a scénu. Hlavní postavy se hrály javajkami, ale objevily se i netradiční loutky. Například tyčová loutka vyrobená z klepadla na koberce, znázorňující v jednu chvíli slona s chobotem z hadice od vysavače a jindy palubu plachetnice. Také byla využita živá stínohra na nataženém prostěradle, které zrovna na scéně viselo a sloužilo i jako dekorace. Jan Moravec také věnoval velkou pozornost scénografickým prvkům, kdy běžné předměty přetvořil ve zcela jiné obrazy. Na scénu umístil dvě popelnice, které znázorňovaly kosmické lodě (obrázek 31). Rovněž funkční jevištní konstrukce ve tvaru velkého obdélníku byla sestavena ze závěsových garnýží, jejichž vyřezávané konce působily jako ozdobný prvek. V inscenaci byl znát vliv nových mladých tvůrců, kteří se nebáli experimentovat. *Ponorka na dvorku* zvítězila na Skupových Strakonických a postoupila na Loutkářskou Chrudim. Zde získal Ivan Křešnička cenu za režii. Porota ocenila

---

⁹⁶ Hra *Ponorka na dvorku* byla vydána již v roce 1965. Svého prvního uvedení se však dočkala až v roce 1971 v Naivním divadle v Liberci s hrou *Trosečníci a Bububu* rovněž od Oldřicha Augusty.

především výběr hry a vytvoření fantazijního světa, oproti tomu se porotcům nelíbil pomalý temporytmus představení a některé dramaturgické úpravy ve hře, především redukce vedlejších postav.

V roce 1976 byla uvedena obnovená premiéra hry *Pan Franc ze zámku*. Ivan Křešnička, který režíroval i původní nastudování, si pro novou inscenaci zapůjčil loutky, které vyřezával italský řezbář Josef Alessi. Tyto staré loutky však měly odlišné vedení, než na které byli herci zvyklí, a proto s nimi měli velké problémy. Loutky fungovaly jako jevištní postavy animovány loutkářem přímo na jevišti, na němž byla pomocí plátna postavena kulisa připomínající cirkusový stan. Šlo o jednoduchý komediální příběh o pěti postavách s hudbou (flašinet, trubka, buben) a se zpěvy, určený primárně dospělým divákům. Do inscenace byli zapojeni i živí herci, kteří hráli na předscéně role potulných komediantů⁹⁷ (obrázek 33).

Sedmdesátá léta přinesla další dvě výrazné inscenace potvrzující zavedenou poetiku souboru, jež zahrnovala především výrazné loutky a důraz na jejich animaci, černé divadlo a náročnou, ale funkční scénografii, za níž stál výtvarník Jan Moravec. První inscenací bylo *Loupežnické koření* autorů Vlastimila Nováka a Stanislava Oubrama. Ivan Křešnička objevil tento text činoherní hry náhodou a spolu s Josefem Křešničkou ho upravili pro loutkové divadlo. Hrál se s dvouručními maňásky na velmi jednoduché a snadno představitelné scéně, obojí navrhl Jan Moravec (obrázek 34). Vůbec poprvé v historii souboru režisér upustil od rozdělené interpretace a tak byli maňásci mluveni přímo hrajícími herci. Pro ty to byla velmi pozitivní zkušenost, protože mohli sami reagovat na situaci na jevišti, jak animací loutky, tak svými hlasy. Komičnost původního textu ve spojení s maňásky vytvořila hříčku s groteskní povahou. Přestože inscenace neoslovila kritiky na Skupových Strakonících, soubor si vyzkoušel novou polohu hraní spojenou s komičnem a později mohly vzniknout inscenacemi, jako byla například *Žďáchal*, *Žofka*, *perníkovka* uvedená o dva roky později.

Další významnou inscenací se staly *Podivné lásky*. Jednalo se o pásmo tří her sjednocených hlavním motivem - netypickou láskou. První z nich se jmenovala *Půlnoční prase* a druhá *Trpasličí štěstí*, obě napsal Josef Křešnička. Výtvarníkem loutek i scénografie byl opět Jan Moravec, který se tentokráte ujal i režie a pro hry

---

⁹⁷ Živými herci na jevišti byli Jaroslava Jílková, Bohuslav Uhříček, František Kos a Petr Pruner.

spolu s Josefem Hrdinou složil hudbu. Protože pojícím tématem byla láska v „podivné“ podobě, třetí hrou se stalo *Sněhuláci nokturno* Vojtěcha Cinybulka, vyprávějící o milostném trojúhelníku tří sněhuláků. Tím vzniklo celovečerní pásmo hrané pomocí černého divadla s luminiscencí, které mělo oslovit především dospělé diváky. Původně byl zamýšlen celý cyklus her na jednotlivé sezóny, který měl být sjednocen tématem roztodivných lásek. Vzhledem k nezájmu dospělých diváků o loutkové divadlo a nepříliš pochvalné kritiky na Skupových Strakonících však další inscenace nevznikly, přestože Josef Křešnička už měl napsanou původní hru s názvem *Podivné dobrodružství fotografa Šilhana*⁹⁸ a také připravil dramaturgii básně Saint-Pola-Roux *Pout' k Svaté Anně*.

V září 1979 byla zahájena přestavba jeviště v loutkovém sále Domu kultury. Návrh udělali Ivan Křešnička a Jan Moravec a o přestavbu se postaraly České závody motocyklové, pomáhala ale také většina členů ze souboru. Přestavba zahrnovala zbourání betonového proscénia a vybudování nového jeviště, které mělo odnímatelnou podlahu složenou ze čtvercových podlážek, což umožňovalo rychlou přestavbu a možnost lépe hrát se spodovými loutkami. Dříve musel soubor stavět vyvýšené jeviště na podložkách. Také se vystavila nová kabina pro osvětlovače a vyměnila veškerá elektroinstalace. Přestavby byly dokončeny v roce 1980 a původní rozpočet 30 tisíc ve výsledku činil 250 tisíc korun. Veškeré výdaje financovaly České závody motocyklové Strakonice.

9.2. Dětská Radost

Po návratu z vězení připravil Josef Křešnička pro soubor novou hru. Jednalo se o dramaturgii pohádky *O Malence* Hanse Christiana Andersena. Protože byla pohádka určena těm nejmladším divákům, napadlo Ivana Křešničku, že ji zahraje přímo s dětmi. V září 1977 tak vznikl dětský soubor Radost při Okresním domě pionýrů a mládeže, který vedl Ivan Křešnička se svou ženou Zdeňkou Křešničkovou.

---

⁹⁸ Postava fotografa měla reálný předobraz ve Vladimíru Šilhanovi, který fotografoval pro strakonické Fezko. Josef Křešnička hru později přepracoval a výskrt z ní postavu Šilhana, čímž vznikla nová hra uvedená v roce 1983 pod názvem *Hastrmane, tatrmane*.

Ze souboru pomáhali také další členové – Bohuslav Uhříček, František Kos, Petr Pruner, Milena Walterová a Valentin Tomáš. S dětmi se pracovalo jinou formou, a sice že se učily pomocí hry. Hana Budínská z Ústředního domu pionýrů pomáhala vedoucímu souboru s metodikou výuky. Ivan Křešnička využíval jejich dětské bezprostřednosti a snažil se v nich probouzet fantazii. Již zmíněná *Malenka* byl první uvedenou hrou dětského souboru Radost. Loutky a scénu připravila keramička Blanka Žemličková, která byla přizvána ke spolupráci Ivanem Křešničkou. Loutky byly velmi jednoduché, ale originální, připomínaly spíše dětské hračky. Na jevišti se nacházely velké barevné kostky, které se daly podle potřeby snadno přestavět, což korespondovalo s dějem pohádky, jenž byl velmi dynamický, a děti tak mohly rychle přecházet z jednotlivých prostředí do druhých. *Malenka* získala na Skupových Strakonících doporučení na Loutkářskou Chrudim a tam byla také vybrána. Vzhledem k dosud krátkému trvání souboru a také faktu, že děti nebyly zvyklé na jiné jeviště než ve Strakonících, se jim však představení v Chrudimi nevydařilo.

Soubor nicméně fungoval i nadále a děti se v Radosti scházely pravidelně každý týden, většinou v počtu patnácti až dvaceti členů. Ivan Křešnička s nimi trpělivě nacvičoval jednotlivé výstupy. Každou sezónu připravil jednu novou inscenaci. Využíval velmi funkční přístup, jakousi hru na hru na divadlo, což dětem velmi vyhovovalo. Používal výhradně antiiluzivních postupů, děti hrály na jevišti přímo s loutkami nebo předměty. Další zajímavou inscenací se stalo pásmo krátkých výstupů *Jde jaro*,⁹⁹ ve kterém byly zapojeny všechny děti ze souboru. Hrál se opěť s velmi jednoduchými loutkami z papíru nebo polystyrenu a s minimálním počtem kulis. *Jde jaro* bylo vybráno na soutěž individuálních výstupů SAL (skupina amatérských loutkářů), ale díky nešťastné náhodě se jí nezúčastnilo. Souboru se cestou na představení porouchal autobus, a tak na soutěž nedorazil. Poněkud větší úspěch měla malá Radost s další inscenací *Pampelišky*, která se přes Skupovy Strakonice a mezikrajovou přehlídku v Kralupech nad Vltavou dostala až na XII. Kaplické divadelní léto (obrázek 39). Do Kaplice se soubor podíval ještě třikrát, s inscenacemi *O bílé kočičí princezně* (1982), *Pohádky* (1983) a *Štěňata se nebojí* (1985). Všechny tyto pohádky odpovídaly atributům dětského antiiluzivního divadla plně pracujícího

---

⁹⁹ Součástí pásma byly povídky *Zde jaro*, *Vodní říkanky*, *Velký zaječí běh*, *Třikrát snížek dokulata zakletý*, *Sněhulácká studánka*, *Prší, prší* a *Jestlipak znáš slepýše?*.

s fantazií herců i diváků. Hrál se na odkrytém jevišti s přiznanými loutkami, tedy spíše předměty, které děti oživovaly svou hrou. Používaly se různé předměty od šátků, ručníků, polštářů, přes ubrusy a švihadla až ke košťatům nebo plechovkám. Ze všech těchto věcí dokázaly děti vytvořit jednající postavy a vtisknout jim osobitý charakter. Například švihadlo znázorňovalo jednu hada nebo velblouda a poté pštrosa, či dokonce makarón, jako v inscenaci *Pohádky* Miloše Macourka. Nebo obyčejné polštáře, ze kterých děti vytvořily kompletní inscenaci *O bílé kočičí princezně*. Místo loutek využily pouze různě tvarované a ozdobené polštáře (obrázek 40). Podobně se také pracovalo se samotnými dětskými těly. Pomocí rukou a nohou představovaly různé předměty, například roztaženýma rukama předváděly otevřené dveře nebo své tělo použily jako židličky na sezení, jak tomu bylo například v inscenaci *Štěňata se nebojí*. Po roce 1985 vzniklo ještě několik nových pohádek, včetně individuálních výstupů. V roce 1990 nacvičil Ivan Křešička s dětmi obnovenou inscenaci *Barevných pohádek* a o dva roky později vznikla poslední inscenace *Tinka*, kterou pro děti napsal Josef Křešnička. V roce 1992 soubor zanikl, především díky tomu, že dětské členové postupně dospívali, odcházeli a nové děti přestaly přicházet.

Ještě na okraj zmíním loutkový soubor *Mašle*, založený v roce 1972 učitelkami mateřských školek ve Strakonících. Vedoucí souboru byla v prvních letech Marie Křešničková, později Marie Václavíková a Marta Cihlářová. Soubor byl zaměřen především na děti předškolního věku, čemuž byla přizpůsobena i dramaturgie. Hrály se především klasické pohádky s jednoduchými texty a nenáročnou výpravou. Zpočátku se v souboru využívaly loutky plošné a později se hrálo i s maňásky. Mašle se několikrát zúčastnila Skupových Strakoníc a dalších přehlídek v Bechyni a Ústí nad Labem. V roce 1985 soubor oficiálně ukončil svou činnost.

9.3. Výrazné inscenace osmdesátých let

Oslava třicátého výročí souboru Radost proběhla 15. listopadu 1980 s bohatým programem. Již v dopoledních hodinách se sešli členové a přátelé souboru a uspořádali pietní akt u hrobů Aloise Křešničky a Karla Sýkory. Poté se v Domě kultury představil dětský soubor Radost s představením *Pampelišky*. V podvečer proběhlo slavnostní

zahájení představením *Žďáchal, Žofka, perníkovka* v režii Ivana Křešničky. A na půlnoc bylo připraveno představení hry Vratislava Hugo Brunnera *O rytíři s ptákem Ohnivákem*. Obě uvedené inscenace byly vybrány především proto, že se jednalo o barvitě komedie pro poněkud starší obecnost, ideální pro hosty oslavy.

Josef Křešnička v autorské hře *Žďáchal, Žofka, perníkovka* zpracoval pohádkový příběh o dědovi Žďáchalovi a jeho ženě Žofce, kteří spolu žijí v perníkové chaloupce. Zajímavé bylo vlastní zarámování příběhu do prostředí zkoušky na divadle. Proto se na scéně kromě hlavních postav Žďáchala, Žofky, Mařenky a Jeníčka objevily i postavy Uklízečky nebo Chemika. Toto divadlo na divadle bylo doplněno živou kapelou,¹⁰⁰ a přiznaní živí herci hráli na jevišti přímo s loutkami – maňásky. Tento partnerský vztah loutky s hercem nazvala Radost interním názvem „žďáchalismus“.¹⁰¹

V osmdesátých letech měla Radost stále problém s malým počtem členů v souboru. Přestože jich bylo téměř dvacet, soubor nadále fungoval jako amatérský členové se mu tedy mohli věnovat jen nepravidelně ve svém volném čase. Hlavní základna souboru však zůstávala stejná. Ivan Křešnička jako umělecký vedoucí, výtvarník Jan Moravec a Antonín Ševít posílení o mladého Roberta Kostěnce, skladatel Josef Hrdina a osvětlovač a zvukař Valentin Tomáš. Loutky si soubor i nadále vytvářel sám, i když k některým inscenacím využíval loutky zakoupené v Moravské ústředně Únanov (například v inscenaci *Pohádky z kufru*). Dramaturgie jednotlivých sezón byla soustředěna na děti ve věku pět až patnáct let, ale objevily se i inscenace mířené přímo na dospělé publikum, například hra *Faust*, kterou upravil Josef Křešnička podle tragédie Johanna Wolfganga Goetha. První verze Křešničkova textu vznikla již v polovině sedmdesátých let, ale byla režisérem označena za nehratelnou. Poté prošla hra mnoha úpravami, na kterých se podílel i přítel souboru Josef Alois Novotný. Až v roce 1982 byla hra zpracována do podoby, ve které byla uvedena v režii Ivana Křešničky. *Faust* se dostal až na Loutkářskou Chrudim, kde byl

---

¹⁰⁰ Hudbu a text písní měl na starosti Petr Pruner, který v inscenaci rovněž ztvárnil podivínského chemika.

¹⁰¹ „Žďáchalismus – módní tvůrčí metoda v loutkovém divadle. Vyznačuje se především hemživostí živých herců na scéně za spoluúčasti loutek...“ Viz Pozvánka na 30. výročí souboru Radost. Archiv souboru Radost.

velmi zkritizován, především za úpravu původního textu, jež byla označena za koláž veršů Johanna Wolfganga Goetha a hovorového jazyka, tedy za naprosto neuměleckou a nemísitelnou. Jan Císař v Československém loutkáři napsal: „Ale jak je to provedeno. Do jakých podivných a nesourodých směsic se při své volné úpravě Josef Křešnička zapletl.[...] Ano, připustím, mělo jít o totální divadlo. Živí herci, černé divadlo, loutky. Ale zase je to všechno poskládané bez řádu, v podivném neladu.“¹⁰² Oproti tomu Jan Novák ve stejném čísle napsal recenzi ze Skupových Strakonice: Josef Křešnička „s nebyvalou vnitřní kázní vytvořil zcela svébytnou variantu proslaveného námětu, inspiroval se Goethem (citlivě používá některé jeho verše) i lidovými loutkáři, charaktery postav a dějová kompozice jsou však vlastní. [...] V hutném ději pracuje Křešnička s vnitřními monology a symboly, nezabíhá do podružností a přitom není hra tezovitá. Škoda, že její závěr je rozpačitý a autorsky nedostatečný“.¹⁰³ *Faust* se pro Radost ukázal, vzhledem k náročnosti původní předlohy, jako příliš složitý námět. Přesto inscenace dočasně uspokojila touhu souboru po velkých tématech a mohl se na dalších pár let opět věnovat inscenacím pro děti. Mezi ně patřily *Hastrmane, tatrmane, Mášenka a medvěd*, kterou napsal Josef Křešnička na motivy ruské pohádky Michaila Alexandroviče Bulatova a *Konkurs* – krátká hříčka sepsaná při příležitosti výročí Prácheňského souboru písní a tanců.

Po *Faustovi* patří mezi nejvýznamnější inscenace osmdesátých let *Pták Ohnivák a liška Ryška* (1986) na motivy pohádky Karla Jaromíra Erbena v úpravě Josefa Křešničky. Návrhy loutek vytvořil Antonín Ševít a ze dřeva je vyřezal Valentin Tomáš. Se zápornými postavami problém nebyl, ale vyřezat obličej a mimiku hodného prince byl nejtěžší úkol. Hrál se na otevřeném jevišti bez jakýchkoliv kulis. Režisér Ivan Křešnička využil formu dramatické výchovy, kterou praktikoval v dětském souboru, a uplatnil ji na dospělé herce. Ti museli pomocí svých těl na jevišti vytvářet prostředí a kulisy, například strom nebo hradby. Scéna tak byla velice dynamická a rychle se měnila. Součástí představení byla také živá hudba ve složení zpěv a dvě kytary. Na Skupových Strakonících se toho roku sešly tři inscenace Erbenova *Ptáka Ohniváka a lišky Ryšky*, dokonce ve třech různých adaptacích.¹⁰⁴ Možná i proto

¹⁰² CÍSAŘ, Jan. Deník chrudimského porotce aneb jak utajit článek. *Československý loutkář* 32, 1982, č. 8-9, s. 189.

¹⁰³ NOVÁK, Jan. 17. Skupovy Strakonice. *Československý loutkář* 32, 1982, č. 8-9, s. 198 - 199.

¹⁰⁴ Kromě Radosti to byly soubory Nitka Jitex Písek a Loutkářský soubor MěKS Třeboň.

do Chrudimi postoupilo představení zcela jiné, a to *Pohádky o malém kouzelníkovi* souboru KLI z Bechyně.

Sezónu 1988/1989 postihla tragédie, když v prosinci 1988 zemřel přímo v zákulisí divadla Valentin Tomáš na selhání srdce. V Radosti působil několik let a staral o veškeré technické zázemí. Jeho smrt soubor velice poznamenala a sezónu pak dohrál s pohádkami ze staršího repertoáru.

Osmdesátá léta byla doba velkých diskuzí o podstatě loutkového divadla, jak jsem již uvedla v kulturně politickém úvodu k této kapitole. Josef Křešnička jako publicista a loutkář měl také potřebu se k tomuto tématu vyjádřit. V almanachu z roku 1985 napsal o situaci, která panovala v amatérském loutkovém divadle, tyto řádky: „Žijeme v časech, kdy se naše amatérské loutkářství rozdělilo na dva tábory: na soubory tzv. tvůrčí a reprodukční. Těm reprodukčním upírají ty tvůrčí právo na existenci a zase naopak reprodukční vytýkají tvůrčím nesrozumitelnost, neloutkovost atd. Toto se datuje od roku 1979, kdy byl vydán známý Richterův-Provazníkův manifest, obracející se na všechny amatérské loutkáře s tím, aby dělali tvůrčí, autorské divadlo. Zajisté, mysleli to dobře, ti milí chlapíci. Oba je známe jako muže divadlu zcela propadlé, jako hledače nových cest, jenže ono má všechno dvě strany a odtud zmatky.“¹⁰⁵ Křešnička dále pokračoval a dle něj se autorská divadla obracejí více na dospělé diváky, popřípadě na určité diferencované skupiny, a poselství, které chtějí hrou sdělit, je nejednoznačné. Oproti tomu reprodukční divadla hrají pro děti běžná nedělní představení jen pro potěšení svých diváků. Poté se vyjádřil i k souboru: „A teď Radost: je ona tvůrčí, nebo reprodukční? Ve kterém táboře stojí? V jistém smyslu je pořád stejná, jako když začínala. Snaží se hrát co nejlépe. Někdy se jí to daří, někdy ne, což je přirozené, a z dnešního pohledu stojí někde mezi oběma jmenovanými tábory. Po křestním listu je tvůrčí, ale vzhledem k pravidelným představením pro veřejnost je i reprodukční.“¹⁰⁶ Křešnička psal o tomto problému ve spojitosti s *Faustem*, který byl na Loutkářské Chrudimi zkritizován. Podle něj byla kritika hrubým útokem na amatérskou tvůrčí svobodu. Problém je dle něj ve snaze o uniformitu projevu amatérského divadla. O pět let později se k tomuto tématu vrátil na stránkách almanachu z roku 1990. Shrnuje celý tento spor ve smyslu sisyfovského

---

¹⁰⁵ KŘEŠNIČKA, cit. 67, s. 12.

¹⁰⁶ Tamtéž.

úsilí – ve snaze srovnat nesrovnatelné.¹⁰⁷ Snaha o přísné dělení divadel na jeden nebo jiný typ nebo snaha o přesné určení žánru či stylu s sebou přinášela problém, při němž se vždy našel soubor nebo inscenace, které nebylo možné nikam zařadit, a proto dle mého názoru tato snaha v období osmdesátých, ale i pozdějších let, nebyla snahou produktivní. Samozřejmě diváci i kritici budou vždy potřebovat výstižná slova, která pomůžou charakterizovat divadlo, jež právě zhlédli.

9.4. Mládežnický soubor C. K. Theatr Múza Radost

Děti z dětského souboru Radost postupně dospívaly, měly potřebu větší samostatnosti, a tak daly v roce 1985 vzniknout vlastnímu souboru. Iniciátorem byl syn vedoucího Radosti Ivan Křešnička mladší, který v době přechodu na střední školu, založil se spolužáky a kamarády mládežnický soubor s názvem C. K. Theatr Múza Radost. Členové ze souboru Múza vzešli z Radosti a také při ní dále fungovali. Patřili mezi ně Ivan Křešnička mladší, Marek Zákostelecký, Regina Dlouhá, Petr Bodlák, Nad'a Kabelová, Martina Křivancová, Martin Kursch, Karel Novák a Michaela Zušťáková. Múza fungovala pouze po dobu jejich studia na strakonickém gymnáziu a krátce poté. V roce 1991 většina členů odešla na vysoké školy a soubor se rozpadl. Za své krátké působení stihli připravit celkem pět inscenací. První byla hra Antonína Wolfa *Hacafán neb Kecafán*, šlo o bláznivou studentskou recesi s použitím maňásků. Hrál se na jevišti s nataženou pomalovanou látkou a celé představení trvalo jen dvacet minut. Hudbu napsal Marek Zákostelecký pro dvě flétny, na něž hrál sám autor s Ivanem Křešničkou mladším. Další inscenace byla poskládaná z krátkých výstupů nalezených v kramářských písních: *Točí se točí*, *Tři raubířové* a *Bejvávalo*. S těmito inscenacemi Múza vystoupila na Divadelní pouti v Chrudimi v roce 1987. Postupně se však začal soubor přesouvat od komediálních hříček k poetičtějším hrám. V roce 1988 jí byla *Věrná láska*, příběh z pradávne Indie, ve kterém se pracovalo se znakem a kde dominovala výrazná výtvarná složka. Soubor s inscenací vystoupil na XXVIII. Šrámkově Písku. Poslední inscenovanou hrou bylo pásmo poezie ve spojení s loutkami o americkém básníku Robinsonovi Jeffersovi *Spasitel*. Inscenace byla opět velmi

---

¹⁰⁷ KŘEŠNIČKA, cit. 40, s. 11.

náznaková a komplikovaná, dokonce natolik, že jej porotci na Loutkářské Chrudimi v roce 1991 nepochopili, přestože ocenili dobře ztvárněnou výpravu a loutky, které byly prací Marka Zákosteleckého. Členové Múzy nakonec sami přiznali, že hledali především text, který by odpovídal jejich scénickým představám, ale nedokázali ho pojmenovat a definovat.¹⁰⁸ Někteří z členů Múzy také působili v ostatních souborech působících při Radosti. Například Regina Dlouhá napsala a zrežirovala pohádku *O nepořádné Janičce*, jež měla v dětském souboru premiéru v roce 1989 a rovněž působil jako animátorka ve velké Radosti. Podobně také Marek Zákostelecký pracoval jako scénograf na inscenaci *Třetí sudička*, pro kterou byly vyrobeny speciální loutky z chovatelského pletiva. Marek Zákostelecký, který v souboru působil především jako výtvarník, byl v roce 1989 přijat na scénografii Katedry alternativního a loutkového divadla na pražské Akademii múzických umění. O čtyři roky později studium úspěšně ukončil a v roce 1996 začal pracovat jako scénograf v hradeckém Divadle Drak. Od roku 1999 zde působí jako šéf výpravy. Na své začátky ve Strakonících zavzpomínal v rozhovoru pro časopis *Loutkář*: „Potom mě nevzali na střední výtvarnou školu a já začal chodit do strakonického gymnázia. Tam jsem se v 1.C potkal s Ivanem Křešničkou a už to bylo. Hned prázdniny po druháku jsme vyrazili na Loutkářskou Chrudim s *Hacafánem*. To byl nezapomenutelný rok. Rok *Asagaa*, ale hlavně *Edwarda*.¹⁰⁹ Ten patří pořád mezi největší divadelní zážitky mého života! [...] Nemůžu se znovu nevrátit k *Edwardovi* a ke chvíli, kdy se mi na strakonické “Skupovce,, v roce, tuším, 1987 otevřely úplně jiné obzory. A potom jsem měl štěstí na osvícené lidi ve strakonické Radosti. Škoda, že oba Ivanové Křešničkové skončili. To byl základ, který jsem později na DAMU a ještě později v Draku jenom rozvíjel. To byl základ mých raných profesních let.“¹¹⁰

---

¹⁰⁸ HANŽLÍKOVÁ, Eva. Loutkářská Chrudim. *Československý loutkář* 41, 1991, č. 11, s. 243.

¹⁰⁹ *Asagao* byla inscenace Loutkářského souboru z Třeboně a *Edward* Studia „C“ ze Svitav. Obě představení byla na Skupových Strakonících v roce 1987. Svitavské Céčko postoupilo na Loutkářskou Chrudim, na které hrál na Divadelní pouti také soubor Múza.

¹¹⁰ ZÁKOSTELECKÝ, Marek. *Mapování amatérských krajů IV – rozhovory: Pár otázek pro Marka Zákosteleckého*. Loutkář [online]. 21. 9. 2012. [cit. 25. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.loutkar.eu/index.php?id=508>>.

9.5. Dramaturgie

V sedmdesátých a osmdesátých letech soubor pokračoval v orientaci na starší děti i dospělé diváky. Dokazují to inscenace *Kůzlátka a vlk*, *Podivné lásky*, *Žďáchal*, *Žofka*, *perníkovka*, *Faust* nebo *Pták ohnivák a liška Ryška*. Malé děti našly v tomto období uplatnění v dětském souboru Radost, který nejen že hrál především pro ty mladší, ale také jim umožňoval se do divadla aktivně zapojit. Hlavním autorem byl stále Josef Křešnička, jenž v tomto období napsal pro soubor deset her. Co se týče her od cizích autorů, tak převážná část byla od českých a současných tvůrců. Členové souboru si většinou vybírali hry z nabídky nakladatelství Dilia. Podobně na tom byl i dětský soubor, který pracoval především s hrami Josefa Křešničky. Později se v souboru uplatnila i autorka Regina Dlouhá, původně členka dětské Radosti. Mezi další uváděné autory dětských her patřili mimo jiné Miloš Macourek, Alois Mikulka, Jan Alda, Lubomír Feldek nebo František Čečetka. Opět se snížil počet premiér na jednu až dvě za sezónu a to včetně dětského souboru. O jednu premiéru navíc se počet opět navýšil po roce 1986, kdy vznikl mládežnický soubor Múza. O nejvýraznějším dramaturgickém objevu lze hovořit v případě hry Oldřicha Augusty *Ponorka na dvorku*, jinak hrál soubor především aktuální a klasické pohádky.

9.6. Současnost

Současná tvorba není tématem této práce, ale vzhledem k tomu, že soubor dosud působí, považuji za důležité se o ní krátce zmínit. V roce 2010 byla Radost nucena opustit své tehdejší působiště – malý sál Domu kultury. Kvůli naskytnutým technickým problémům se přestěhovala do sálu kulturního zařízení U Mravenčí skály, který souboru poskytlo Městské kulturní středisko Strakonice. V novém sále hraje soubor dodnes. Bohužel jeho konstrukce nedovoluje využití spodových loutek, a proto tvoří většinu současného repertoáru inscenace s marionetami.¹¹¹ Po smrti Josefa

---

¹¹¹ Na druhou stranu věřím, že je možné na jevišti postavit provizorní konstrukci, jež by posloužila i k využití spodových loutek, jako tomu je při Skupových Strakonicích u hostujících souborů, které je takto využívají.

Křešničky soubor přišel nejen o přítele a člena souboru, ale také o hlavního autora her. V současnosti píší nové hry Václav Novák¹¹² a Helena Kolaříková.¹¹³ V roce 2000 ze souboru odešel Ivan Křešnička. Současným principálem je Eva Kalíšková, působící v Radosti od roku 1982.

---

¹¹² Hry *O vodníčku Slzínkovi a vodnické panence Veselušce, Čarodějná škola, O Jakubovi a bílé labuti, Cirkus Ferdinand, O dobré duši.*

¹¹³ Hry *Jak Mecháček s Bedrníčkem potkali housenku, Jak Mecháček s Bedrníčkem neposlechli strýčka, Jak Mecháček s Bedrníčkem zachránili vílu.*

10. Osobnosti

10.1. Josef Křešnička

Josef Křešnička vystudoval střední zemědělskou školu (1953 – 1957), po jejím ukončení získal zaměstnání na zemědělském referátu Okresního národního výboru ve Strakonících. V šedesátých letech působil jako redaktor regionálního týdeníku Naše noviny. V roce 1969 však musel z politických důvodů tuto pozici opustit. Poté pracoval jako krmič prasat v Jednotném zemědělském družstvu (dále JZD) Němčice. V roce 1972 byl v politickém procesu odsouzen na rok a půl odnětí svobody. Po návratu se opět vrátil k práci v JZD, kde zůstal pracovat až do odchodu do důchodu v roce 1995. O dva roky později zemřel násilnou smrtí. K incidentu došlo při potyčce ve strakonické restauraci Bílá růže. Po úderu od protivníka spadl na zem a poranil si spodinu lebeční, poté na následky poranění zemřel.

Josef Křešnička pracoval během svého života především jako publicista. Od roku 1984 působil jako redaktor a od devadesátých let jako šéfredaktor měsíčníku Kulturního spolku Čtení pro lidi. Rovněž přispíval do Československého loutkáře a týdeníku Jiskra, z dětských časopisů do Mateřídoušky a Ohníčku. V roce 1992 se stal zakladatelem Kulturního spolku v Česticích, při kterém o dva roky později vznikl divadelní soubor. Pro tento ochotnický spolek také psal divadelní hry.¹¹⁴ V neposlední řadě působil v souboru Radost, pro který napsal velké množství her pro děti i dospělé. Josef Křešnička byl především dětským autorem, psal básně, povídky i pohádky. Vydány byly jeho dětské knihy *Říkanky celé bílé* (1978) a posmrtně *Dětský rok na vsi* (2004), *Rýmovačky z Pošumaví* (2011) a *Pohádky ze Šumavského Podlesí* (2012). Josef Křešnička také sepsal výroční almanachy souboru Radost, ze kterých číší poetická hravost, se kterou psal většinu svých textů. Pro ilustraci odcituji ukázkou z úvodu almanachu vydaného ke čtyřicátému výročí souboru: „Když už jsi tady, tak pojď dál, ty naše čtyřicítka a nech se ohmatat a zmapovat také – vždyť se to sluší a patří př

---

¹¹⁴ Pro divadelní soubor Kulturního spolku vznikly hry *Podrobná zpráva o loupeživém rytíři Václavu Přechevi z Doubravíc a o rozkotání jeho tvrze léta Páně 1520*, *Horymír*, *Nahořanská rebelie*, *Zazděná paní a Dobrodíneček*.

výročích tak památečních! Zašoupneme si tě do brožurky, ověsíme tě ciframi, to aby se hned vědělo, jaký jsme soubor zasloužilý, loutkářský a starý, a přesto pořád tady, setrvalý víc než stav vody na českých tocích, a dokonce setrvalejší, než dočasnost pobytu armád na dobytém území, jak je dneškem dosvědčeno. Dožili jsme se tě a ty nás vybízíš k oučtování.“¹¹⁵

O tom, jaký byl Josef Křešnička člověk, se rozhovořil Josef Alois Novotný v proslovu proneseném při vzpomínkovém večeru 23. listopadu 1999 v Říši loutek: „Já měl možnost – i čest – provázet ho delší čas při jeho práci, zvěděl jsem leccos o jeho radostech i strastech. [...] Pepík (jak jsme mu všichni říkali) byl charakter. Neprodejný. Snažil se mít vždy rovnou páteř i řeč. [...] Uprostřed všelijakých pitvorných šplhavců, partijských práskačů a poskoků byl nefalešný. Člověk se všemi – jak jinak – i chybami, ale takovými, za které netrpěl nikdo druhý. [...] Kdo by se divil, že si zachoval nevraživost vůči těm, kdo mu pokáleli a zmrzčili život, kdo ho špinili, kdo ho chtěli dirigovat svými blbostmi a příručkovými požadavky. S těmi se nesmířil nikdy. Měl právo být povznesen nad soudruhy, kteří ho zahnali do prasečinců, do chlivů, do studených haluzen, kde si vysloužil nejen bolavý svrab na rukou, ale i na duši. [...] Co se loutkového divadla týče, měl vzor – prvního principála Aloise Křešničku. Jenomže Pepík chtěl také panáky prožít. Rozumět jim, procítit, ujistit se, v čem je jejich čaromoc. V čem může být loutka uctívána a čím je možno ji urážet. Vy, členové strakonické scény, dobře jistě pamatujete, že stačilo říci: Pepíku, napiš! A on to zkoušel. Samozřejmě bylo i dost hlušin v té neustávající produkci. Ale uvědomili jste si někdy, že chcete veselou či křehkou zábavu na člověku, který trojnásob nesl tlak „totáče“? [...] Chci proto hlavně vám ze Strakonic říci na závěrku. Jestliže chcete doopravdy uctít památku kamaráda, nad něhož jste neměli věrnějšího, neopouštějte nic z toho, co on vyznával, nepřestávejte s loutkami, nezrazujte ty své malé diváky...“¹¹⁶

---

¹¹⁵ KŘEŠNIČKA, cit. 40, s. 1.

¹¹⁶ NOVOTNÝ, Josef Alois, *Prosloveno v Říši loutek 23. 11. 1999* [online]. LS Radost [cit. 23. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.lsradost.cz/z-medii-o-souboru/>>.

10.2. Ivan Křešnička

Ivan Křešnička, syn Aloise Křešničky, se v souboru vyskytoval od svých deseti let. Otec ho s sebou brával již na první představení do Oskořinky. Ve svých jednadvaceti letech sám režíroval pohádku *Kůzlátka a vlk*. Jeho první inscenace vyhrála na Skupových Strakonících a dostala se až na Loutkářskou Chrudim. Úspěch pohádky lze samozřejmě přičíst i sestře Marii Křešničkové, která navrhla loutky a veškerou výpravu. Po smrti svého otce převzal soubor a stal se uměleckým vedoucím a hlavním režisérem souboru. Do roku 1989 režíroval osmnáct inscenací v souboru dospělé Radosti a dvanáct v dětském. Do svého odchodu v roce 2000 se stal režisérem dalších čtyř nových pohádek.¹¹⁷ Po sametové revoluci v roce 1989 se hrály především obnovené premiéry, proto byl tak nízký počet nových inscenací. Ivan Křešnička myslel na budoucnost loutkové scény, a proto založil soubor dětský, který vedl patnáct let. Ze souboru vzešly další osobnosti, které se postupně začaly uplatňovat v Radosti. Stejně jako jeho otec i on k divadlu vedl svého syna Ivana Křešničku mladšího, který poté založil svůj mládežnický soubor Múza.

10.3. Jan Moravec

Jan Moravec nepůsobil v souboru Radost příliš dlouho. Členem se stal v první polovině sedmdesátých let a počátkem let osmdesátých soubor se svou manželkou Helenou opustil, především díky časové vytíženosti. Oba dva však pravidelně Radost navštěvovali na výročních setkáních nebo při příležitosti Skupových Strakoníc. V současné době Jan Moravec pracuje jako redaktor a grafik zpravodaje České zbrojovky ve Strakonících. V Radosti se jako výtvarník podílel na inscenacích *Strejček Strach*, *Ponorka na dvorku*, *Loupežnické koření*, *Podivné lásky*, *Žďáchal*, *Žofka*, *perníkovka*, *Faust* a *Hastrmane tatrmane*. *Podivné lásky* také režíroval a spolu s hlavním skladatelem souboru Josefem Hrdinou složil k inscenaci hudbu. Pro soubor rovněž vytvářel programy k inscenacím a propagační plakáty. Na pohádku *Strejček Strach*, kde se poprvé více prosadila jeho snaha o funkčnost a jednoduchost scény,

---

¹¹⁷ *Vodnická pohádka, Tinka, Horymír, Popelka* – všechny hry napsal Josef Křešnička.

navázal inscenací *Ponorka na dvorku*, patřící k nejvýraznějším počínům sedmdesátých let. Jan Moravec plně využil hlavní myšlenku této hry, kterou je dětská fantazie, jež umí přetvořit obyčejné věci na pohádkový příběh. Tu promítl i do výsledné výpravy a loutek. Pracoval hodně s černým divadlem, které bylo pro Radost typicky rozpoznatelným znakem. Ve *Faustovi* černé divadlo skloubil s dobovými dekoracemi, které vytvořil pomocí sisalových provázků, jež lemovaly scénu a vytvářely dojem starobylosti (obrázek 41). Po jeho odchodu ze souboru se výtvarným návrhům věnoval Antonín Ševít a Marie Křešničková, která se výrazněji projevila již v inscenaci *Kůzlátka a vlk*. Později se také uplatňoval mladý Marek Zákostecký. Před ním se o výtvarnou stránku inscenací starala Libuše Voldřichová (rozená Havlová), která již od prvních sezón v Domě kultury prosazovala jednoduchost a dokázala dříve přesytenou scénu prosvětlit a oprostít od všech zbytečných detailů. Libuše Voldřichová i Jan Moravec se snažili o zvýraznění loutky a její animace. Ovšem Jan Moravec více prosazoval různé technické doplňky, jakými byly například funkční loutky ve *Faustovi*, které v sobě měly zabudovaný reproduktor. Jan Moravec také vytvářel návrhy na plakáty a stuhy pro Skupovy Strakonice. V druhé polovině osmdesátých let na festivalu působil rovněž jako předseda přípravného výboru. Věnoval se také natáčení amatérských animovaných filmů, malování a vyřezávání.

11. Skupovy Strakonice

Již od roku 1965 se ve Strakonících koná krajský loutkářský festival Skupovy Strakonice s postupem na Loutkářskou Chrudim. Jihočeská přehlídka se původně pořádala v Týně nad Vltavou, kde je pochován Matěj Kopecký. Odsud byla přesunuta do Strakonice díky iniciativě souboru Radost, ale především kvůli špatným technickým podmínkám tamního divadla. Strakonice mohly nabídnout nový a moderní loutkářský sál a veškeré zázemí pro hostující soubory. Festival byl pojmenován po strakonickém rodákovi Josefu Skupovi. Oficiální souhlas, aby přehlídka nesla jeho jméno, dala Jiřina Skupová. Základní myšlenka festivalu byla hrát moderní a cílevědomé divadlo v duchu Josefa Skupy.

11.1. První ročníky

První ročník Skupových Strakonice proběhl 19. – 23. května 1965. Původně se měl festival konat ve dnech 20. – 23. května dle krajského plánu Soutěže tvořivosti mládeže a pracujících (dále STMP), poté se přípravnému výboru podařilo program vtěsnat do tří dnů (21. – 23. května), ale vzhledem k velkému zájmu škol i veřejnosti byl nakonec program zpátky rozšířen na pět dnů, přičemž tři dny se hrála představení a zbylé dva dny byly určeny k příjezdům a odjezdům účastníků. Tyto zmatky v termínu konání také způsobily, že proběhla dvě oficiální zahájení. Jedno již ve středu 19. května, které uspořádala Radost spolu s předsedkyní přípravného výboru Jiřinou Hulovou, a to druhé proběhlo o den později v režii Ladislava Macha, inspektora pro kulturu a současně předsedu Krajské komise STMP. První ročník měl velkou odezvu, přihlásilo se dva tisíce dvě stě diváků (především dětí), kteří chtěli zhlédnout připravovaná vystoupení. Ani prodloužení termínu však nemohlo uspokojit všechny zájemce. Na festival nakonec dorazilo více než tisíc pět set diváků, pro které sehrálo šest souborů celkem devatenáct vystoupení. Celá přehlídka se nesla v poklidném a přátelském duchu, svědčí o tom i historika dochovaná ve festivalovém zpravodaji. Několik dětí z Dobrušky na Šumavě přijelo na festival až v pátek večer po odpoledních představeních a byly smutné, že už nic nevidí. Naštěstí si v okolí kulturního domu

zrovna hrály děti z loutkářského kroužku Žimutice, které dětem předvedly mimořádné představení poezie Františka Hrubína. Poté se přidaly i děti z loutkového souboru Pohádka a loutkáři z Písku, čímž vytvořili improvizované představení jen proto, aby udělali dětem radost.¹¹⁸ V přátelské atmosféře se nesly i nedělní semináře s tématy Zamyšlení nad loutkovým divadlem jako součástí estetické výchovy dětí pod vedením Ladislava Dvořáka a Úvahy nad posledními 20 lety amatérského loutkářství v Jihočeském kraji s moderátorem Ivanem Pilným. Festivalová představení hodnotila porota ve složení: Ladislav Dvořák (režisér Malého divadla v Českých Budějovicích), Ivan Pilný (ředitel Malého divadla v Českých Budějovicích), Bořivoj Hrnčíř (pracovník Ústředního domu lidové umělecké tvořivosti Praha), Jan Voráček (pracovník Krajského osvětového střediska České Budějovice) Josef Režný (metodik Okresního osvětového domu Strakonice), Josef Toman (inspektor kultury Okresního národního výboru Strakonice) a Jaroslav Reithmayer (metodik z Českých Budějovic).¹¹⁹ Uděleno bylo velké množství cen, diplomů i zvláštních uznání.

Ve Státním okresním archivu Strakonice jsou uchovány zápisy z pěti schůzí přípravného výboru krajského loutkářského festivalu z roku 1965. Pořadatelem festivalu bylo oficiálně krajské kulturní středisko, městský národní výbor a další okresní a krajské organizace. Organizátory byli především členové souboru Radost (Alois Křešnička, Josef Křešnička, Ivan Křešnička, Libuše Havlová, Vladimír Kostěnek, Ema Kostěncová, Václav Smrčka), dále Josef Režný, Jan Voráček a Jiřina Hulová. Hostující soubory měly zajištěno a hrazeno stravu i ubytování. Po příjezdu do Strakonice byl každý soubor oficiálně přivítán. Rovněž bylo stanoveno, že Skupovy Strakonice budou krajskou přehlídkou každý lichý rok a v sudých letech bude krajský festival střídavě na různých místech kraje. V rámci jedné ze schůzí konané 15. dubna 1965 byly předkládány zástupci okresů zprávy o situaci loutkových souborů v Jihočeském kraji a jejich vhodnosti pro účast na krajském loutkářském festivalu:

„Okres České Budějovice: Loutkářství opomíjeno, drží se Borovany, v Lišově se chopili loutkového divadla mládežníci a děti – pro krajský loutkový festival to zatím není, snad v příštím roce. Trhové Sviny budou hrát na okresní přehlídce. Soubor ZDŠ

---

¹¹⁸ *Mobilizace*. I. Skupovy Strakonice Zpravodaj 1965, č. 4, s. 3. Archiv souboru Radost.

¹¹⁹ *Porota*. I. Skupovy Strakonice Zpravodaj 1965, č. 5, s. 3. Archiv souboru Radost. Aktuální pozice uvádím tak, jak byly popsány ve zpravodaji.

Žimutice má pro festival připraveno pásmo Hrubínových veršů. Pracují ještě další drobné soubory.

Okres Tábor: Okresní přehlídka bude v Sezimově Ústí 24. – 25. dubna 1965, vystoupí čtyři soubory.

Okres Písek: Uskutečnilo se výměnné představení souboru Radost ze Strakonic v Závodním klubu Jitex Písek.

Okres Pelhřimov: Nemocnost a potíže souboru v Zálesí nedovolují jeho účast na festivalu.

Okres Strakonice: Okresní přehlídka nebude, protože bude krajská přehlídka. Pracují tři soubory dospělých a jeden dětský.

Ostatní okresy: V Třeboni soubor pracuje, avšak stále reprízuje starý repertoár, již 111 repríz jednoho představení. Nezúčastní se přehlídky, specifické problémy souboru. Horší je situace v Českém Krumlově a v Prachaticích, v těchto okresech jsou požadavky organizátorů na loutková představení, ale nejsou soubory. [...] V Týně nad Vltavou zatím nepracují.¹²⁰

Z těchto údajů lze vyčíst nejen stav amatérského loutkářství v dané době a lokalitě, ale také způsob výběru souborů na krajský festival. V některých okresech se konaly okresní přehlídky, jinde byly dané soubory vybrány dopředu, především díky jejich dlouhé tradici a ověřenosti, jako například v Písku a ve Strakonících. Loutkový soubor Jitex Písek v roce 1965 slavil třicet pět let od svého založení a soubor Radost patnáct let.

II. Skupovy Strakonice proběhly jako okresní přehlídka s přihlášenými soubory z Volyně, Malenic, Vodňan, Blatné, Volenic a Strakonic. Vybrány byly tři soubory: Radost Strakonice, Pohádka ZDŠ Čelakovského Strakonice a pionýrský soubor Tesla Blatná. Festivalu se také zúčastnily dva hostující soubory z Rokycan a Kraslic. Organizace zůstala stejná jako předešlý rok. Výjimkou bylo místo konání představení, které se přesunulo z malého sálu kulturního domu do sálu velkého, na němž byla postavena konstrukce zapůjčená Malým divadlem z Českých Budějovic. Tím pádem jednotlivá představení mohlo zhlédnout více diváků.

---

¹²⁰ Nezpracovaný fond, Okresní národní výbor Strakonice, zápisy ze schůzí z roku 1965, karton Skupovy Strakonice.

Třetí ročník Skupových Strakonice měl i symbolický význam, protože byl pořádán ve stejném roce, kdy Strakonice slavily šestisté výročí od založení města. Poprvé se také udílel putovní pohár města Strakonice, získal ho soubor Radost za inscenaci *Zlatovláska*. Festivalu se zúčastnila i Jiřina Skupová a do pamětní knihy Radosti provedla zápis k upomínce III. Skupových Strakonice ve znění: „Srdečně přeji si, aby odtud vyšel další Josef Skupa.“¹²¹ Celá přehlídka trvala pět dní, během kterých se vystřídalo šest souborů soutěžních a tři hostující. Festival zahájilo pražské Divadlo Spejbla a Hurvínka s představením *Hurvínek a kouzelná rachejtle*. Hostem přehlídky byl také Erik Kolár a v porotě zasedli Miroslav Česal a Bořivoj Hrnčíř.

V roce 1968 se festival konal opět jako okresní a hlavní problém měl s obsazením soutěžících souborů. Zúčastnili se ho jen dva účastníci - Radost Strakonice a loutkový soubor Jednotného závodního klubu Bechyně. Zásadním problémem byla špatná finanční situace a organizační zmatky v okresní komisi Zájmové umělecké činnosti. Celá přehlídka tak proběhla během jediného dne a na Loutkářskou Chrudim bylo doporučeno představení *Toman a lesní panna* souboru Radost. Výběr provedla ústřední výběrová komise Loutkářské Chrudimi. Vzhledem k nízkému počtu účastníků nebyl udělen putovní pohár, který tak zůstal v držení souboru Radost.

Další rok se Skupovy Strakonice nekonaly a pátý ročník byl proto přesunut až na rok 1970. Důvodem byly zajisté politické změny, které se udály v srpnu 1968. Josef Křešnička napsal v roce 1969 do *Československého loutkáře* článek s názvem *Skupovy Strakonice 1970 pod praporkem nezávislosti*, ve kterém popisuje důvody nekonání přehlídky: „Použijeme-li řeči, jakou se obvykle mluví na poli politickém, řekli bychom, že v zasvěcených kruzích se hovoří o úpadku jihočeského loutkářství. [...] Zasvěcené kruhy by však musely vydat zasvěcenou zprávu o stavu jihočeského loutkářství, aby mohly jeho úpadek bezpečně konstatovat. Taková zpráva neexistuje, takže vyhlášení nějakého úpadku by bylo počinem neseriózním. [...] Nutno si říci, že věc takto postavená v souvislosti se Skupovými Strakonicemi je pouhým chatrným argumentem, nedostatečnou zástěrkou, která má zakrýt jiný druh impotence – totiž

---

¹²¹ Fotokopie zápisu z pamětní knihy uložena v Muzeu středního Pootaví Strakonice.

organizační...“¹²² V závěru článku informuje o tom, že příští ročník Skupových Strakonic má být přehlídkou nesoutěžní a nezávislou na jakýchkoliv institučních orgánech. V almanachu z roku 1990 se Josef Křešnička k tomuto článku zpětně vyjádřil slovy: „Novinářskou kachnou se stala i informace v Československém loutkáři z roku 1968. Je obsažena v titulku článku – Skupovy Strakonice pod praporkem nezávislosti – příjezd cizokrajné obrněné vozby tento záměr převexloval a místo praporku nezávislosti nechal zavlát praporku normalizace.“¹²³ Tím jen stvrdil problémy, které v té době pocítila většina divadelníků.

11.2. Sedmdesátá léta

Po roční pauze se Skupovy Strakonice konaly opět ve Strakonících po dobu pěti dnů, ale tentokrát byly koncipovány jako nesoutěžní přehlídka. Účastnilo se osm souborů z celého Jihočeského kraje, včetně dvou souborů z Ústeckého a Olomouckého kraje (Drápek z Ústí nad Labem a Žabáci ze Šumperka). Po dobu konání festivalu byla v hale Domu kultury instalována výstava dětských obrázků s tématem To je má vlast a výstava fotografií fotoamatérů. Křišťálový putovní pohár získal do trvalého držení soubor Radost jako výraz uznání za reprezentaci města a organizátorskou činnost v rámci festivalu.

Některé další ročníky Skupových Strakonic proběhly jako nesoutěžní festival s oceněním za individuální výkony jednotlivců. Následně zmíním již jen ty ročníky, ke kterým se dochovaly materiály nebo jsou něčím významné či netradiční.

Osmý ročník Skupových Strakonic byl obohacen o jeden den přehlídky, který byl věnován pouze loutkovým souborům učitelek mateřských škol. Byla tak založena nová tradice zaměřující se na dětské amatérské soubory. Vystoupily soubory z Jablonce nad Nisou, Litoměřic, Berouna, Sedlice i strakonická Mašle. Na přehlídce byly opět loutkářské semináře s tématy Využití loutek v mateřských školách a družinách ZDŠ pod vedením Drahomíry Pražákové z ústeckého Drápků a Práce

---

¹²² KŘEŠNIČKA, Josef. Skupovy Strakonice 1970 pod praporkem nezávislosti. *Československý loutkář* 19, 1969, č. 6, s. 120.

¹²³ KŘEŠNIČKA, cit. 40, s. 10.

režiséra na loutkovém divadle s Ivanem Pilným z Malého divadla v Českých Budějovicích.

Předsedou poroty XI. Skupových Strakoníc byl Ivan Pilný, který na závěrečném večírku vznesl kritiku na zastaralý loutkový sál souboru Radost, ve kterém se přehlídka konala. Po patnácti letech provozu bylo znát již jisté opotřebení sálu a také samotné soubory při svých vystoupeních potřebovaly lepší technické zázemí. Pořadatelé se začali obávat, že by mohla být přehlídka přesunuta do jiného města, tak jak se stalo kvůli špatným technickým podmínkám v Týně nad Vltavou. Tato námitka se také řešila na schůzi konané po skončení festivalu, na níž byla navržena kompletní přestavba jeviště v Domě kultury. O tři roky později byla výstavba skutečně zahájena, jak zmiňuji podrobněji v závěru kapitoly Nová generace. Tento rok se také objevily organizační problémy týkající se ubytování hostů, které vznikly díky změně termínu konání přehlídky, konkrétně jejího přesunutí o týden dříve. Tyto problémy nakonec vyřešili někteří členové souboru Radost, kteří hosty festivalu ubytovali u sebe doma. Festivalu se zúčastnila i výběrová porota na Loutkářskou Chrudim, na níž byly doporučeny dva soubory - Radost s *Ponorkou na dvorku* a Ladováček ze Soběslavi s *Kocourem Chlubílkem*. Chrudimská porota ve složení Bořivoje Hrnčíře a Věry Blažkové nakonec vybrala strakonický soubor.

Následující ročník měl podobné potíže jako ten předchozí. Festival musel být z tradičního květnového termínu přeložen na začátek dubna, a to z toho důvodu, že výběr na celostátní přehlídku musel být ukončen již v polovině dubna. Opět byly problémy s ubytováním, protože nebyl v provozu hotel Bílý vlk, který dosud hosty ubytoval. A stejně jako předchozí ročník i tento se objevily stížnosti kvůli stavu jeviště, na němž se přehlídka odehrávala. V porotě byl již tradičně Ivan Pilný, Lubor Friedrich, Bořivoj Hrnčíř a tento rok přijal účast i Josef Alois Novotný. Doporučení na Loutkářskou Chrudim a putovní pohár získal soubor Nitka z Písku s inscenací Mileny Markové *Pohádka o zlaté kuličce*.

Rok 1979 byl zároveň padesátým výročí založení loutkářské organizace UNIMA. Na jeho oslavu byla na XIV. Skupových Strakonících instalována výstava výtvarníka Jana Moravce, keramičky Blanky Žemličkové a řezbáře Jiřího Říhy.

Vzhledem ke změnám, které se odehrály během sedmdesátých let, zmíním na závěr aktuální složení pořadatelů, kteří se na Skupových Strakonících podíleli.

V závorkách uvádím konkrétní zástupce a členy přípravného výboru. Byli jimi Okresní národní výbor – odbor kultury ve Strakonících (Marie Šubrtová), Městský národní výbor ve Strakonících, Krajské kulturní středisko v Českých Budějovicích (Jiří Pokorný), Městské kulturní středisko ve Strakonících (Václav Havlík), Krajský a Okresní výbor socialistického svazu mládeže v Českých Budějovicích a ve Strakonících (Vladimír Vrkoč), Okresní kulturní středisko ve Strakonících (Jaroslav Kubeš, Václav Loužný, Jarmila Marková), Dům kultury ve Strakonících (Vladimír Juško), Sdružení amatérských loutkářů SČDO ve Strakonících¹²⁴ (Josef Hejtmánek) a Loutková scéna Radost (Ivan Křešnička). Tyto instituce poskytovaly především záštitu a finanční podporu, například Dům kultury v jednom roce požadoval za konání přehlídky ve svých prostorech nájemné, ale později od něj opustil a stal se jedním z pořadatelů. Pokud se však jedná o organizaci přehlídky, tak na té se podílelo velké množství lidí včetně všech členů souboru Radost. Do konce osmdesátých let zůstala pořadatelská i organizační struktura bez větších změn.

11.3. Osmdesátá léta

Jak již bylo zmíněno, v září 1979 započala přestavba loutkové scény v kulturním domě. Z toho důvodu se následující rok XV. Skupovy Strakonice konaly v malém sále Domu kultury. Během festivalu se vyskytly některé organizační problémy, například byly pozdě vytištěny a rozeslány programy a také byla slabá propagace přehlídky. Rovněž na slavnostním vyhodnocení celého festivalu a na udílení cen se nedostavil nikdo z porotců. K tomu ještě přibyly horší provozní podmínky kulturního domu, které museli hosté festivalu akceptovat. Díky těmto problémům a také skutečnosti, že následující rok se měl přestavovat i malý sál, se o konání dalšího ročníku přehlídky vedly dlouhé diskuze. Také se uvažovalo o jeho přesunutí do jiného

---

¹²⁴ Svaz českých divadelních ochotníků vznikl v roce 1969. Původně šlo o organizaci pouze ochotnickou, loutkáři chtěli založit samostatnou instituci, ale nakonec se spojili s ochotníky. Došlo k tomu 2. 12. 1972, kdy uvnitř SČDO byla vytvořena Skupina amatérských loutkářů (SAL). Viz SLUNEČKO, Petr. *Zpravodaj 15. ročníku krajské přehlídky loutkářských souborů Jihočeského kraje Skupovy Strakonice*. Strakonice: Okresní kulturní středisko Strakonice, 1980. Archiv souboru Radost.

okresního města. Josef Křešnička, pravděpodobně z recese, v Československém loutkáři navrhl I. Kašperské Hory.¹²⁵

Následující rok proběhl již ve zcela zrestaurovaném velkém sále Domu kultury. Také většinu organizačních problémů vyřešilo zkrácení festivalu z původních pěti dnů (většinou pondělí až pátek) na tři (pátek, sobota, neděle). Společně s touto změnou se také upravila koncepce celého festivalu. Všechny účinkující soubory měly na přehlídce zůstat po celou dobu, zhlédnout veškerá představení a tím si udělat přehled nejen o koncepci festivalu, ale také o dalších souborech v kraji. Šlo tedy především o setkání loutkářů. Většina soborů přijala tyto změny velmi pozitivně, pouze soubor Nitka z Písku odjel ze Strakonice dříve, než bylo původně plánováno. Na festival opět zavítaly učitelky z mateřských školek a Loutkový soubor učitelek MŠ České Budějovice byl doporučen pro Loutkářskou Chrudim se svojí pohádkou Milana Pavlíka *Tři sněhuláci*.

Od roku 1987 měli zástupci vystupujících souborů možnost zúčastnit se interních debat poroty. Pro soubory se tato zkušenost ukázala jako velmi přínosná, dostaly příležitost ihned reagovat na výtky i pochvaly. Následující rok se praxe ještě prohloubila, když porota poprvé nediskutovala o jednotlivých představeních v soukromí, ale šla se svými názory rovnou do veřejné diskuze. Pro porotu to bylo sice náročné, ale pro soubory šlo o velmi pozitivní formu hodnocení oproti obyčejné praxi sdělení verdiktu poroty, jako tomu bylo dříve. Mimo již výše zmíněné porotce na festival zavítali například Jan Dvořák z Divadla Drak (1984), Vojtěch Cinybulk (1978), František Sokol z Naivního divadla Liberec (1978, 1979), Otto Rödl (1976), Luděk Richter (1986, 1987) nebo Karel Šefrna ze svitavského Céčka (1986, 1987).¹²⁶

Součástí Skupových Strakonice také byly individuální výstupy s loutkami, kterých se účastnili členové jednotlivých souborů. Tyto scénky se většinou hodnotily velmi pozitivně a jednalo se o zpestření festivalu, které zároveň umožňovalo jednotlivým členům sebe prezentaci na veřejnosti. Ještě se zmíním o zpravodaji Skupových Strakonice, jenž zpočátku vycházel každý den s informacemi aktuálními komentujícími dění na festivalu, popřípadě s recenzemi jednotlivých vystoupení.

---

¹²⁵ KŘEŠNIČKA, Josef. Kde budou příště Skupovy Strakonice?. *Československý loutkář* 30, 1980, č. 3, s. 69.

¹²⁶ V závorce uvádím rok jejich účasti na festivalu.

Později se však jeho forma změnila do programové brožury, která byla tištěna ještě před zahájením festivalu, obsahující pouze všeobecné informace, předem zaslané údaje o představeních a souborech. Od dvacátého ročníku se forma zpravodaje změnila na obyčejné desky s vloženými informacemi o představeních. Přestože byly stále nazývány zpravodajem, aktuální informace o dění na festivalu postrádaly.

Co se týče účasti kromě souboru Radost, který se zúčastnil Skupových Strakonic každý rok, vyjma roku 1989, kdy se zúčastnil pouze dětský soubor, byl nejčastějším účastníkem loutkový soubor Nitka Písek navazující na tradici loutkového souboru Jitex Písek. Soubor Nitka vystupoval na přehlídce desetkrát a Loutkový soubor Jitex šestkrát. Jedenáctkrát se zúčastnil loutkářský soubor Sboru dobrovolných hasičů Jiskra Borovany. Soubor Ladováček ze Soběslavi se zúčastnil devětkrát a Loutkový soubor Kovosvit – Silon Sezimovo Ústí osmkrát. Jeho členové založili v roce 1981 soubor Nehajanky, který vystupoval na přehlídce pětkrát. Dalšími častými soutěžícími byly soubory z Bechyně - Duha, Tatrmani a Sklíčko z Chlumu u Třeboně. Mezi hosty se nejčastěji objevily soubory Drápek z Ústí nad Labem, Loutkářský soubor z Rokycan a také svitavské „Céčko“, za dětské soubory to byla strakonická Mašle a dětský soubor Radost. Z profesionálních divadel potom pětkrát na festivalu hostovalo Malé divadlo z Českých Budějovic, jehož tehdejší ředitel Ivan Pilný byl stálým účastníkem poroty a zároveň členem přípravného výboru. Kompletní tabulku účastníků Skupových Strakonic přikládám v přílohách.

12. Shrnutí

Loutková scéna Radost ve Strakonících prošla od svého vzniku v roce 1950 výrazným vývojem. V padesátých letech, kdy byla její stálá scéna v Oskořince a poté v sále U Lišků, se zaměřovala především na klasické pohádky a hrála představení zejména s marionetami. Jedním z důvodů byly možnosti daných sálů. V Oskořince se nacházela jen jedna vodicí lávka a hrálo se s darovanými marionetami, které soubor obdržel od okresní nemocenské pojišťovny. U Lišků již byly k dispozici dvě vodicí lávky a konstrukce jeviště dovolovala také využití spodových loutek, přesto stále zůstávaly využívány především marionety. Soubor se snažil o vytvoření vlastního stylu, který spočíval v bohatě zdobených kostýmech, scéně vyplněné mnoha kulisami a dekoracemi přesně popisujícími místo dění. Zlomový moment pro Radost nastal po prvním neúspěchu na přehlídce v Týně nad Vltavou souvisejícím s inscenací *Rusalky*. Festivalová kritika tohoto nastudování libreta měla na soubor zprvu fatální následky. Uvažovalo se dokonce i o jeho rozpuštění, avšak díky iniciativě Aloise Křešničky a jeho vlivu na členy se soubor nakonec rozhodl k opačnému kroku a zcela přehodnotil své dosavadní směřování. Novým podnětem bylo také stěhování do moderního sálu Domu kultury. Zcela jistě tento přerod rovněž souvisel s aktuální orientací loutkového divadla, které začalo v šedesátých letech směřovat k nové poetice a vzdávalo se popisnosti na jevišti. Loutkový sál v kulturním domě ve Strakonících také souboru nabídl možnost využít všechny druhy loutek s různými způsoby vedení.

Svůj vlastní styl poté scéna Radost našla v inscenacích, které vznikly v přidruženém divadle malých forem. Objev černého a luminiscenčního divadla ukázal souboru cestu, kterou se vydat, cestu experimentů. *Barevné pohádky* a *Toman a lesní panna* už byly jen vyvrcholením několika měsíčního zkoušení a pokusů s luminiscenčními barvami. Koncem šedesátých let již byly inscenace Radosti zcela rozeznatelné od jiných divadel. Soubor se vyznačoval především poetickými texty Josefa Křešničky v kombinaci s jednoduchými loutkami a luminiscencí. Převážnou většinu loutek si vyráběli členové sami. Typickým způsobem výroby bylo kaširování na polystyren ve spojení s různými materiály, například tylem nebo plyšem, popřípadě loutky kombinované se dřevem a epoxidovou pryskyřicí. Velký důraz byl kladen také na hudební složku jednotlivých inscenací. Od roku 1964 psal hudbu pro soubor

skladatel Josef Hrdina. Souboru se postupně dostávalo uznání i od profesionálních loutkářů nejen v Čechách, ale také v zahraničí, za všechny jmenujme především Sergeje Obrazcova, který na festivalu v Békéscsabě vyjádřil svůj obdiv k inscenaci *Toman a lesní panna*.

Sedmdesátá a osmdesátá léta se vyznačovala příchodem nových mladých osobností. Soubor převzal po Aloisi Křešničkovi syn Ivan Křešnička a spolu s ostatními členy vytvořil několik výrazných inscenací. Také Jan Moravec vnesl dosouboru nový tvůrčí záměr, který vyvrcholil v inscenaci *Ponorka na dvorku*. Radost se rovněž začala výrazněji orientovat na dospělé publikum. Tyto tituly však zůstaly spíše v rovině experimentů, přestože vždy přicházely s novými nápady. Příkladem může být *Pták Ohnivák a liška Ryška*, kde byla forma dramatické výchovy využita s dospělými herci.

Významnou základnu tvořily také přidružené soubory fungující při scéně Radost. Krátké působení měl dětský soubor Pohádka vedený Josefem Křešničkou a využívající především dětského výtvarného umění. Oproti tomu pozdější dětský soubor Radost již zcela naplnil předpoklady pro dramatickou výchovu, nejen jako didaktického zaměření, ale také jako účelnou formu vzniku inscenace v dětském divadle. Jistý výchovný motiv byl zachován především díky metodičce Haně Budínské, ale vedoucí Ivan Křešnička se snažil převážně o plnohodnotné divadelní výstupy. Mládežnický soubor C. K. Theatr Múza Radost zase umožnil dospívajícím členům z dětského souboru vlastní platformu studentského divadla. Přestože se většina členů mládežnického a dětského souboru divadlu v dospělosti již nevěnovala, z Múzy vzešla i taková osobnost, jakou byl Marek Zákostelecký.

Radost je souborem hrajícím především pro dětské diváky, v současnosti jej navštěvují převážně děti předškolního věku. V období své zlaté éry (konec šedesátých let až první polovina let osmdesátých) se však orientoval i na starší publikum a tomu byla přizpůsobena také dramaturgie. Stále se hrály klasické české pohádky, ale objevily se i tituly s cílem pobavit diváky dospělé. Výhodou Radosti byl vlastní autor her Josef Křešnička, který dotvářel svými poetickými texty stylizační jednotu celého souboru.

13. Závěr

Primárním cílem této práce bylo zmapování činnosti souboru Radost ve Strakonících, kterému se doposud žádná jiná studie nevěnovala. Bádání bylo znesnadněno ztrátou kroniky a rovněž absencí fotografií či popisů některých inscenací, proto jsem byla nucena první část textu strukturovat do chronologického výkladu, vycházejícího převážně z dochovaného rukopisu Přehled činnosti loutkové scény Radost. Pozdější období působení souboru jsem již mohla rozčlenit na jednotlivé etapy vývoje se zaměřením na dramaturgii, významné osobnosti či přidružené soubory. V rozvoji souboru Radost lze spatřit vývojové tendence, které byly typické pro většinu amatérských loutkových souborů v daném období. V práci jsem jednotlivé momenty komparovala s dobovými situacemi a tím jsem se snažila vytvořit ucelený obraz jihočeského amatérského loutkářství, byť představovaný na jediném souboru.

Scéna Radost se v období od konce šedesátých let až do počátku let osmdesátých řadila k nejvýznamnějším amatérským loutkovým souborům v jižních Čechách. Dokládají to četná vítězství na krajském loutkovém festivalu Skupovy Strakonice, ale také ocenění na Loutkářské Chrudimi. Díky výraznému výtvarnému ztvárnění svých inscenací, především ve spojení černého divadla s luminiscencí, se Radost také stala inspirací pro některé další loutkové soubory. Černé luminiscenční divadlo bylo prvně využito v Divadle Spejbla a Hurvínka,¹²⁷ ale na amatérské scéně se objevilo poprvé právě ve strakonické Radosti. Členové souboru dlouho experimentovali, než našli vhodně použitelné prostředky, a luminiscence využívaná Radostí dopomohla k všeobecnému rozvoji této techniky. Ivan Křešnička za tento přínos obdržel na Loutkářské Chrudimi ocenění za „objevnou techniku luminiscenčního divadla využitelnou pro profesionální scény“.

Největším limitem při vzniku této práce se ukázala snaha o rekonstrukci jednotlivých inscenací. Vzhledem k tomu, že k masovému rozšíření filmové techniky do domácností došlo až koncem devadesátých let, se ze zkoumaného období nezachoval žádný záznam představení. Byla jsem odkázána pouze na dochované

---

¹²⁷ Počátky černého divadla jsou spojeny především s tvůrčí skupinou Salamandr v Divadle Spejbla a Hurvínka. A s osobnostmi Josefem a Hanou Lamkovými, Jiřím Sncem a Františkem Kratochvílem.

fotografie, loutky či krátké popisy v periodikách a vzpomínky pamětníků. K některým inscenacím však bylo dochováno více těchto pramenů, a proto byla jejich rekonstrukce alespoň zčásti možná.

Samostatná kapitola práce je věnovaná festivalu Skupovy Strakonice, který vytváří pro jihočeské soubory místo pro reflexi jejich dovedností. Zachytila jsem především organizační strukturu a vývoj této přehlídky. Zpočátku se jednalo střídavě o krajský a okresní festival trvajících pět až šest dní, který měl sloužit především samotným souborům ke sdělování nových informací a diskuzi nad jednotlivými představeními. Později se festival zredukoval na tři dny a v této podobě trvá dodnes. Strakonice se tak každým rokem stávají dějištěm loutkářského soustředění, za což vděčí právě Radosti, která tuto přehlídku iniciovala a zároveň se dlouhá léta stará o její organizaci.

Důležitou součástí této práce se stal soupis premiér, jenž přinesl podrobnou představu o vývoji dramaturgie souboru a rovněž seznam všech účastníků a hostů festivalu Skupovy Strakonice, který částečně vypovídá o tehdejšímu stavu jihočeských amatérských loutkářů. V přílohách dále přikládám fotografie z jednotlivých představení a fotografie loutek, jež přináší informace o výtvarné stránce souboru, a rovněž reprezentují vývoj loutkové scény Radost v letech 1950 – 1989.

14. Prameny

Archivní fondy

Archiv souboru Radost – U Mravenčí skály, Dům kultury Strakonice

HAVLOVÁ, Ema. *Přehled činnosti loutkového souboru Radost*. Rukopis. Archiv souboru Radost.

Kniha soupisu představení. Rukopis. Archiv souboru Radost.

KŘEŠNIČKA, Josef, REŽNÝ, Josef. *Papírová Čepice – Die Papiermutze*. Strojopis. 8 s.

Fotografie, ocenění, rukopisy, plakáty, korespondence, zpravodaje z festivalů, katalogy přehlídek, programy festivalů, programy k inscenacím, plakety, pohledy, novoroční přání.

Soukromý archiv Víta Matase - Plzeň

Fotografie (cca 130 kusů), diplomy, rukopisy, novinové články – převážně z období padesátých a šedesátých let.

Státní okresní archiv Strakonice

Nezpracovaný fond, Městský národní výbor Strakonice, karton č. 204. (Zápisy ze schůzí z let 1975 – 1982).

Nezpracovaný fond, Okresní národní výbor Strakonice, karton Skupovy Strakonice. (Zápisy ze schůzí z roku 1965).

Fond Archiv města Strakonice. *Kronika města Strakonice 1927–1945 (1950)*, kniha č. 105.

Kronika města Strakonice 1952 – 1956. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW: <<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&lang=cs&doctree=1kjosqca&id=90012>>.

Kronika města Strakonice 1956 – 1967. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&lang=cs&doctree=1kjossqcb&id=90013>>.

Kronika města Strakonice 1967 – 1968. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=3&lang=cs&doctree=1kjossqcc&id=90014>>.

Kronika města Strakonice 1967 – 1970. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjossqcd&id=90015>>.

Kronika města Strakonice 1971 – 1973. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjossqce&id=90016>>.

Kronika města Strakonice 1973 – 1974. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjossqcf&id=90017>>.

Kronika města Strakonice 1975. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjossqcg&id=90139>>.

Kronika města Strakonice 1976. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjossqch&id=90140>>.

Kronika města Strakonice 1977. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjossqcI&id=90141>>.

Kronika města Strakonice 1978. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjossqci&id=90142>>.

Kronika města Strakonice 1979. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjossqcJ&id=90143>>.

Kronika města Strakonice 1980. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW:
<<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjossqcj&id=90144>>.

Kronika města Strakonice 1980 – 1989. [online] [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné na WWW: <<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kjosqda&id=90145>>.

Muzeum středního Pootaví Strakonice

42 loutek (převážně z období sedmdesátých a osmdesátých let), fotografie, plakáty, programy Skupových Strakonice.

Vědecká knihovna v Českých Budějovicích

Festival – Zpravodaj 4. loutkářského festivalu v Týně nad Vltavou. Týn nad Vltavou. 8. 6. 1961. č. 5.

Audionahrávky

Záznam rozhovoru s Jaroslavou Jílkovou, narozenou 1953, členkou souboru Radost od roku 1970 s přestávkami až dosud. Zvukový záznam učiněn na diktafon 9. 11. 2013 ve Strakonících. Archiv autorky.

Záznam rozhovoru s Ivanem Křešničkou, narozeným 1939, synem Aloise Křešničky, zakladatele souboru Radost. Zvukový záznam učiněn na diktafon 10. 3. 2014 ve Strakonících. Archiv autorky.

Záznam rozhovoru s Martou Novákovou, narozenou 1950, členkou souboru Radost v letech 1958 – 1968. Zvukový záznam učiněn na diktafon 9. 3. 2014 ve Strakonících. Archiv autorky.

Noviny

Naše noviny

1950 – 1989 (týdeník)

Vydavatel: České závody motocyklové n. p. Strakonice

Strakonický budovatel

1950 – 1960 (týdeník)

Vydavatel: ONV zemědělský odbor Strakonice

Jiskra

1960 – 1967 (týdeník)

Vydavatel: Okresní výbor KSČ a rada ONV ve Strakonících

Budovatel

1987 – 1989 (týdeník)

Vydavatel: OV KSČ a ONV ve Strakonících

Jihočeská pravda

1966 (deník)

Vydavatel: Krajský výbor KSČ

Rudé právo

1968 (deník)

Vydavatel: Ústřední výbor KSČ

Časopisy

Amatérská scéna

1988 – 1990 (měsíčník)

Vydavatel: Informační a poradenské středisko pro místní kulturu

Československý loutkář

1951 – 1991 (měsíčník)

Vydavatel: Ministerstvo školství a kultury v nakladatelství Orbis

Kulturní kalendář Strakonice

1958 – 1959 (měsíčník)

Vydavatel: Osvětová beseda Strakonice

Strakonice: Kultura, historie, vlastivěda

1967 (měsíčník)

Vydavatel: Městský národní výbor Strakonice

Květy

1968 (týdeník)

Vydavatel: Rudé právo ÚV KSČ

Almanachy

50 let Radosti s Radostí 1950 – 2000. Strakonice: Loutková scéna Radost, 2000.

KŘEŠNIČKA, Josef aj. *Zpráva o stavu Radosti 1950 – 1985*. Strakonice: ZK ROH ČZM Strakonice, 1985.

KŘEŠNIČKA, Josef aj. *Dvacet let Radosti*. Strakonice: Dům kultury Strakonice, 1970.

KŘEŠNIČKA, Josef aj. *25 let loutkové scény Radost*. Strakonice: Dům kultury Strakonice, 1975.

KŘEŠNIČKA, Josef aj. *30 let Radosti*. Strakonice: Dům kultury Strakonice, 1980.

KŘEŠNIČKA, Josef aj. *Příliš krátká čtyřicítka 1950 - 1990*. Strakonice: DK ČZ Strakonice, 1990.

Internet

Databáze českého amatérského divadla. *Osobnosti: MAJEROVÁ, Jarmila* [online]. [cit. 8. 3. 2014]. Dostupné z WWW:

<<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=osobnost&id=2860>>.

Databáze českého amatérského divadla. *Ročníky přehlídek: Hronov, Jiráskův Hronov* [online]. [cit. 5. 3. 2014]. Dostupné z WWW:

<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=prehlicka_rocnik&id=36>.

Databáze českého amatérského divadla. *Ročníky přehlídek: Písek, Šrámkův Písek* [online]. [cit. 11. 3. 2014]. Dostupné z WWW:

<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=prehlicka_rocnik&id=906>.

HANKOVEC, Milan. *Excerptce z různých pramenů SOkA atp. II. díl.* [online]. Databáze českého amatérského divadla. [cit. 8. 3. 2014]. Dostupné z WWW:

<<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=5399>>.

HANKOVEC, Milan. *Excerptce z různých pramenů SOkA atp. I. díl.* [online]. Databáze českého amatérského divadla. [cit. 8. 3. 2014]. Dostupné z WWW:

<<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=5398>>.

NOVOTNÝ, Josef Alois, *Prosloveno v Říši loutek 23. 11. 1999* [online]. LS Radost [cit. 23. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.lsradost.cz/z-medii-o-souboru/>>.

PUČELÍK, Petr. 29. 3. 2010. *Divadlo ho dostalo, vrátilo mu oči dítěte* [online]. Strakonický deník [cit. 5. 3. 2014]. Dostupné z WWW:

<http://strakonicky.denik.cz/kultura_region/st_20100329_pruner_loutky.html>.

ZÁKOSTELECKÝ, Marek. *Mapování amatérských krajů IV – rozhovory: Pár otázek pro Marka Zákosteleckého.* Loutkář [online]. 21. 9. 2012. [cit. 25. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.loutkar.eu/index.php?id=508>>.

www.amaterskedivadlo.cz

www.lsradost.cz

15. Literatura

CÍSAŘ, Jan aj. *Cesty českého amatérského divadla*. 1. vyd. Praha: IPOS - Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1998. ISBN 80-7068-129-2.

FROHLICH, Jiří, ŠILHANOVÁ, Jana. *Loutky*. Strakonice: Muzeum středního Pootaví, 1984.

HANKOVEC, Milan. Dějiny ochotnického divadla ve Strakonících. In PARKOSOVÁ, Ivana (ed.). *Strakonice: vlastivědný sborník – Kapitoly ze společenského života*. 1. vyd. Strakonice: Městský úřad, 2003, s. 245-272. ISBN 80-239-1640-8.

HANKOVEC, Milan. *Významní rodáci Strakonicka*. 1. vyd. Strakonice: Milan Hankovec vlastním nákladem, 2005. 433 s. ISBN 80-239-6370-8.

JUST, Vladimír. *Divadlo v totalitním systému*. 1. vyd. Praha: Academia, 2010. 680 s. ISBN 978-80-200-1720-8.

MALÍK, Jan. *Úsměvy dřevěné Thálie*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1965. 347 s.

MARADOVÁ, Pavla. Divadelníci z Čestic hrají pro radost sobě i divákům. *Týdeník Strakonicko* 3, 2011, č. 5, s. 10.

PAVLOVSKÝ, Petr aj. *Základní pojmy divadla: teatrologický slovník*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004. ISBN 80-7277-194-9.

POISL, Zbyněk. 2007. *Malá encyklopedie televizní techniky 2 - historie televizního vysílání v Československu a dnešním Česku* [online]. Digitální televize [cit. 5. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.digitalnitelevize.cz/magazin/obecne/mala-encyklopedie-televizni-techniky/mala-encyklopedie-televizni-techniky-2-historie-televizniho-vysilani-v-ceskoslovensku-a-dnesnim-cesku.html>>.

RICHTER, Luděk. *50 loutkářských Chrudimí*, Praha: Dobré divadlo dětem a IPOS, 2001. ISBN 80-7068-156-X.

Richter, Luděk. *O divadle (nejen) pro děti*. 1. vyd. Praha: Dobré divadlo dětem, 2006. 131 s. ISBN 978-80-902975-6-0.

TŘÍSKA, Jan. Loutkářský soubor Radost. In PARKOSOVÁ, Ivana (ed.). *Strakonice: vlastivědný sborník – Kapitoly ze společenského života*. 1. vyd. Strakonice: Městský úřad, 2003, s. 303-313. ISBN 80-239-1640-8.

VALENTA, Jiří, ŠRÁMKOVÁ, Vítězslava aj. *Místopis českého amatérského divadla N - Ž*. 1. vyd. Praha: IPOS - Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 2002. ISBN 80-7068-155-1.

ZAVŘELOVÁ, Marta. *Současné amatérské loutkové divadlo v Jižních Čechách*, České Budějovice: Jihočeské muzeum, 1982. 22 s.

www.slovníkceskeliteratury.cz

www.totalita.cz

www.wikipedia.cz

16. Přílohy

Obrazová příloha

1. Pochvalný diplom za účast na okresní soutěži lidové tvořivosti – první ocenění Radosti (osobní archiv Víta Matase, fotografie autorky)

2. Fotografie výmalby stěn v sále Oskořince (tamtéž)

3. Loutka krále z inscenace *Sněhurka a sedm trpaslíků* - 1950 (tamtéž)

4. Fotografie z představení *Začarováný les* - 1951 (tamtéž)

5. Fotografie scény z představení *Perníková chaloupka* - 1955 (tamtéž)

6. Alois Křešnička a Ema Havlová v Oskořince (tamtéž)

7. Vychovatel z inscenace *Brokát, princ z pohádky* - 1958 (tamtéž)

8. Fotografie z představení *Ošklivé kačátko* - 1955 (tamtéž)

9. Rusalka s Princem z inscenace *Rusalka* - 1959 (tamtéž)

10. Fotografie z inscenace *Rusalka* - 1959 (tamtéž)

11. Fotografie z inscenace *Lucerna* - 1961 (tamtéž)

12. Fotografie z představení *Lucerna* - 1961 (tamtéž)

13. Fotografie z představení *Tři rozkošná prasátka* - 1962 (tamtéž)

14. Fotografie z představení *Dřevěný vojáček* - 1962 (tamtéž)

15. Fotografie z představení *Dřevěný vojáček* - 1962 (archiv souboru Radost)

16. Fotografie z představení *O bílé huse a modré housence* - 1963 (tamtéž)

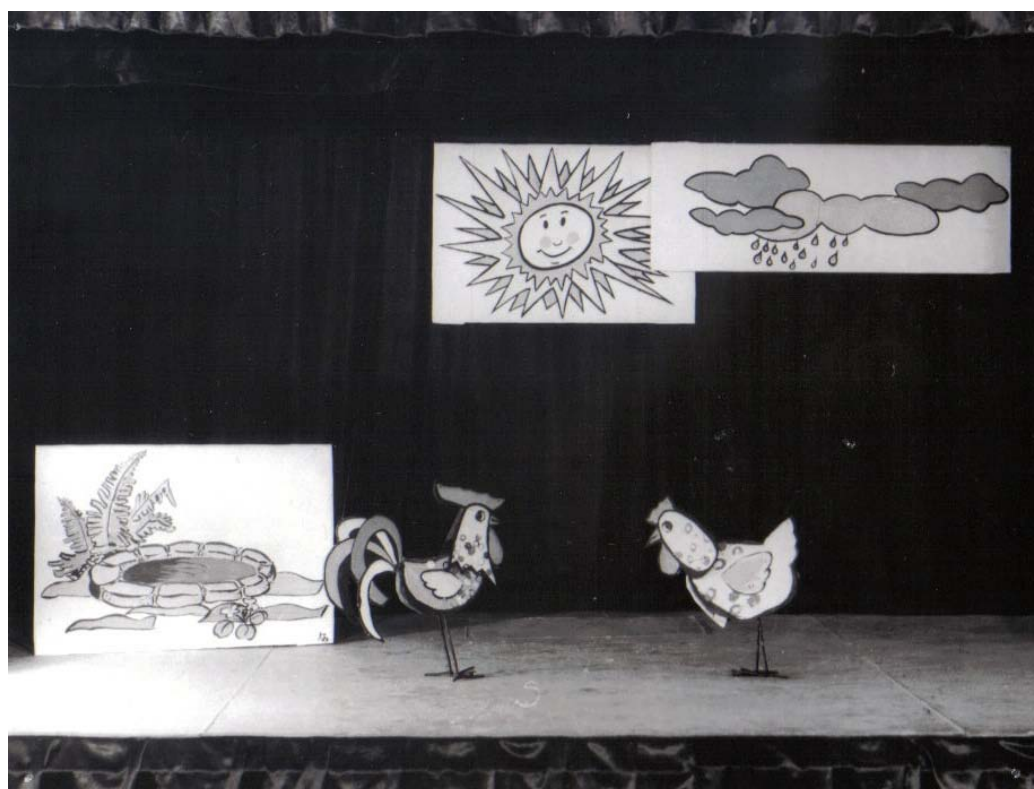
17. Fotografie z představení *Ranč X v kruhu* - 1964 (tamtéž)

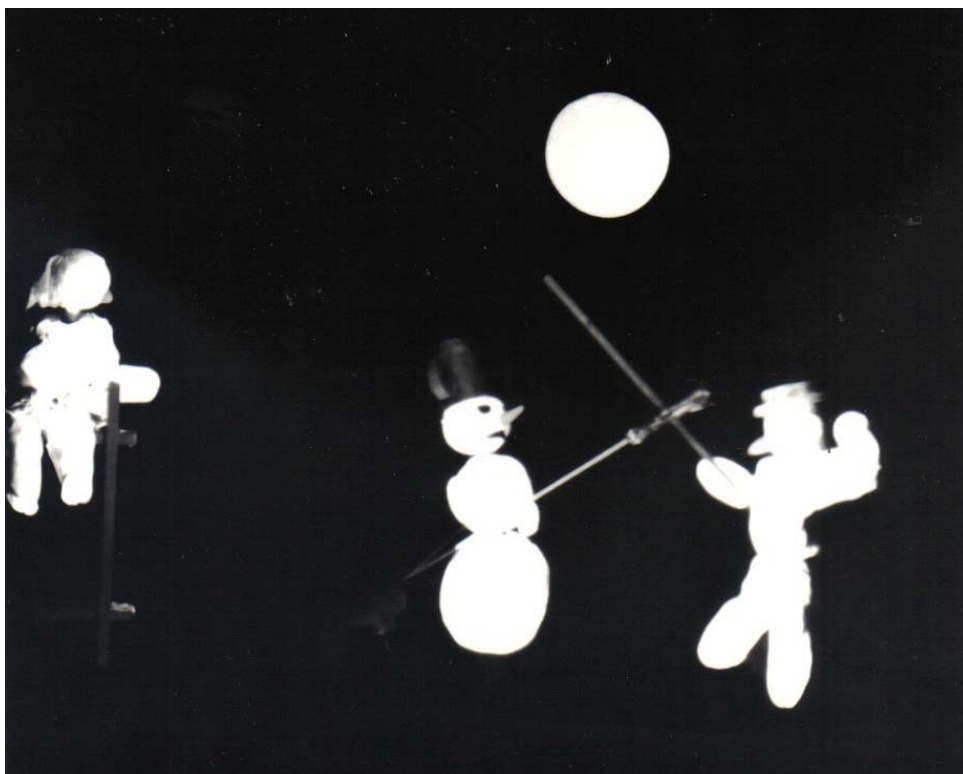
18. Milada Ševítová a Karel Král z inscenace *Ranč X v kruhu* - 1964 (osobní archiv Víta Matase)

19. Plakát k inscenaci *Ranč X v kruhu* - 1964 (archiv souboru Radost)

20. Fotografie z představení *Ferda Páv* - fotograf - 1970 (tamtéž)

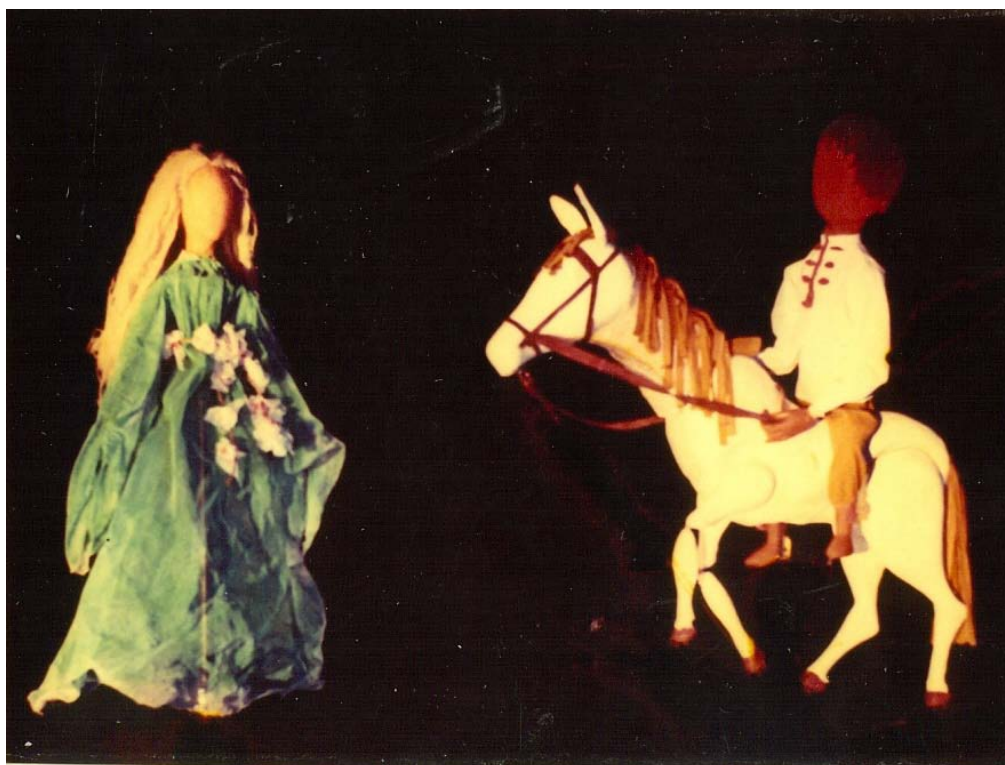

21. Fotografie z představení *Barevné pohádky: Sněhuláčí nokturmo* - 1966 (tamtéž)

22. Loutka trpaslíka z inscenace *Barevné pohádky: Pohádka z barevného listí* - 1966
(Muzeum středního Pootaví, fotografie autorky)

23. Fotografie z inscenace *Toman a lesní panna* - 1968 (tamtéž)

24., 25. Loutky Jelena a Panny z inscenace *Toman a lesní panna* - 1968 (tamtéž)

26. Fotografie z představení *Dudák* - 1970 (tamtéž)

27. Skupinová fotografie souboru *Radost* – třetí zleva stojící Alois Křešnička, první zleva sedící Ivan Křešnička - 1970 (tamtéž)

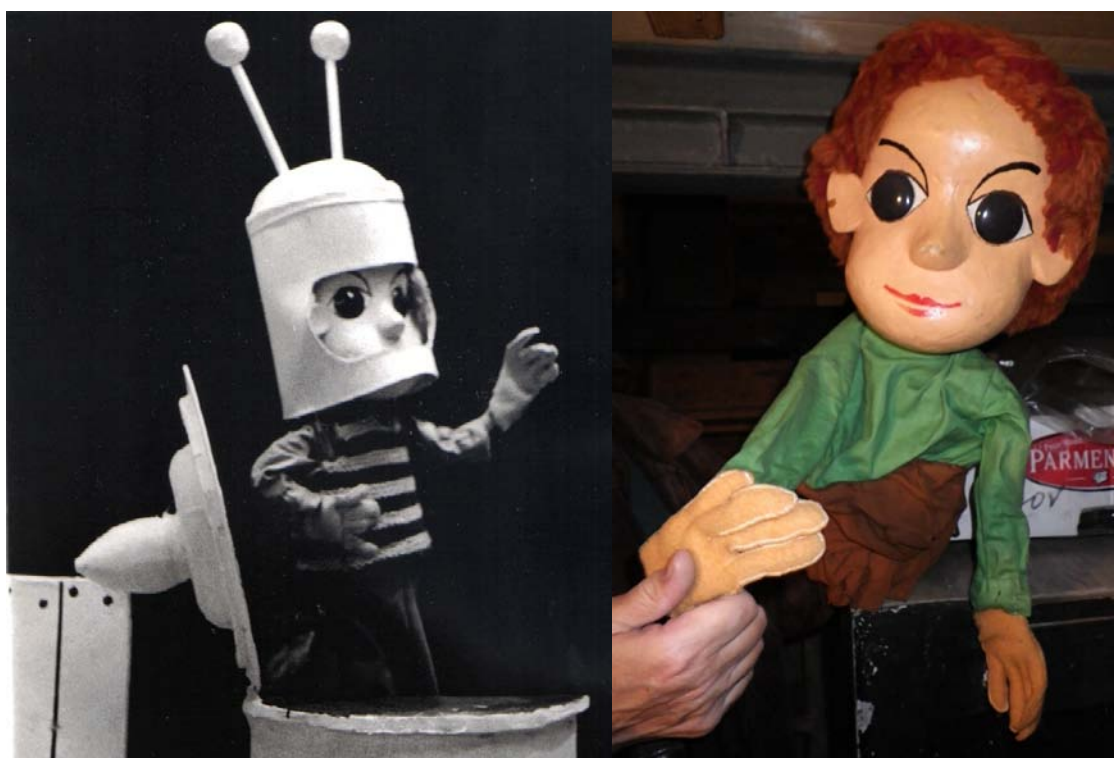
28. Maska vlka z inscenace *Kůzlátka a vlk* - 1971 (archiv souboru Radost, fotografie autorky)

29. Fotografie z představení *Kůzlátka a vlk* - 1971 (Muzeum středního Pootaví)

30. Spodová loutka – javajka z inscenace *Ponorka na dvorku* - 1976 (tamtéž, fotografie autorky)

31. Fotografie z inscenace *Ponorka na dvorku* - 1976 (tamtéž)

32. Spodová loutka z téže inscenace (archivu souboru Radost, fotografie autorky)

33. Fotografie z představení *Pan Franc ze zámku* (1976) (Muzeum středního Pootaví)

34. Fotografie z představení *Loupežnické kořeni* - 1978 (archiv souboru Radost)

35. Fotografie z představení *Malenka* - 1978 (tamtéž)

36. Fotografie z představení *Jde jaro* - 1979 (tamtéž)

37. Fotografie z inscenace *Podivné lásky* - 1979 (Muzeum středního Pootaví)

38. Spodová loutka – javajka z inscenace *Podivné lásky* - 1979 (tamtéž, fotografie autorky)

39. Fotografie z představení *Pampelišky* - 1982 (archiv souboru Radost)

40. Fotografie z představení *O bílé kočičí princezně* - 1982 (tamtéž)

41. Fotografie z představení *Faust* - 1982 (osobní archiv Víta Matase)

42. Fotografie z představení *Pták Ohnivák a liška Ryška* - 1986 (archiv souboru Radost)

Seznam premiér

Rok	Datum	Titul	Autor	Režie	Poznámky
1950	16. 12.	Sněhurka a sedm trpaslíků	Alois Křešnička, Vilém Kríž	Alois Křešnička	
1951	20. 1.	Vodníci na vandru	Karel Lebeda	Karel Lebeda	
	9. 2.	Červená Karkulka	Karel Lebeda	Karel Lebeda	
	17. 2.	Čert a Káča	Pavla Wenzigová	Alois Křešnička / Karel Lebeda	
	24. 2.	Kašpárek námluvčím	Matěj Kopecký	Karel Lebeda	
	15. 12.	Začarováný les	Zdeněk Schmoranz	Alois Křešnička	
1952	13. 1.	Bacilínek	Karel Driml	Alois Křešnička	
	21. 1.	Posvícení v Hudičích	Matěj Kopecký	Zdeněk Cédl	
	30. 1.	Vodníkova Hanička	Ludmila Tesařová	Alois Křešnička	
	10. 2.	Kurando a Špandolino	Matěj Kopecký	Alois Křešnička / Zdeněk Cédl	1
	7. 12.	Psaničko sv. Mikuláši	František Čech	Josef Krtek	
	14. 12.	Kašpárkovo zlaté srdce	Josef Žemla	Josef Krtek	2
	26. 12.	Miliontý posluchač rozhlasu	Josef Knotek	Karel Lebeda	
1953	1. 1.	Sůl nad zlato	Bedřich Svatoň	Karel Lebeda	
	11. 1.	Z pohádky do pohádky	Kolektiv	Josef Krtek	
	1. 2.	Princezna Pampeliška	Jaroslav Kvapil	Zdeněk Cédl	
	15. 2.	Princezna Jitřenka se vdává	František Čech	Jiří Bažata	
1955	1. 1.	Osklivé kačátko	Nina Gernětová / Gurevičová Tařana	Alois Křešnička	
	23. 1.	Permiková chaloupka	Alois Křešnička	Alois Křešnička	
	13. 2.	Nespokojený kohoutek	Josef Kopnec	Zdeněk Cédl	
	28. 10.	Jak šel Kašpárek do světa	Ema Havlová	Ema Havlová	
	20. 12.	Povídání o zubárně	Kolektiv	Alois Křešnička	

1956	8. 1.	Čarodějný mlýn	Světa Horáková	Jiří Bažata	
	15. 1.	Začarovaný Kašpárek	Eva Skálová	Jiří Bažata	
	15. 4.	Němá princezna	František Václav Bouchal	Antonín Ševít ml.	
	4. 11.	Zapomněnka	Jindřich Bedřich Heller	Jiří Bažata	
	4. 11.	O třech sestřích	Karel Stanislav	Karel Sýkora	
	18. 11.	Pohádka o zlaté kuličce	Milena Marková	Ema Havlová	
	18. 11.	Tanec s čertem	Milena Marková	Alois Křešnička	
1957	27. 10.	Princezna na hrášku	Jarmila Stehlíková	Alois Křešnička	
	27. 10.	Princezna Rozmařilka	Zdeněk Pokorný	Alois Křešnička	
	10. 11.	Honza a zlá princezna	Milan Novák	Karel Sýkora	
	1. 12.	Popelka	Marie Moravcová	Alois Křešnička	
1958	19. 1.	Smolíček	Ema Havlová	Ema Havlová	
	19. 1.	O kohoutkovi a slepičce	Zdeněk Skořepa	Ema Havlová	
	26. 1.	Sněhová královna	Josef Křešnička	Antonín Ševít ml.	
	2. 2.	Brokát, princ z pohádky	Václav Sojka	Alois Křešnička	
	3. 11.	Ponocný a strašidlo	Josef Žemla	Alois Křešnička	3
	7. 12.	Statečný Honza	František Kožík	Alois Křešnička	
	19. 12.	Šípková Růženka	Josef Křešnička	Alois Křešnička	
1959	25. 1.	Kašpárek dvorním lékařem	Jaroslav Průcha	Jiří Bažata	4
	1. 2.	O veselém hrobaři	Josef a Hana Lamkovi	Alois Křešnička	
	15. 2.	Rusalka	Jaroslav Kvapil	Alois Křešnička	
	11. 10.	Šuki a Muki čili čarovné bačkory	Karel Driml	Alois Křešnička	
	1. 11.	Moudrý zlatník	Libuše Havlová	Alois Křešnička	
	6. 12.	Potrestaná pýcha	Ema Havlová	Ema Havlová	5
	12. 12.	Pohádka zimní noci	Alois Křešnička	Alois Křešnička	

1960	24. 1.	Červený kvíteček	Rudolf Kučera	Karel Sýkora	6
	4. 12.	Čtverák hastrman	Viktor Nejedlý	Karel Sýkora	
	17. 12.	Kašpárek a čertík Žertík	Alois Křešnička	Alois Křešnička	
1961	19. 2.	Lucerna	Alois Jirásek	Alois Křešnička	7
	3. 12.	Pohádka o posledním sněhu	Josef Křešnička	Alois Křešnička	
1962	18. 3.	Dřevěný voják	Zdeněk Bezděk	Alois Křešnička	
	23. 3.	Tři prasátka	Josef Křešnička	Josef Křešnička	
	18. 11.	Mlsný král	Josef Křešnička	Josef Křešnička	8
	25. 11.	Konec zlého vládce	Miroslav Vadlejch	Josef Křešnička	
	9. 12.	Ostrov splněných přání	Vojtěch Cinybulk	Karel Křešnička	
1963	6. 1.	Tři sněhuláci	Milan Pavlík	Josef Křešnička	
	6. 1.	Dva mrazíci	Ijuba Jaglová	Josef Křešnička	
	31. 3.	O bílé huse a modré housence	Miroslav Zelenka	Alois Křešnička	
	28. 4.	O domečku na kopečku	Samuël Mařák / Jan Malík	Josef Křešnička	D
1964	19. 1.	Barabuš	Zdeněk Skořepa	Karel Sýkora	
	2. 4.	Ranč X v kruhu	Vojtěch Cinybulk	Alois Křešnička	
	13. 12.	Lízinka	Alena Tomasová	Alois Křešnička	
1965	31. 1.	Prasátko má hlad	Josef Křešnička	Josef Křešnička	
	14. 2.	Kohout Světapán	Milan Pavlík	Josef Křešnička	D
	14. 2.	Statečný koníček	Milan Pavlík	Josef Křešnička	D
	14. 3.	Ať žije Esmeralda	Alena Tomasová	Alois Křešnička	
	11. 4.	Ferda Páv – fotograf	Christian Morgenstern	Josef Křešnička	D
	20. 5.	Lancelot a Alexandrina	Anonym / Jan Malík	Alois Křešnička	
	12. 12.	Papírové pohádky	Josef Křešnička	Alois Křešnička	D

1966	28. 4.	Barevné pohádky: Žlutá čepice	Josef Křešnička	Alois Křešnička	
	28. 4.	Barevné pohádky: Sněhuláči nokturno	Vojtěch Čimbulk	Alois Křešnička	
	28. 4.	Barevné pohádky: Pohádka z barevného listí	Josef Křešnička	Alois Křešnička	
1967	15. 1.	Pan Franc ze zámku	Matěj Kopecný	Ivan Křešnička	
	16. 4.	Zlatovláska	Josef Kainar	Alois Křešnička	
	4. 12.	Moucha	Josef Křešnička	Alois Křešnička	
1968	3. 5.	Toman a lesní panna	Josef Křešnička	Alois Křešnička	9
1970	25. 1.	Kašpárkův boj s čerty	František Čech	Jan Veselský	
	11. 12.	Dudák - Muzikanti (20 let souboru)	Ivan Křešnička / Jan Veselský	Ivan Křešnička	
1971	18. 4.	Kůzlátka a vlk	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	
	2. 12.	Vánoční pohádka	František Čech	Alois Křešnička	
1973	14. 5.	O koníčkovi, který ztratil barvy	Zdeněk Skořepa	L. Voldřichová/M. Křešničková	
	15. 12.	Pohádka zimní noci	Alois Křešnička	Marie Křešničková	
1974	7. 4.	Strejček Strach	Miloslav Zelenka	Ivan Křešnička	
1975	23. 3.	Pohádky pana Pohádky	Jiří Středa	Ivan Křešnička	
1976	14. 3.	Ponorka na dvorku	Oldřich Augusta	Ivan Křešnička	
	9. 10.	O rytíři s ptákem Ohnivákem	Vratislav Hugo Brunner	Ivan Křešnička	
	21. 11.	Pan Franc ze zámku	Matěj Kopecný	Ivan Křešnička	OP
1977	6. 2.	Čertimlín	Jaroslav Kment	Ivan Křešnička	

1978	19. 2.	Loupežnické koření	Vlastimil Novák, Stanislav Oubram	Ivan Křešnička	
	22. 2.	Malenka	Hans Christian Andersen / Josef Křešnička	Ivan Křešnička	D
1979	18. 2.	Podivné lásky	Josef Křešnička	Jan Moravec	
	23. 2.	Jde jaro	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	D
	3. 11.	Zdravice - 30. výročí Prácheňského souboru	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	
1980	17. 2.	Pampelišky	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	D
	17. 2.	Žďáchal, Žofka, perníkovka	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	10
1981	25. 1.	Dřevěný voják a jeho přátelé	Zdeněk Bezděk	Ivan Křešnička	OP
	8. 2.	Tři rozkošná prasátka	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	D, OP
1982	28. 1.	Faust	Johann Wolfgang Goethe / Josef Křešnička	Ivan Křešnička	
	3. 2.	O bílé kočičí princezně	Alois Mikulka	František Kos	D
1983	30. 1.	Hastrmane, tatrmane	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	
	3. 2.	Pohádky	Miloš Macourek	Ivan Křešnička	D
1984	5. 2.	Mášenka a medvěd	Josef Křešnička/Michail Alexandrovič Bulatov	Ivan Křešnička	
	15. 2.	Mrak v cirkusu	Miloš Macourek	Ivan Křešnička	D
	24. 11.	Konkurs	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	
1985	2. 2.	Pohádka z kufru	Jan Vladislav	Ivan Křešnička	
	3. 2.	Štěňata se nebojí	František Čečetka	Ivan Křešnička	D
1986	10. 2.	Zlaté kuře	Vladimír Viktorovič Orlov	Ivan Křešnička	D
	16. 2.	Pták Ohnivák a liška Rýška	Josef Křešnička/ Karel Jaromír Erben	Ivan Křešnička	

	22. 2.	Slepiárna, Sešit Alfons, Maharadža, Munzo	I. Křešnička, J. Šimková, K. Novák, R. Dlouhá	individuální výstupy	D
	11. 12.	Hacafán neb Kecařán	Antonín Wolf	Ivan Křešnička ml.	ML
1987	15. 2.	Kalo Mitraš	Jaroslav Klíma	Ivan Křešnička	
	25. 2.	Šipková Růženka	Lubomír Feidek	Ivan Křešnička ml.	D
	6. 7.	Tri raubiřové, Točí se točí	na motivy kramářských písní	Ivan Křešnička ml.	ML
	11. 11.	Bejvávalo	na motivy kramářských písní	Ivan Křešnička ml.	11, ML
1988	17. 2.	Sněhurka	Lubomír Feidek, Milada Mařatová	Ivan Křešnička	D
	20. 2.	Třetí sudička	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	
	20. 2.	Věrná láska	M. Marek a kolektiv	Ivan Křešnička ml.	ML
1989	15. 2.	Pásl bača s bačou ovce	Josef Křešnička	Ivan Křešnička	D
	20. 2.	Jak dědeček změnil	Jan Alda	Regina Dlouhá	D
	21. 4.	O nepořádné Janičce	Regina Dlouhá	Regina Dlouhá	D

D Dětský soubor

OP Obnovená premiéra

ML Mladežnický soubor

Poznámky:

- 1 V Přehledu činnosti loutkové scény Radost (dále PČR) je uveden režisér Zdeněk Cédl, v almanachu z roku 1970 Alois Křešnička.
- 2 V Knize soupisu představení (dále KSP) je zapsán datum 14. 11. 1952, v almanachu z roku 1970 uvedeno 21. 12. 1952.
V almanachu z roku 2000 poté opět 14.11. 1952.
- 3 V KSP je zapsán datum 3. 11. 1957, v almanachu z roku 1970 uvedeno 3. 12. 1956. Almanach z roku 2000 poté opět potvrzuje 3. 11. 1957.
- 4 V KSP je zapsán datum 25. 1. 1959, v almanachu z roku 1970 uvedeno 21. 1. 1958. Almanach z roku 2000 potvrzuje 25. 1. 1959.
- 5 V PČR je uveden datum premiéry 6. 12. 1959. V KSP je uveden datum 6. 11. 1959.
Protože se jednalo o nedělní představení je pravděpodobné, že správný datum je 6. 12. 1959 (neděle).
- 6 V KSP je zapsán datum 24. 1. 1960, v almanachu z roku 1970 uvedeno 17. 1. 1960. Almanach z roku 2000 potvrzuje 24. 1. 1960.
- 7 V KSP je zapsán datum 19. 2. 1961, v almanachu z roku 1970 uvedeno 17. 12. 1961. Almanach z roku 2000 potvrzuje 19. 2. 1961.
- 8 V PČR uveden datum premiéry 18. 11. 1962. V KSP uveden již 15. 2. 1962 (čtvrtek).
- 9 V KSP je zapsán datum 3. 5. 1968, v almanachu z roku 1970 uvedeno 9. 5. 1968. Almanach z roku 2000 potvrzuje 3. 5. 1968.
- 10 V KPS uvedeno datum premiéry 17. 2. 1980. V almanachu z roku 2000 se píše 27. 2. 1980.
- 11 V KPS uvedeno datum premiéry 11. 11. 1987. V almanachu z roku 2000 je zapsáno datum až 10. 12. 1987.

Do KPS nejsou zapsány tyto tituly dětského souboru Pohádka a zároveň není známá datace jejich premiéry:

Hrajte si s námi - František Hrubín

O dělákově Babkovi - Jaromír Prokop

Okolo Strakonice - Miloš Tůma

Soupis účastníků Skupových Strakonice

Rok	Soubory	Představení	Poznámka
1965	Radost JZK ROH Strakonice	Alena Tomasová: <i>Ať žije Esmeralda</i>	
	Klub pracujících ROH Kovosvit Sezimovo Ústí	neznámý autor / Jan Malík: <i>Lancelot a Alexandrina</i>	
	ZK ROH Jitex Písek	Karel Štorkán / František Tyrděk: <i>Dlouhý, Široký, Bystrozraký</i>	
	Pohádka ZDŠ F. L. Čelakovského Strakonice	Josef Čapek / Richard Lander: <i>Zubejda Solimánská</i>	
	žáci 2. ročníku Lidové školy umění Písek	Christian Morgenstern: <i>Ferda Páv – fotograf</i>	
	ZDŠ Žimutice okres České Budějovice	Jindřich Havlík: <i>Povídám, povídám pohádku</i>	
		Vojtěch Cinybulek: <i>Kašpárkovy obrázky</i>	
		Pásmo poezie Františka Hrubína: <i>Sviť, sluníčko, sviť</i>	
1966	Pohádka ZDŠ F. L. Čelakovského Strakonice	Milan Pavlík: <i>Kohout světapán, Statečný koníček</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Josef Křešnička / Vojtěch Cinybulek: <i>Barevné pohádky</i>	
	Pionýrský soubor ZK Tesla Blatná	Josef Čapek: <i>Jak pejsek s kočičkou pekli dort</i>	H
	Loutkářský soubor Odborového domu Rokycany	Josef Skupa / Frank Wenig: <i>Adámek mezi broučky</i>	H
	Loutkářský soubor Loupák Kraslice	Karel Klomínek: <i>Zelená hvězdička a Strašák pašák</i>	
1967	Požárnícký loutkářský soubor Borovany	Vojtěch Cinybulek: <i>Ostrov splněných přání</i>	
	Pohádka ZDŠ F. L. Čelakovského Strakonice	Jaroslav Prokop: <i>O dědkovi Babkovi</i>	N
	Maňáskový kroužek ZDŠ Pacov	Miloš Tůma / Josef Křešnička: <i>Okolo Strakonice</i>	
	ZK ROH Jitex Písek	Vladěna Rohová: <i>Houslový klíč</i>	
	Loutkářský soubor KP Sezimovo Ústí	Josef Pehr: <i>Prapohádka roku 1967</i>	
		Zdeněk Skořepa: <i>O kohoutkovi a slepičce</i>	
		Josef Pehr: <i>Budulíněk III</i>	N
	Radost JZK ROH Strakonice	Josef Kaimar: <i>Zlatovláska</i>	
	Loutkářský soubor Odborového domu Rokycany	neznámý autor / Jan Malík: <i>Lancelot a Alexandrina</i>	N
	Drápek DKP Ústí nad Labem	Jan Malík: <i>Míček Flíček</i>	H
	Divadlo Spejbla a Hurvíňka Praha	Drahoslava Pražáková: <i>Zraccená písnička</i>	H
		Josef Barchánek: <i>Hurvínek a kouzelná rachejtla</i>	H

1968	Radost JZK ROH Strakonice	František Čelakovský / Josef Křešnička: <i>Toman a lesní panna</i>	
	JZK Bechyně	Aleksandr Volkov: <i>Kouzelník smaragdového města</i>	
1970	Jitřenka KDDM České Budějovice	Nina Gernětová / Gurevičová Taťana: <i>Kačátko</i>	
	ZDŠ Julia Fučíka České Budějovice	Milan Pavlík: <i>Kohout světapán</i>	
	ZK ROH Jitex Písek	Alena Tomasová: <i>Napálený vlk</i>	
	Rolníčka ZK ROH Máj Pelhřimov	Josef Čapek: <i>O pejskovi a kočičce</i>	
	Požárnický loutkářský soubor Borovany	Alena Tomasová: <i>Lízinka</i>	
	Žabáci odborné železniční učiliště Šumperk	Vojtěch Cinybulk: <i>Kaimovo dobrodružství</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Dagmar Spanlangová / Milošlav Linhard: <i>Pohádka pro všední den</i>	
	Drápek DKP Ústí nad Labem	František Čelakovský / Josef Křešnička: <i>Toman a lesní panna</i>	H
	Klub pracujících ROH Kovosvit - Silon Sezimovo Ústí	Drahomíra Pražáková: <i>O kulihráškově</i>	
1971	Klub pracujících ROH Kovosvit - Silon Sezimovo Ústí	Romuald Kučera: <i>Pohádka o zlaté rybce</i>	
	Klub pracujících Ladováček Soběslav	Otakar Haering / Božena Němcová: <i>Jiřík a čert</i>	
	Požárnický loutkářský soubor Borovany	Karel Balák: <i>Na Kašpárka nikdo nevyzraje</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	František Čech: <i>Kašpárek varí živou vodu</i>	
	Loutkový soubor ODK Rokycany	Vojtěch Cinybulk: <i>O pyšné base</i>	
	Drápek DKP Ústí nad Labem	Josef Křešnička: <i>Kůzlátka a vlk</i>	H
	Blažejček UDPM Praha	Jaroslav Průcha: <i>Kašpárek dvorním lékařem</i>	H
	Loutková scéna "Matěj Kopecký" OB Týn nad Vltavou	Drahomíra Pražáková: <i>Pohádka o Honzovi</i>	H
1972	Klub pracujících Milevsko	Nina Gernětová / Gurevičová Taťana: <i>Kačátko</i>	
	Osvětová beseda v Bechyni	Hana Budínská: <i>Pohádka z pipinička</i>	H
	Osvětová beseda v Týně nad Vltavou	Matěj Kopecký: <i>Pan Franc ze zámku</i>	
	Klub pracujících ROH Kovosvit - Silon Sezimovo Ústí	Vojtěch Cinybulk: <i>Ostrov splněných přání</i>	
		Bohumil Schweigstül: <i>Zlatý květ - čarovný květ</i>	
		Josef Kainar: <i>Zlatovláska</i>	
		Ladislav Dvorský: <i>Skákavá princezna</i>	

	Požárnícký loutkářský soubor Borovany	Josef Lada / Jaroslav Preclík: <i>O líném Honzovi</i>	
	DK ROH Chlum u Třeboně	Jaroslav Průcha: <i>Kašpárek dvorním lékařem</i>	
	Stálé loutkové divadlo Louny	Jaroslav Průcha: <i>Čertův švagr</i>	H
	MOB Třeboň	Vojtěch Cinybulk: <i>Hračky na cestách</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Josef Křešněnka: <i>Kůzlátka a vlk</i>	
1973	Klub pracujících Milevsko	Jan Karafiát: <i>Broučci</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Zdeněk Skořepa: <i>O koníčkovi, který ztratil barvy</i>	
	Ladováček KP Soběslav	František Zwettler: <i>Kocour v botách</i>	
	Malé divadlo České Budějovice	Rudyard Kipling / J. Sřěda: <i>Mauglí</i>	H
	Osvětová beseda v Bechyni	Samuil Maršak: <i>O měsíčkách</i>	
	Loutkový soubor Sklíčko Chlum u Třeboně	Božena Němcová / Antonín Hřšaak: <i>O kocouru, kohoutu a koze</i>	
	Loutkářský soubor Odborového domu Rokycany	Zdeněk Bezděk: <i>Dřevěný vojáček a jeho přátelé</i>	H
		<i>O mlsném a líném koťátku</i>	H
	Soubor Bumbříček učitelek MŠ Jablonec nad Nisou	<i>Pásmo písní a pohádek</i>	N
	Soubor učitelek MŠ Litoměřice	Alena Krejčová: <i>Opuštěný komín</i>	N
	Soubor učitelek MŠ Beroun	<i>O Palečkovi</i>	N
	Učitelky MŠ Sedlice	<i>Kašpárkovy obrázky</i>	N
	Mašle Strakonice	Samuil Maršak: <i>O domečku na kopečku</i>	N
	Požárnícký loutkářský soubor Borovany	Zdeněk Skořepa: <i>Čertův mlyn</i>	
	Loutková scéna Dětem pro radost Rubena Náchod	Kamil Horák: <i>Perníková chaloupka</i>	N
	Loutkové divadlo Osvětové besedy Třeboň	Josef Skupa / František Wenig: <i>Jirka mezi broučky</i>	
	Drápek Ústí nad Labem	Drahomíra Pražáková: <i>Tři kuřátka</i>	H
1974	Osvětová beseda v Bechyni	Libuše Tittelbachová: <i>Jak Honza vyzrál na princeznu</i>	
	Mašle Strakonice	German Ivanovič Matvejev: <i>Kouzelné galoše</i>	N
	Ladováček KP Soběslav	František Zwettler: <i>Budulíněk naruby</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Miroslav Zelenka: <i>Strejček Strach</i>	
	Loutkový soubor Sklíčko Chlum u Třeboně	Jan Dolina: <i>Altajská pohádka</i>	

	Malé divadlo České Budějovice	Eva Borisová: <i>Tajemství zlatého klíčku</i>	H
	Požárnický loutkářský soubor Borovany	Jindřich Bedřich Heller: <i>Princka Vincka</i>	
	Klub pracujících Milevsko	Karel Driml: <i>Šuki Muki</i>	
	Studentský soubor Čimelice	Václav Čtvrtek: <i>Jak myška dupala</i>	N
1975	Mašle Strakonice	Milan Pavlík: <i>Statečný koníček</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Jiří Stěda: <i>Pohádky pana Pohádky</i>	
	Loutkářský soubor Duha OB Bechyně	Theodor Storm: <i>Deštová vila</i>	
	Ladováček KP Soběslav	Mojslava Sehnalová: <i>Bubák Kája</i>	
	Požárnický loutkářský soubor Borovany	Zdeněk Bezděk: <i>Dřevěný panáček a jeho přátelé</i>	
	DPM Blatná	František Hrubín: <i>Špalíček pohádek</i>	
	ZK ROH Jitex Písek	Zdeněk Skořepa: <i>O perníkové chaloupce</i>	
	Loutkářský soubor ZK ROH Sezimovo Ústí	Jiří Kaliba: <i>O pejskovi a kočičce</i>	N
	Loutkový soubor ODPM Strakonice	Josef Křešnička: <i>Tři prasátka</i>	H
	Malé divadlo České Budějovice	Ivan Pilný: <i>Jak se dělá cirkus</i>	H
	Loutkový soubor "Na půdě" ODK Rokycany	Jan Malík: <i>Míček Fliček</i>	
1976	ZK ROH Jitex Písek	Zdeněk Skořepa: <i>O pysném koláčku</i>	
		Josef Čapek / Jiří Kaliba: <i>O pejskovi a kočičce</i>	
	Nitka Jitex Písek	Zdeněk Schmoranz: <i>Začarovany les</i>	
	Ladováček KP Soběslav	Anatolij Karavon / Vladimír Levšín: <i>Kocour Chlubílek</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Oldřich Augusta: <i>Ponorka na dvorku</i>	
	Soubor Slapy u Tábora	Eva Jílková: <i>Sny pejska Damiánka</i>	
	Rolníčka DPM Blatná	Milada Mašátová: <i>Čtyři pohádky o jednom drakovi</i>	
	ZK Zálesí Humpolec	Alexandr Sergejevič Puškin / Romuald Kučera: <i>Pohádka o zlaté rybce</i>	
	Loutkové divadlo Městské osvětové besedy v Třeboni	Karel Jaromír Erben / Zdeněk Kopačka: <i>Dlouhý, Široký, Bystrozraký</i>	
	Jiskra ČSPO Borovany	Jaroslav Kment: <i>Čertimlín</i>	

1977	Jiskra ČSPO Borovany	Josef Lada / Vladimír Hezkovec: <i>O statečné Máně</i>	
	Klub pracujících ROH Kovosvit - Silon Sezimovo Ústí	Jaroslav Kment: <i>Čertimlín</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Matěj Kopecký: <i>Pan Franc ze zámku</i>	
	Ladováček KP Soběslav	Lubomír Feldek: <i>Botafogo</i>	
	Loutkový soubor Šlechtitelské stanice Slapy u Tábora	Josef Brůček: <i>První jarní pohádka</i>	
	Nitka Jitex Písek	Milena Marková: <i>Pohádka o zlaté kuličce</i>	
	Maňáskový soubor Jitex Písek	Milan Pavlík: <i>O zlé koze</i>	
	Vojenský loutkářský soubor "Jen tak" Prachatice	Vojtěch Cinybulk/ Otto Rödl: <i>Medvědí snídaně</i>	H
		<i>Markéta Lazarová - Obloha věčně modrá, vášně věčně krvavé</i>	
1978	ZK ROH Jitex Písek	Zdeněk Skořepa: <i>Popelka</i>	
	Maňáskový soubor OKS Český Krumlov	Vojtěch Cinybulk: <i>Černý mstitel zhoubee Ranche X v kruhu</i>	
	Ladováček KP Soběslav	Vojtěch Cinybulk: <i>Oklamaný ženich</i>	
	Mašle Strakonice	František Narava: <i>Myší princezna</i>	
	Rolnícky DPM Blatná	Markéta Vítková: <i>Strašpytlové</i>	
	Malé divadlo České Budějovice	Ljuba Štípková: <i>Povídám, povídám...</i>	
	Malá Radost ROH Strakonice	Božena Němcová: <i>Zlaté přádeno</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Josef Křešnička: <i>Malenka</i>	
	Nitka Jitex Písek	Vlastimil Novák / Stanislav Oubram: <i>Loupežnické kořeni</i>	
	Jiskra ČSPO Borovany	Jan Malík: <i>Míček Flíček</i>	
MŠ Gottwaldův prospekt Písek	Vojtěch Cinybulk: <i>Hračky na cestách</i>	N	
MŠ Horní Zábोří - L. Králová	František Hrubín: <i>Pohádka o velké řepě</i>	N	
MŠ Strakonice - M. Pojarová	Marta Smutná: <i>O smutném kapesníčku</i>	N	
MŠ v nemocnici Písek - Z. Begrová	<i>Proč má prasátko zakroucený ocásek</i>	N	
	<i>Co se přihodilo zajíčkovi</i>	N	
1979	Nitka Jitex Písek	Milena Marková: <i>Tanec s čertem</i>	
	Bubeníček ZK ROH Mladá Vožice	Vojtěch Cinybulk: <i>Ostrov splněných přání</i>	
	Malá Radost ROH Strakonice	Josef Křešnička: <i>Jde jaro</i>	

	Radost JZK ROH Strakonice	Josef Křešnička: <i>Podivné lásky</i>	
	Malé divadlo České Budějovice	Karel Novák: <i>O Palečkovi</i>	H
		Ivan Pílný: <i>Jak dědeček zasadil řepu</i>	H
	Ladováček KP Soběslav	Milena Marková: <i>Dáblův most</i>	
	Studio "C" Svitavy	Alois Mikulka / Karel Šefrna: <i>Usmíváme se s Céčkem</i>	H
1980	Ladováček KP Soběslav	Jiří Středa: <i>Ptáček ohnivák a liška Ryška</i>	
		Libuše Tittelbachová: <i>O statečném vajíčku</i>	
	Malá Radost ROH Strakonice	Josef Křešnička: <i>Pampelišky</i>	
	Rolníčky DPM Blatná	Vladimír Čert: <i>Pohádka o líných strašidlech</i>	
	Loutkářský soubor Krajánek OB Ledenice	Jiří Bártek: <i>O třech prasátkách a zubaným vlkovi</i>	
	Loutkářský soubor SSM učitelé MŠ České Budějovice	Eduard Vavruška: <i>Tři hříčky</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Josef Křešnička: <i>Ždáchal, Žofka, Perníkovka</i>	
	LS ROH Železáren Bílá Čerekev, Hrádek	Milan Pavlík: <i>Jdi tam, nevím kam, přines to, nevím co</i>	H
1981	Hastrmánek KP Veselí nad Lužnicí	Josef Kaimar: <i>Zlatovláska</i>	
	Dětský loutkový soubor Hastrmánek Veselí nad Lužnicí	Milada Mašátová: <i>Čyři pohádky o jednom drakovi</i>	N
	Nitka Jitex Písek	František Čech: <i>Drak</i>	
	Malá Radost ROH Strakonice	Josef Křešnička: <i>Tři rozkošná prasátka</i>	N
	Radost JZK ROH Strakonice	Zdeněk Bezdek: <i>Dřevěný vojáček a jeho přátelé</i>	
	Loutkářský soubor SSM učitelé MŠ České Budějovice	Milan Pavlík: <i>Tři sněhuláci</i>	
	Loutkářský soubor Šlechtitelské stanice Slapy u Tábora	Josef Brůček: <i>Červus Dlouhus Furtidokolus Obrovský</i>	
	Dřevěný Divadlo Jindřichův Hradec	Karel Driml: <i>Šuki a Muki aneb kouzelné báčkory</i>	
	Loutkářský soubor ZK ROH Sezimovo Ústí	Vlasta Pospíšilová: <i>Princezna s ozvěnou</i>	
	Jiskra ČSPO Borovany	Ladislav Dvorský: <i>Skáková princezna</i>	
1982	Mašle Strakonice	Milada Mašátová: <i>Čyři pohádky o jednom drakovi</i>	
	Loutkářský soubor SSM učitelé MŠ České Budějovice	Eduard Petiška: <i>O lišce</i>	
		Marta Smutná: <i>Lesní strašidla</i>	

	Studio Nehajanky SKP Sezimovo Ústí	Alena Bláhová: <i>Nehajánci do hajan!</i>	
	Malá Radost ROH Strakonice	Alois Mikulka: <i>O bílé kočičí princezně</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Josef Křešnička / Johann Wolfgang Goethe: <i>Faust</i>	
	Dřevěný Divadlo Jindřichův Hradec	Josef Skupa / Frank Wenig: <i>Adámek mezi broučky</i>	
	Loutkářský soubor KP Veselí nad Lužnicí	Milan Pavlík: <i>Jdi tam, nevím kam, přines to, nevím co</i>	
	Loutkářský soubor Duha Bechyně	Pavel Polák: <i>Červená Karkulka</i>	
	Paraple Praha	Luděk Richter: <i>Balada o Tristanovi a Isoldě</i>	H
	Žižala Hradec Králové	Jan Merta: <i>Neposedný dům</i>	H
1983	Loutkářský soubor Duha Bechyně	Vlasta Pospíšilová: <i>Princezna s ozvěnou</i>	
	Malá Radost ROH Strakonice	Miloš Macourek: <i>Pohádky</i>	
	Studio Nehajanky SKP Sezimovo Ústí	Markéta Zinnerová: <i>Barevné království</i>	
	Bodlinky SSM učitelé MŠ České Budějovice	František Ččetka: <i>Příběh Ďapky a Damianka</i>	
	Soubor Paravánek OB Řípec	Jindřich Jedlinský: <i>Otevřete vrátka, aneb vlčí chování</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Josef Křešnička: <i>Hastrmane, tatrmane</i>	
	Loutkářský soubor Krajánek OB Lednice	Jan Fanta: <i>Jak se do lesa volá</i>	
	Loutkářský soubor KP Veselí nad Lužnicí	František Hrubín: <i>Kráska a zvíře</i>	
1984	Bodlinky České Budějovice	K. Sojlková: <i>O zlatém vajíčku</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Josef Křešnička: <i>Máša a medvěd</i>	
	Studio Nehajanky SKP Sezimovo Ústí	A. Bláhová / Miloš Macourek: <i>Macourkoviny</i>	N
		Individuální výstupy	
	Nitka Jitex Písek	Josef a Hana Lamkovi: <i>O veselém hrobaři</i>	
	Loutkářský soubor Duha Bechyně	Josef Brůček / James Thurberg: <i>Golux</i>	
		kolktiv: <i>Sířbrný tácek</i>	N
	Říše pohádek Slavonice	Romuald Kučera: <i>Pohádka o zlaté rybce</i>	
	Malá Radost ROH Strakonice	Miloš Macourek: <i>Mrak v cirkusu</i>	N
	Tatrmáni Sudoměřice u Bechyně	Josef Brůček: <i>Klasické romantické drama</i>	N

1985	Bodlinky SSM učitelé MŠ České Budějovice	Bohumila Kimrová: <i>Čarování ježibaby Hudlatdy</i>	
	Malá Radost ROH Strakonice	František Čechetka: <i>Štěňata se nebojí</i>	N
	Loutkářský soubor Mašle SSM Strakonice	Octave Pancu-Lasi: <i>Kůzlátko a tři kozy</i>	
	Loutkářský soubor SKP Veselí nad Lužnicí	Maxim Asenov: <i>Sluneční chlapec</i>	
	Studio "C" Svitavy	Josef Kainar: <i>Zlatovláska</i>	H
		Edmond Duranty: <i>Ruka</i>	H
		Blanka Šefrnová: <i>Pohoda</i>	H
	Studio Nehajanky SKP Sezimovo Ústí	Kolektiv: <i>Korálky</i>	
		Karel Hlávka: <i>Krok a jeho dcery</i>	N
	Radost JZK ROH Strakonice	Jan Vladislav: <i>Pohádka z kufru</i>	
	Loutkářský soubor Paravánek OB Řípec	Jindřich Jedlinský: <i>Já, kocourek Bobek</i>	
1986	Studio mládeže SSM Písek	Roland Dahl / Josef Javorský: <i>Velká rošáda</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Karel Jaromír Erben / Josef Křešmíka: <i>Ptáček ohnivák a liška Ryska</i>	
	Loutkářský soubor MěKS Třeboň	Karel Jaromír Erben / Miloslav Poes: <i>Ptáček ohnivák a liška Ryska</i>	
	Loutkářský soubor "KLJ" Bechyně	Blanka Rožánková: <i>Pohádky o malém kouzelníkovi</i>	
	Loutkářský soubor Paravánek OB Řípec	Jindřich Jedlinský: <i>Tak to vidíš, kocourek Bobku</i>	
	LS Tatrmani Sudoměře u Bechyně	Josef Brůček: <i>Resumé</i>	
	Nitka Jitex Písek	Jiří Středa: <i>Ptáček ohnivák a liška Ryska</i>	
1987	Loutkářský soubor DM SPŠ Prachatice	Kolektiv: <i>Krabíková pohádka</i>	
	Studio Nehajanky SKP Sezimovo Ústí	<i>Pásmo poezie</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Jaroslav Klíma: <i>Kalo Mitraš</i>	
	Loutkový soubor MěKS Volyně	Josef Čapek: <i>O pejskovi a kočičce</i>	H
	Loutkový soubor Skličko Chlum u Třeboně	Pavel Grym: <i>Šíleně prohaná princezna</i>	
	Nitka Jitex Písek	Oscar Wilde: <i>Slavík a růže</i>	
	LS Tatrmani Sudoměře u Bechyně	Milena Lukešová: <i>A když je někdy všechno na draka</i>	
	C. K. Theatr: Múza Radost	Antonín Wolf: <i>Hacafán aneb Kecafán</i>	
	Loutkářský soubor MěKS Třeboň	Miloš Vodička: <i>Asagao</i>	

	Studio "C" Svitavy	Edward Lear: <i>Edward</i>	H
	DAMU Praha	<i>Skáková princezna</i>	H
1988	Loutkářský soubor Krajánek OB Ledenice	Karel Jaromír Erben / Eva Svobodová: <i>Tři zlaté vlasy děda Vševeda</i>	
	Nitka Jitex Písek	Karel Jaromír Erben: <i>Pták Ohnivák a liška Ryska</i>	
	Loutkářský soubor MKS Třeboň	Viktor Dyk: <i>Krysař</i>	
	Loutkářský soubor Paravánek OB Řípec	Jiří Jaroš: <i>Kašpárek domek stavi</i>	
	Radost JZK ROH Strakonice	Božena Šimková: <i>Třetí soudička</i>	
	C. K. Theatr Múza Radost	J. Marek / Josef Křešnička: <i>Věrná láska</i>	N
	Studio "C" Svitavy	Jiří Wolker: <i>Jako pel?</i>	H
	Malá Radost ROH Strakonice	Lubomír Feldek: <i>Sněhurka</i>	N
	Dětský dramatický soubor Hudradlo Zlív	<i>Terka</i> - autorské divadlo	N
1989	Loutkářský soubor Duha Bechyně	František Hrubín / Miroslava Vybíhalová: <i>Neposlušný jelen</i>	
	Nitka Jitex Písek	Josef Menzel / Jaroslava Kubišová: <i>Míša Kulička</i>	
	Soubor Tatramani Sudoměře u Bechyně	Josef Brůček: <i>O hadu a Šivarovi - Světelná etuda</i>	
	Loutkářský soubor učitelé MŠ v Třeboni	Eva Svobodová: <i>Perníková chaloupka</i>	
	Loutkářský soubor PEKUF Třeboň	Rainer Maria Rilke: <i>Píseň o lásce a smrti korneta Kryštofa Rilka</i>	
	Loutkářský soubor MěKS Volyně	Jiří Jaroš: <i>Pohádky z kuchyně</i>	
	Loutkářský soubor učitelé MŠ Nový Jičín	Michal Černík: <i>Malé pohádky</i>	H
	DDS LŠU Písek	Alois Mikulka / Marie Husinecká: <i>Jsi zatčen, sršatý darebo</i>	H
	Dětský soubor Nitka Jitex Písek	Božena Němcová: <i>O dvanácti měsíčkách</i>	N

H Hostující soubor

N Nesoutěžní představení

Abstrakt

Jméno autora: Bc. Kateřina Chudobová

Název katedry: Katedra divadelních, filmových a mediálních studií

Název diplomové práce: Loutková scéna Radost ve Strakonících (1950 – 1989)

Vedoucí: doc. PhDr. Jiří Štefanides

Počet znaků: 183 422

Klíčová slova: loutkové divadlo, Strakonice, rod Křešničků, Skupovy Strakonice

Abstrakt:

Magisterská diplomová práce se zabývá historií loutkové scény Radost ve Strakonících v letech 1950 – 1989. Současně také pojednává o krajském festivalu Skupovy Strakonice, na jehož organizaci se soubor podílí už od jeho počátku, roku 1965. Práce popisuje činnost souboru se zaměřením na dramaturgii a inscenační praxi. Nalezené skutečnosti komparuje s dobovým kontextem se zaměřením na amatérské loutkářství. Do výkladu také zahrnuje soubory, které působily při loutkové scéně Radost (soubor Pohádka v šedesátých letech, dětská Radost v sedmdesátých až osmdesátých letech a mládežnický soubor C. K. Theatr Múza Radost koncem osmdesátých let). Důraz je rovněž kladen na jednotlivé osobnosti především na Aloise Křešničku, Josefa Křešničku, Ivana Křešničku a Jana Moravce. Práci doprovází obrazová příloha, soupis účastníků přehlídky Skupovy Strakonice a seznam všech premiér uvedených ve sledovaných letech, který zároveň přináší přehled o dramaturgii souboru.

Abstract

Name of author: Bc. Kateřina Chudobová

Department: Department of Theatre, Film and Media Studies

Title of the thesis: The Puppet Theatre Radost in Strakonice (1950 – 1989)

Supervisor: doc. PhDr. Jiří Štefanides

Number of characters: 183 422

Key words: puppet theatre, Strakonice, Křešnička's family, Skupovy Strakonice

Abstract:

This master thesis describes history of the puppet theatre Radost in Strakonice between years 1950 – 1989. In the same time it portrays regional festival Skupovy Strakonice on which theatre Radost works as one of organizatizators since its origins in 1965. The thesis describes theater's activity with particular focus on dramaturgy and staging practise. It compares founded facts to the contemporary context with focus on amateur puppet theatre. It also icludes other theaters that were active alongside to Radost (theatre Pohádka in the sixties, children's theatre Radost in the seventies to eighties and teenager's theatre C. K. Theatr Múza Radost in the late eighties). This thesis also describes an individual personalities of Alois Křešnička, Josef Křešnička, Ivan Křešnička and Jan Moravec. It is accompanied by pictures, index of participants of festival Skupovy Strakonice, and list of all premieres of theatre Radost which also provides an abstract of theatre dramaturgy.